OVERDRAGELSER TIL FYLDESTGØRELSE

NOGLE STUDIER I SPØRGSMAALET OM
EJENDOMSRETTENS OVERGANG

AF

ERWIN MUNCH-PETERSEN

NYT NORDISK FORLAG · ARNOLD BUSCK
KJØBENHAVN MCMXXXV

Denne Afhandling er i Forbindelse med Afhandlingen Konkurssurrogater (trykt 1932) af det rets- og statsvidenskabelige Fakultet antaget til offentlig at forsvares for den juridiske Doktorgrad, jfr. Anordning Nr. 259 af 13. Oktbr. 1927 § 4.

København, den 14. Marts 1935.

O. A. BORUM,
h. a. dec.

KRONS BOGTRYKKERI
HARALD JENSENS BOGTRYKKERI

For den Støtte til Udgivelsen, som er ydet af det Finneske Legat, bringer jeg Eforus, Professor Poul Johs. Jørgensen og Konsistorium min bedste Tak.

København i Marts 1935.

ERWIN MUNCH-PETERSEN

INDHOLD

§ 1. Indledning ..... pg. 9— 15

§ 2. Overdragelser til Fyldestgørelse af enkelte Kreditorer .... pg. 16— 54
I. Virkningen af »Overdragelse til Sikkerhed« mellem Parterne. Parallelen mellem tinglig og processuel Beskyttelse (18—22). II. Virkningen af »Overdragelse til Fyldestgørelse« overfor Tredjemand (22—54). a) Betingelserne for den tinglige Beskyttelse ved Overdragelser af almindeligt Løsøre (23—35). Sondring mellem tre Grupper af Overdragelser: 1) den normale Handel, 2) Overdragelse til Fyldestgørelse og 3) Overdragelse til Sikkerhed (24—27). De særlige Betingelser ved Overdragelse til Fyldestgørelse (27—32). Kravet om fysisk Overgivelse eller en Art constitutum possessorium (28—29). Om datio in solutum maa kræves (29—32). Forholdet til godtroende Omsætningserhververe. Forhandlersynspunktet (32—34). Foreløbigt Resultat (34—35). b) Overdragelser af Fordringer (35—50). Kun to Sæt Betingelser (35). Jul. Lassens, Henry Ussings og Vinding Kruses Standpunkter (36—38). Om Overdragelse af forfalden Fordring altid er en normal Ejendomsovergang (38—45). Betydningen af, at selve Hovedfordringen ikke er forfalden (39—45): i Relation til Afkræftelsesspørgsmaalet (39—40), udenfor dette Omraade (41—45). Retspraksis Stilling (41—42). Det her forsvarede Standpunkt (42—45). De lege ferenda (46—47). Norsk og svensk Teori (47—48). Særlig om Transport af negotiable Fordringer (49—50). Resultatet af Undersøgelsen i dette Afsnit (50—54).

§ 3. Overdragelser til Fyldestgørelse af samtlige en Debitors Kreditorer ..... pg. 55—102
Betydningen af fremmed Rets, navnlig tysk og engelsk Rets Stilling (55—61). Det i Konkurssurrogater hævdede Standpunkt (61—63). Ny Undersøgelse af Spørgsmaalet, om der foreligger en gyldig Ejendomsretsovergang til Kreditorerne (63—69). 1. Om der kan skabes en Ret for samtlige Kreditorer (70—76). Om Akcept kræves (70 ff.). Sondring mellem Spørgsmaalet om Samtykke til Akkord og til tingligt Ar-

rangement (73—75). 2. Om der kan skabes en Ret over samtlige Skyldnerens Aktiver (77 ff.), ved Pantsættelse (77—78), ved Ejendomsoverdragelse (78 ff.). En vis Lighed med Fledføringsinstituttet (79—87). Særlig om Tinglysningskravet ved Løsøre bør overføres (81—82) og om Medansvar for Gælden for Mellemmanden eller Kreditorerne (82—87). Betingelserne for i nærværende Tilfælde at anerkende et ærligt og redeligt Arrangement (87—96): Kravet om at Skyldneren berøves Raadigheden (88—92), særlig om constitutum possessorium er tilstrækkeligt (89—91), Kravet om loyal Gennemførelse af Ligelighedsprincippet (92—94). Yderligere Indicier for Arrangementets Redelighed (94—96). Bemærkninger de lege ferenda, særlig om Anmeldelse til Skifteretten, om »Likvidationsakkord« og »Tvangslikvidation« (97—102).

§ 4. Om forskellig Retsstilling overfor Udlægs- og Konkurskreditorer ..... pg. 103—141

Den almindelige Udtalelse i K. L. § 1 (103—107). Positive Undtagelser fra Reglen (107—108). Yderligere Begrænsninger ud fra »Konkursreguleringssynspunktet« (108 ff.). Særlig om Aftaler om Uopsigelighed af Interessentskabsforholdet (109—112). Om Kreditorernes Ret til at besætte en ledig Prioritet (112—15). Forskellig Retsstilling for Udlægs- og Konkurskreditorer ved Ejendomsforbehold (116—21) og Modregning (122). Grundprincippet ved Tvangsakkord og Aktieselskabslikvidation (123—26). Den midlertidige Krise-lovgivning (126—127). Indførelsen af et »Gældsordningsstadium« (127—28). Den tinglige Beskyttelse i de her behandlede Tilfælde. Dogmet om, at Konkurskreditorer ikke faar større Ret end Udlægskreditorer (128 ff.). Særlige Grunde for i nærværende Tilfælde at frakende Overdragelsen tinglig Beskyttelse overfor Konkursboet (130—36). Virkningen af, at den tinglige Beskyttelse ikke opretholdes overfor Konkursboet (136—41). De lege ferenda (141).

§ 5. Slutning ..... pg. 142—144

Litteraturfortegnelse ..... pg. 145—148

Sagregister, fælles for nærværende Afhandling og Konkurssurrogater ..... pg. 149—159

§ 1.
INDLEDNING

I en tidligere offentliggjort Afhandling, »Konkurssurrogater«*) har jeg som Led i en almindelig Undersøgelse af Problemet, i hvilket Omfang Konkursprincipper kan finde Anvendelse paa Gældsafviklinger udenfor Konkurs, undersøgt Spørgsmaalet, om der ved saadanne Afviklinger kan skabes en Ordning, der nyder Beskyttelse mod udenforstaaende Kreditorers Individualforfølgning. I den tidligere Afhandling har jeg imidlertid anset en *processuel* Prøvelse af Spørgsmaalet for Hovedopgaven, medens den mere *materielretlige* Side ved Problemet i det væsentlige blev udskudt, saaledes at der ikke blev gjort endelig op med Spørgsmaalet, om der forelaa en Ejendomsret eller en Panteret, og hvilke Krav der under de foreliggende Omstændigheder maatte kræves til Ejendomsrettens Overgang eller til Stiftelse af en eventuel Panteret. Det blev dog fremhævet, at der forelaa en særlig Situation, hvor der kunde være Grund til at stille noget strengere Krav end i Almindelighed for at antage, at Overgang af Ejendomsret havde fundet Sted.

I nærværende Afhandling er det Hensigten navnlig at tage den materielretlige Side ved Spørgsmaalet op til nærmere

*) Erwin Munch-Petersen: Konkurssurrogater. En retssammenlignende Undersøgelse. København 1932. I det følgende overalt citeret blot som: Konkurssurrogater.

Drøftelse og derigennem at foretage en nøjere Prøvelse af det i min tidligere Afhandling hævdede Standpunkt, *at* der ved frivillige Ordninger kan skabes en saadan tinglig Sikring af de i Arrangementet deltagende Kreditorer, at udenforstaaende Kreditorer ikke kan angribe den af Arrangementet omfattede Formuemasse ved Individualforfølgning, *men at* denne tinglige Sikring dog ikke nødvendigvis derfor ogsaa maa opretholdes i Tilfælde af, at Debitor gaar konkurs.

Allerede af det i min tidligere Afhandling udviklede fremgaar, at der ved Overdragelser til samtlige Debitors Kreditorer foreligger en Situation, der væsentlig adskiller sig fra den ved Ejendomsoverdragelse sædvanlige.

I. Det *almindelige* Tilfælde af *Ejendomsrets Overgang* foreligger, hvor det som Led i den sædvanlige Omsætning tilsigtes at overføre Retten til en Ting, en Fordring, et Patent, Forfatterværk eller lignende til en anden Person, som ønsker netop denne Ting, Fordringen eller Værket til direkte Tilfredsstillelse af sine specielle Fornødenheder. Det typiske Eksempel er det normale Køb og Salg.

II. Helt anderledes ligger Forholdet allerede naar en Debitor *overdrager en Kreditor* Ting eller Fordringer, som Kreditor i og for sig slet ikke vil have, men som han alene modtager som Middel til derigennem at faa den Ydelse, særlig de Penge, han har til Gode hos Debitoren.

I dette Tilfælde er der igen forskellige Muligheder: Det kan være tilsigtet at skaffe Kreditor øjeblikkelig Fyldestgørelse gennem det overdragne, eller det er blot Meningen, at dette skal tjene til Sikkerhed ud i Fremtiden. I den sidstnævnte Gruppe, »Ejendomsoverdragelser til Sikkerhed«, er man klart udenfor den almindelige Omsætning, hvorfor man ogsaa i nyere Tid behandler saadanne Transaktioner som

»Handler, der ikke tjener Omsætningen«[1]). Et Skoleeksempel herpaa er som bekendt det saakaldte »Møbellaan«. Det er imidlertid heller ikke sikkert, at man uden videre kan stille den førstnævnte Gruppe, »Ejendomsoverdragelser til Fyldestgørelse«, i Klasse med den sædvanlige Ejendomsoverdragelse, hvorved man overdrager en anden Retten til en Ting, som han netop har Brug for. Selve det Faktum, at Overdragelsen kun er et Middel til at faa de Penge, Kreditor har til Gode, gør dette betænkeligt. Hvis det er en uforfalden Fordring, der overdrages, antages det da ogsaa af Vinding Kruse[2]), at Overdragelsen maa undergives Pantsætningsreglerne, selvom Overdragelsen sker »til Dækning« og ikke »til Sikkerhed«. Er Fordringen forfalden, anser Vinding Kruse[3]) derimod i Almindelighed Overdragelse til Fyldestgørelse for en virkelig Ejendomsoverdragelse. I hvilket Omfang dette kan gælde er dog tvivlsomt, jfr. nærmere nedenfor. Tvivlsomt bliver ogsaa Spørgsmaalet, naar man tænker paa Overdragelser af andre Aktiver end Fordringer. Det er saaledes ingenlunde paa Forhaand indlysende, at en Overdragelse af Zink til en Sagfører, man skylder Penge, uden videre skal respekteres, fordi den sker til Betaling og opfylder de *almindelige* Betingelser for Ejendomsoverdragelse[4]). Givet er det i hvert Fald, at saadanne Transaktioner som unormale Handler vil kunne afkræftes i Konkurstilfælde efter Reglerne om »usædvanligt Betalingsmiddel«. At det overhovedet vanskeligt lader sig gøre at trække en skarp Grænse mellem Overdragelse til Betaling og til Sikkerhed følger allerede deraf, at de heromhandlede Overdragelser ofte paa een Gang tjener til Fyldestgørelse og til Sikkerhed. Dertil kommer, at Retsordenen, da Parternes Vilje

[1]) Jfr. Vinding Kruse: Ejendomsretten III, 2, pg. 1335 ff.
[2]) Ejendomsretten IV, pg. 1926.
[3]) l. c. pg. 1921.
[4]) Jfr. ogsaa herved Vinding Kruse: Ejendomsretten III, 2, pg. 1344.

ikke er afgørende for, om der overhovedet indtræder tinglig Beskyttelse, heller ikke kan lægge den afgørende Vægt paa, om Parterne har aftalt Overførelse af Ejendomsret eller Panteret, jfr. nærmere nedenfor.

De sædvanlige *Overdragelser til Fyldestgørelse* frembyder imidlertid den Lighed med den normale Handel, at de ligesom denne overfører Retten til en bestemt eller nogle *bestemte Personer,* og at Genstanden for Overførelsen ligeledes er en bestemt eller nogle *bestemte Ting.*

Paa samme Maade er *Overdragelser til Sikkerhed* i Almindelighed ligesom *Panteretten* indrettet med en bestemt Genstand og en bestemt Person for Øje. Dette er navnlig klart ved Haandpant og ved Underpant i fast Ejendom, men ogsaa ved viljesbestemt Underpant i Løsøre[5]) er det faktiske Forhold som Følge af Forbudet mod generelt Pant i dansk Ret det samme. Anderledes er Forholdet kun ved visse Tilfælde af lovbestemt Pant og Retspant. Navnlig synes Forholdet ved *Konkurs* at nærme sig stærkt til et generelt Pant. Da Konkurskreditorernes Retspant ikke omfatter alt, hvad Skyldneren ejendes vorder, men i det store og hele kun en bestemt afgrænset Formuemasse, anser Vinding Kruse[6]) dog ikke Retten for et almindeligt Pant.

III. I det foregaaende er der alene tænkt paa de sædvanlige Overdragelser til Fyldestgørelse af eller til Sikkerhed for *en enkelt* eller enkelte Kreditorer. Allerede disse Overdragelser adskiller sig som nævnt fra den almindelige Ejendomsoverdragelse i Omsætningsøjemed. Endnu mere ejendommeligt bliver Forholdet imidlertid, naar man gaar over til de Tilfælde, hvor en insolvent Debitor med en Gældsafvikling udenfor

---

[5]) Om den særlige Undtagelse herfra ved Høstpant se Rasting: Entreprenørens Omsætningsbeskyttelse, pg. 244—45.

[6]) Ejendomsretten IV, pg. 1569.

Konkurs for Øje overdrager *samtlige* sine forhaandenværende *Aktiver* eller dog en væsentlig Del af disse, f. Eks. sin Forretningsformue, *til ligelig Fyldestgørelse af* sine *Kreditorer i Almindelighed.*

I dette Tilfælde er Forholdet helt forskelligt fra den almindelige Ejendomsoverdragelse, idet Overdragelsen ikke blot alene er et Middel til Fyldestgørelse eller til Sikkerhed for Fyldestgørelse, men ogsaa adskiller sig fra den sædvanlige Ejendomsoverdragelse ved, at Genstanden er *hele* eller en væsentlig Del af Skyldnerens *Formue* og ved, at Overdragelsen i Princippet sker, ikke til en enkelt eller enkelte Kreditorer, men til *alle* Skyldnerens *Kreditorer.*

Det er i Virkeligheden en højst ejendommelig Situation, der foreligger, naar Debitor saaledes kommer til sine Kreditorer med praktisk set alt, hvad han ejer og har. Processuelt frembyder Situationen en Parallel med den Raadighedsoverførelse, der finder Sted ved Konkurs. Men i dansk Ret finder der ikke ved Konkurs — saaledes som i engelsk Ret — nogen Overgang af Ejendomsretten Sted, der er ikke Tale om nogen egentlig Succession i Retten, men alene om Skabelse af en som Retspant betegnet Panteret[7]). Om der ogsaa materielretlig set kan siges at foreligge en virkelig Parallel med Konkurs, maa da afhænge af, om den ved »Overdragelsen« skabte Ret kan karakteriseres som en Panteret. Er der derimod virkelig Tale om en Ejendomsret, foreligger der et særligt Eksempel paa en Overgang af Ejendomsret, der ikke tjener den sædvanlige Omsætning, og som dog, som det fremgaar af det ovenfor anførte, heller ikke uden videre kan ligestilles med de sædvanlige Overdragelser til Fyldestgørelse.

Et vist Slægtskab med dette moderne Retsfænomen vil man til Trods for det helt forskellige Formaal kunne finde i det

---

[7]) Jfr. herved Konkurssurrogater pg. 81—84.

nu ophævede gamle Retsinstitut *Fledførelse*, idet der ved dette skete en virkelig Overførelse af Ejendomsret over hele Formuen[8]).

Medens saaledes Overdragelse til Fyldestgørelse af samtlige en insolvent Debitors Kreditorer forsaavidt fører længere bort fra den normale Ejendomsoverdragelse end almindelig Overdragelse til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor, maa det dog paa den anden Side fremhæves, at den Omstændighed, at Overdragelsen tilsigter en *ligelig Fyldestgørelse* af alle Kreditorer, ligesom kaster et forsonende Skær over det hele og derfor kan være et Motiv for Retsordenen til i hvert Fald i visse Relationer at stille sig velvilligere overfor saadanne Overdragelser til Fyldestgørelse end overfor de sædvanlige Overdragelser til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor. Dette gælder saaledes særlig i Forhold til Spørgsmaalet om Afkræftelse[9]). I visse Henseender kan det iøvrigt ogsaa tænkes, at den Omstændighed, at det drejer sig om en Overdragelse af *hele Formuen* af rent praktiske Grunde kan føre til en vis Afslappelse i Forhold til de Betingelser, man stiller ved Overdragelser af enkelte Aktiver. Denne Mulighed foreligger navnlig med Hensyn til Kravet om Denunciation ved Overdragelser af udestaaende Fordringer.

I det følgende er det Hensigten særlig at gøre disse Overdragelser til Fyldestgørelse af samtlige Kreditorer til Genstand for en nærmere Undersøgelse.

Som Basis for denne Undersøgelse vil der dog først i § 2 blive gjort nogle Bemærkninger om de sædvanlige Overdragelser til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor.

Ved den derefter følgende Fremstilling af Overdragelser til ligelig Fyldestgørelse af samtlige en Debitors Kreditorer vil

---

[8]) Om Fledførelse i dansk Ret, jfr. foreløbig Lassens Haandbog, Speciel Del, § 126.

[9]) Jfr. nærmere Konkurssurrogater pg. 322—26 og ndfr. pg. 58—59.

endvidere Spørgsmaalet om at frakende saadanne Arrangementer Beskyttelse i Tilfælde af Debitors Konkurs, selvom de anerkendes som sikrede mod Individualforfølgning, blive udskudt til selvstændig Behandling i § 4, i hvilken hele Problemet om forskellig Retsstilling overfor Udlægs- og Konkurskreditorer tages op til Drøftelse.

§ 2.

OVERDRAGELSER TIL FYLDESTGØRELSE AF EN ENKELT KREDITOR

Ved de sædvanlige Løsøreoverdragelser[1]) til Fyldestgørelse er det formentlig den almindelige Opfattelse i dansk Ret, at Problemet alene skal stilles paa, om der virkelig foreligger en Overdragelse til Fyldestgørelse eller *Dækning,* eller om der, naar det kommer til Stykket, kun foreligger en Overdragelse til *Sikkerhed.* Hvis Overdragelsen virkelig er til endelig Fyldestgørelse, gaar man i Almindelighed uden videre ud fra, at den simpelthen svarer til en almindelig Ejendomsoverdragelse i Omsætningsøjemed. Hvis Overdragelsen derimod kun kan antages at være sket til Sikkerhed, er den herskende Lære den, at den vel mellem Parterne maa opfattes som en Ejendomsoverdragelse, men at den dog overfor Tredjemand efter sit reale Formaal alene kan betragtes som en Sikkerhedsret, saaledes at den ikke behøver at respekteres af Tredjemand, medmindre Pantsætningsreglerne er iagttaget.

Skønt disse Spørgsmaal efterhaanden i Teorien har været Genstand for meget grundige Undersøgelser, først af Jul. Lassen[2]) og senest af Vinding Kruse i Værket om Ejendomsret-

---

[1]) Om det særlige Forhold ved Transport af Fordringer, jfr. Ussing, Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 47 ff. og ndfr. pg. 35 ff.

[2]) Navnlig i U. f. R. 1890 pg .619 ff. og i Afhandlingen: Kunstig Kreditorbegunstigelse, T. f. R. 1917, pg. 77 ff.

ten[3]), kan man dog paa den ene Side spørge, om det er rigtigt, naar man ubetinget kun i Forhold til Tredjemand tillægger det Betydning, at en Sikkerhedsstillelse er tilsigtet. Paa den anden Side kan man rejse det i Indledningen berørte Spørgsmaal, om en virkelig Overdragelse til Fyldestgørelse uden videre kan sættes i Klasse med normal Ejendomsoverdragelse.

I. Med Hensyn til det første Spørgsmaal stemmer det saaledes vel med moderne dansk Teori, at der ikke *overfor Tredjemand* kan tillægges Parternes Aftale om Ejendomsoverdragelse af Løsøre tinglig Virkning som Ejendomsrets Overgang, naar der i Virkeligheden kun er tilsigtet at skabe en Sikkerhedsstillelse, men at Overdragelsen paa den anden Side kun kan respekteres som Sikkerhedsstillelse, naar de Krav er opfyldt, som Retsordenen maa stille for at give Dispositionen den tinglige Beskyttelse, som en *Panteret* medfører.

I *Norge* er Meningerne med Hensyn til Løsøreoverdragelser delte, idet Hagerup og Stang har sluttet sig til det i Danmark herskende Standpunkt, medens navnlig Hagerup Bull har bestridt Opfattelsens Rigtighed[4]). Herved maa imidlertid erindres, at norsk Ret ifølge Panteloven af 12. Oktober 1857 i Almindelighed ikke anerkender Underpant, men alene Haandpant, i Løsøre, medens dansk Ret gennem Tinglysning af Underpant af Løsøre aabner Mulighed for uden Overlevering at skabe Sikkerhed for Kreditorerne. I *svensk Ret* spiller et andet særligt Forhold ind, idet Forordn. 20. November 1847, jfr. Lov 14. Juni 1907, giver særlige Forskrifter om Løsørekøb,

[3]) III, 2, pg. 1335 ff.

[4]) Jfr. herved Hagerup: Den norske Panteret, 3. Udg. (1917), pg. 103 ff. Stang: Indledning til Formueretten (1935), pg. 582, Hagerup Bull først i N. R. T. 1903, pg. 1 ff., senest i T. f. R. 1934, pg. 460—62 og Augdal: Norsk Panteret (1932) pg. 39 ff. Om Diskussionen i nyere Tid med Hensyn til Overdragelse af Fordringer i Sikringsøjemed, jfr. nedfr. pg. 47—48.

ved hvilke Sælgeren bevarer Besiddelsen af det solgte. Teorien gaar derfor sædvanlig imod det danske Standpunkt, men efter Lassens Opfattelse er Resultaterne i Praksis dog ikke væsensforskellige fra dansk Ret[5]).

I *dansk Ret* er der næppe Grund til at rejse Tvivl om den herskende Teoris Rigtighed, forsaavidt angaar Forholdet til Tredjemand. Langt mere tvivlsomt stiller det sig med Hensyn til den nyere Teoris stærke Hævdelse af, at dette Resultat ingenlunde medfører, at Retten ogsaa *mellem Parterne* kun kan respekteres som en Panteret, men at den tværtimod inter partes maa anerkendes som en *virkelig Ejendomsoverdragelse.* Denne Teori maa ses som en Reaktion mod den Opfattelse, hvorefter saadanne Transaktioner skulde anses for at være sket pro forma, og i Forhold til dette Standpunkt betegner den nyere Teori utvivlsomt et stort Fremskridt. Alligevel er det et Spørgsmaal, om Teorien ikke alt for ensidigt har behandlet Problemet ud fra et rent materielretligt Synspunkt.

Fra et processuelt Synspunkt synes der nemlig at gøre sig visse Betænkeligheder gældende mod uden nærmere Prøvelse at respektere Overdragelsen som en Overgang af Ejendomsret fra Debitor til Kreditor. Disse Betænkeligheder kommer særlig frem, naar Debitor ikke opfylder Kontrakten.

Som bekendt kan man ved Løsøre alene opnaa umiddelbar Fogedforretning, naar Rekvirenten staar som Ejer af den paagældende Ting, medens Rekvisitus kun er Besidder. Derimod er der ved Løsøre ikke nogen Mulighed for, at en Ikke-Ejer, f. Eks. en Panthaver, saaledes som ved fast Ejendom, kan begære umiddelbar Indsættelse i Tingen, naar Debitor gør sig skyldig i Misligholdelse[6]).

---

[5]) Jfr. herved Lassen i T. f. R. 1917, pg. 86—87 og Vinding Kruse: Pant i Løsøre og Rettigheder (1928) pg. 76—77 med Henvisninger til den svenske Litteratur.

[6]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. III, pg. 190 og 26.

Skønt dette formentlig er almindelig anerkendt, er det dog den herskende Opfattelse, at naar blot Sikkerhedsretten saaledes som ved »Møbellaan« iklædes Karakteren af en »*Ejendomsoverdragelse*« til Sikkerhed, skal Kreditor i Forhold til Debitor anerkendes som Ejer ogsaa i processuel Henseende, saaledes at han i Tilfælde af, at Debitor ikke opfylder Aftalen, som »Ejer« kan optræde som Rekvirent hos Fogeden og begære umiddelbar Fogedforretning.

Mod denne Opfattelse er der allerede tidligere[7]) rejst Indsigelse fra et processuelt Synspunkt. Saa vidt ses har disse Indvendinger dog ikke fundet Tilslutning hos andre Forfattere. Det forekommer mig imidlertid, at de Betænkeligheder, der af processuelle Grunde kan anføres imod det herskende Standpunkt, er saa vægtige, at man ikke uden videre kan sidde dem overhørig.

Ligesom det indenfor den nyere civilretlige Teori hævdes, at Parternes Vilje ikke alene kan være afgørende for, om der skal tillægges en Transaktion tinglig Beskyttelse overfor Omverdenen, er det som bekendt ogsaa indenfor den moderne Procesteori et Hovedsynspunkt, at Parternes Vilje ikke kan være afgørende for den processuelle Retsstilling, idet Kontraktsfriheden kun i begrænset Omfang gælder indenfor den offentlige Ret. Ligesaalidt som Retsordenen uden videre kan tillade, at man blot ved en Aftale mellem to Parter kan influere paa Forholdet til Tredjemand, saaledes at man opnaar tinglig Beskyttelse i Forhold til denne, ligesaalidt kan Retsordenen blankt akceptere, at man ved en blot Aftale mellem Parterne skaber sig en særlig processuel Beskyttelse.

En Panthaver i Løsøre kan som nævnt ikke gennemføre en umiddelbar Fogedforretning, naar Pantekravet forfalder. Skulde virkelig Forholdet blive et helt andet, fordi Sikker-

---

[7]) Jfr. H. Munch-Petersen i U. f. R. 1908 B, pg. 8—9.

hedsretten konstrueres som et »Møbellaan«, saaledes at Parterne bliver enige om, at Kreditor skal være »Ejer« af det til Sikkerhed overdragne? Det er efter min Opfattelse ganske urimeligt at anerkende denne Konsekvens. Dette gælder navnlig, naar det drejer sig om Fogedforretninger, hvor man altid kræver et meget klart Grundlag for den summariske Procedure, som finder Sted hos Fogeden[8]), og hvor der derfor gør sig særlige Betænkeligheder gældende mod gennem Parternes Aftale at tillade Tvangsfuldbyrdelse udenfor de lovhjemlede Tilfælde.

Denne Opfattelse er som antydet kun en Anerkendelse af det almindelige Grundprincip indenfor Processen, at Parterne ikke ved deres Dispositioner kan skabe en bedre processuel Retstilstand for Sagsøgeren, end den, der tilkommer ham efter almindelige Regler[9]). Derfor kan en Debitor ikke give Afkald paa den processuelle Retsbeskyttelse, der ligger i, at en Kreditor normalt ikke uden forudgaaende processuel Prøvelse kan søge Fyldestgørelse for sin materielle Ret. Ligesom der ikke kan aftales Udpantning udenfor de lovhjemlede Tilfælde, kan der saaledes ikke aftales Eksekution uden Lovmaal og Dom udenfor de i Retsplejelovens § 478, Nr. 3 og 4 omhandlede Tilfælde, der ikke kan finde analogisk Anvendelse paa Løsøre. Hvis man da kunde aftale en umiddelbar Fogedforretning udenfor de almindelig anerkendte Tilfælde, vilde man ad denne Vej kunne skabe Kreditor en endnu bedre, og omvendt Debitor en endnu ugunstigere processuel Retsstilling, end den, der ikke kan naas ved at aftale umiddelbart Eksekutionsgrundlag.

Nu vil man maaske indvende, at det slet ikke er rigtigt, at man ved »Ejendomsoverdragelser til Sikkerhed«, som f. Eks.

---

[8]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. III, pg. 2.

[9]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. II, pg. 237 og pg. 241.

»Møbellaan«, aftaler en processuel Retsbeskyttelse for Kreditor, som ikke tilkommer denne, for man maa jo netop antage, at han i Forhold til Debitor *er* Ejer. Det er kun i Forhold til Tredjemand, at man paa Grund af Retshandelens Formaal ikke kan respektere dette. Jeg kan imidlertid ikke se rettere end, at det vilde være urigtigt, fordi man indenfor den materielle Ret vil anerkende, at Kreditor i Forhold til Debitor i Kraft af Aftalen staar som Ejer, ogsaa at anerkende dette indenfor den offentlige Ret, hvor Kontraktsfriheden ikke uden videre gælder. Her, hvor det realøkonomiske Formaal med hele Transaktionen alene er udenom de almindelige Panteretsregler at skabe en Sikkerhedsret, kan man derfor under en Proces, in casu endda den summariske Fogedprocedure, ikke uden nærmere Prøvelse anerkende, at Kreditor er Ejer. Ligesom Retsordenen ikke uden videre, naar Kreditors Ret kolliderer med andre Kreditorers eller godtroende Omsætningserhververes, tillægger Parternes Aftale om, at Kreditoren skal være »Ejer«, tinglig Beskyttelse i Forhold til disse Tredjemænd, maa der, naar der bliver Spørgsmaal om at tillægge Aftalen Virkning for den processuelle Retsstilling, foretages en nærmere Prøvelse af Retsforholdet. En saadan Prøvelse, som ikke kan ske under en Fogedforretning, kan imidlertid næppe føre til, at en Ejendomsret, der ikke har Retsvirkning overfor Tredjemand, faar Konsekvenser i processuel Henseende.

Efter den her hævdede Opfattelse maa man da i Modsætning til efter den herskende Lære ikke blot ved Spørgsmaalet om den tinglige Beskyttelse overfor Tredjemand, men ogsaa i processuel Henseende gennemføre det Synspunkt, at en Ejendomsoverdragelse, der reelt kun er til Sikkerhed, ogsaa kun kan betragtes som en Sikkerhedsstillelse mellem Parterne, i hvert Fald saaledes, at der forinden endelig Fyldestgørelse maa finde en processuel Prøvelse Sted til Afgørelse af, hvad Kreditor virkelig har til Gode.

Denne Opfattelse er dog hidtil ikke blot blevet underkendt af den herskende Teori, men ogsaa af Retspraksis, idet den bekendte Højesteretsdom i U. f. R. 1888, pg. 613 (616) netop i et Tilfælde af Møbellaan anerkendte Gyldigheden af en Aftale om umiddelbar Fogedforretning. Det maa imidlertid herved erindres, at de moderne procesretlige Synspunkter slet ikke var trængt igennem paa det Tidspunkt, da Højesteret traf denne Afgørelse. Tiden turde derimod nu være inde til ogsaa i Retspraksis at tage Spørgsmaalet om Betydningen af den Slags Aftaler op til fornyet Overvejelse ud fra en mere offentligretlig Betragtning end den, som den grundlæggende Dom paa Omraadet i sin Tid har bygget paa.

Et nærmere Opgør med Spørgsmaalet om Retsstillingen *mellem Parterne* ligger udenfor denne Afhandlings Formaal. Naar der dog er gjort nogle Bemærkninger herom i det foregaaende, er det, fordi den fremhævede Parallel mellem de Grænser, Retsordenen sætter for at tillægge en Aftale mellem Parterne Virkning for den tinglige Beskyttelse og for at tillægge den Betydning for den processuelle Retsstilling, vil vise sig at være af Betydning for den senere Undersøgelse, navnlig i § 4.

II. Hovedgenstanden for Undersøgelserne i nærværende Afhandling er derimod Spørgsmaalet om Betingelserne for *den tinglige Beskyttelse overfor Tredjemand,* særlig Kreditorerne. I denne Henseende skal der navnlig tages Stilling til det ovenfor rejste Spørgsmaal, om det er rigtigt, naar man i Almindelighed gaar ud fra, at naar blot en Overdragelse virkelig er til endelig Fyldestgørelse og ikke til Sikkerhed, skal den simpelthen behandles som et normalt Tilfælde af Ejendomsrets Overgang.

Ved de Bemærkninger, der i det følgende skal gøres herom, vil det være naturligt at sondre mellem Overdragelse af Løsøre og Transport af Fordringer.

a) Ved Overdragelser af almindeligt *Løsøre* til Fyldestgørelse af en anden Ydelse er det i hvert Fald givet, at det i Forhold til Kreditorerne i Konkurssituationen ikke er tilstrækkeligt, at Overdragelsen virkelig er til Fyldestgørelse, hvis det, der overdrages, ikke kan anses for et sædvanligt Betalingsmiddel, idet Overdragelsen i saa Fald kan afkræftes.

Spørgsmaalet er imidlertid, om man bortset fra denne særlige Relation iøvrigt kan ligestille en Overdragelse til endelig Fyldestgørelse med almindelige Ejendomsoverdragelser og omvendt sætte den i Modsætningsforhold til Panteret.

Dette antages af Lassen, der fremhæver[10]), at en Overdragelse til Fyldestgørelse for en anden Ydelse, naar den sker til *endelig Betaling* som »*datio in solutum*«, vistnok ikke, selv om den sker ved et nok saa usædvanligt Betalingsmiddel, kan tilsidesættes paa Grund af Ikke-Iagttagelse af Pantsætningsreglerne, fordi den Ting, hvormed der betales, forbliver hos Skyldneren, idet man her maa nøjes med Konkurslovens Afkræftelsesregler.

Det er sikkert ogsaa rigtigt, at der i Tilfælde af endelig Betaling ikke bør blive Tale om Anvendelse af Panteretsreglerne. Men følger heraf uden videre, at man i Stedet skal anvende de sædvanlige Regler for Ejendomsrets Overgang?

Medens den hidtil herskende Lære ved Afgørelsen af, om der maa antages endelig Betaling eller Sikkerhedsstillelse, har lagt hele Vægten paa, om Overdragelsen i det foreliggende Tilfælde kunde anses for fiduciarisk[11]), hævder som bekendt nu Vinding Kruse[12]), at dette Moment ikke kan være afgørende, fordi der ofte slet ikke er nogen virkelig Genkøbsret, men alene en »gentlemen's agreement«. Efter Vinding Kruse maa

---

[10]) Kunstig Kreditorbegunstigelse, T. f. R. 1917, pg. 80.

[11]) Jfr. Lassen: Kunstig Kreditorbegunstigelse, pg. 81 ff. og Almindelig Del, § 20, Note 27.

[12]) Ejendomsretten III, pg. 1335—1345.

Vægten derimod lægges paa, om det efter en Undersøgelse af samtlige om Overdragelsen oplyste Omstændigheder fremgaar, at der foreligger en *normal Handel,* eller som det udtrykkeligt siges et Sted[13]) »*et normalt Køb og Salg*«, eller om der foreligger unormale Momenter ved Handelen, der viser Omgaaelseshensigten, Hensigten at skabe en Sikkerhedsstillelse.

Spørgsmaalet er imidlertid: Er denne Sondring mellem *to Alternativer:* 1) normal Handel = normalt Køb og Salg og 2) unormal Handel = Sikkerhedsstillelse en udtømmende Opregning af Mulighederne? Det er vel rigtigt, at en endelig Betaling ikke kan sættes i *den* Gruppe unormale Handler, der tilsigter Sikkerhedsstillelse. Men kan paa den anden Side en Betaling med et absolut usædvanligt Betalingsmiddel uden videre placeres i Gruppen normal Handel = normalt Køb og Salg?

Spørgsmaalet er med andre Ord, som allerede berørt i Indledningen til nærværende Afhandling, om der ikke i Stedet for den nævnte Sondring bør opstilles en Sondring mellem *tre Grupper,* nemlig: 1) Den normale Handel, hvor Kreditor faar overdraget *netop den Ting,* eller selve det Pengebeløb, som han ønsker til Fyldestgørelse af sit specielle Behov, og som altsaa er Retshandelens direkte Genstand, 2) Saadanne, eller dog visse, Ejendomsoverdragelser, hvor Kreditor *til Fyldestgørelse* af sit Krav faar overdraget en *anden Ydelse* end den omkontraherede, og 3) Overdragelser *til Sikkerhed.*

Naar Lassen som ovenfor nævnt mener, at man i Gruppe 2 maa nøjes med Afkræftelsesreglerne, maa det erindres, at Lassens Standpunkt er blevet til paa et Tidspunkt, hvor der efter den almindelige Opfattelse stilledes betydelig strengere Krav for at anerkende en Ejendomsoverdragelse end nu. Der var derfor ingen særlig Grund til at tænke paa Muligheden af at

[13]) IV, pg. 1918.

skærpe de sædvanlige Krav for Ejendomsoverdragelse ved datio in solutum. Lassen udtaler sig i og for sig blot om, hvorvidt Panteretsreglerne i Kraft af Omgaaelsessynspunktet skal anerkendes, og dette besvares med Rette med Nej.

Efter Vinding Kruses Lære, der ved Ejendomsoverdragelser over Løsøre alene kræver Aftale + eventuelt Individualisering, er der langt mere Grund til at rejse Spørgsmaalet, om der muligvis maa anerkendes visse Undtagelser herfra i Tilfælde, hvor der, selv om ikke just en Sikkerhedsstillelse er tilsigtet, dog foreligger saadanne særlige Omstændigheder, at de for det normale Køb og Salg gældende Regler om Ejendomsrets Overgang ikke rigtig passer.

Nogen Støtte for den Opfattelse, at en Overdragelse til Fyldestgørelse ikke ganske kan sættes i Klasse med en normal Ejendomsoverdragelse, giver maaske en Sø- og Handelsretsdom af 1903[14]), idet det her ikke positivt fastslaas, at der forelaa en Overdragelse til Sikkerhed, men siges: »Forholdet kan *ikke* opfattes som et *sædvanligt Salg, men* maa betragtes som en *tilsikret Fyldestgørelse* for et Tilgodehavende, hvilken i Forhold til Konkursboet maa kunne afkræftes ligesom andre Sikkerhedsrettigheder ....«. Indføjelsen af Ordet »andre« foran Sikkerhedsrettigheder synes dog at tyde paa, at man reelt har opfattet Forholdet som en Sikkerhedsret, og det er da ogsaa K. L. § 21, der anvendes.

Den nævnte Dom harmonerer formentlig med Lassens Opfattelse i den ældre Afhandling U. f. R. 1890, pg. 621—24, hvorefter man skal sondre mellem, om Ejendomsoverdragelsen er foretaget for sin egen Skyld, idet Erhververen ønsker at erholde netop de omkontraherede Genstande, eller om det maa antages, at den er sket for at sikre ham visse andre Værdier, eller, som det ogsaa udtrykkes, om der foreligger en Formodning for, at de omkontraherede Genstande er erhver-

[14]) U. f. R. 1903, pg. 663.

vede til at udfylde et bestemt Behov hos Erhververen eller for at tjene som Middel til at sikre Erhvervelsen af en anden Værdi. Til denne Opfattelse sluttede ogsaa Torp sig i det hele i sin Tingsret[15]).

Ogsaa efter disse Synspunkter er det altsaa dog i sidste Instans alene Spørgsmaalet, om der foreligger en Sikkerhedsret, der bør behandles som egentlig Panteret, eller om der foreligger en normal Overgang af Ejendomsret til en Ting, som Erhververen ønsker til Tilfredsstillelse af et særligt Behov. Det Spørgsmaal, om en endelig Betaling af en Ydelse med en anden Ydelse end den omkontraherede — den egentlige datio in solutum — selv om den ikke kan behandles som en Panteret, muligvis skal behandles efter strengere Regler end den sædvanlige Ejendomsovergang, er man slet ikke inde paa.

I nordisk Ret vil det sikkert ogsaa være betænkeligt at opstille en almindelig Regel gaaende ud paa, at enhver Overgang af Ejendomsret, der tilsigter Fyldestgørelse gennem en anden Ydelse end den omkontraherede, skulde undergives særlige Krav for at antage Ejendomsrets Overgang. Medens Afkræftelsesreglerne i fremmed Ret sædvanlig omfatter enhver datio in solutum, gaar man jo hos os end ikke i denne særlige Situation saa vidt at anse al datio in solutum for mistænkelig, men dette gælder alene, naar der betales med usædvanligt Betalingsmiddel. Som Begrundelse herfor anføres af Getz[16]), at en datio in solutum ikke i sig selv altid er noget mistænkeligt, men tværtimod ofte Handelskutyme. En lignende konkret Prøvelse, som den, Lovgiverne i Afkræftelsestilfældet har bestemt sig for, maatte formentlig i hvert Fald ogsaa foretages ved Udsondringen af de Tilfælde af Overdragelser til Fyldestgørelse, som skulde undergives særlige Regler. Paa den anden Side kan man næppe komme udenom, at saadanne Handler

---

[15]) Torp-Grundtvig: Tingsret, pg. 367.

[16]) Udvalgte Afhandlinger pg. 553—54.

ofte vil være *unormale* Handler, selv om de ikke forfølger Sikkerhedsformaal[17]).

Dette sidste anerkendes ogsaa af Vinding Kruse[18]), idet han som en særlig Gruppe indenfor de unormale Handler — foruden den Gruppe, hvor Motivet til Ejendomsoverdragelsen ikke er at sikre Kreditor, men at sikre Debitor — opstiller Tilfælde, hvor en Forretningsmand i Stedet for kontant Betaling af en Gæld gaar ind paa at modtage Varer, saaledes f. Eks. naar en Sagfører køber Zink, Kali, Trantønder i større Parti (U. f. R. 1906, pg. 474) eller 35,000 Sten (U. f. R. 1894, pg. 512) eller et Maskinfirma køber et Parti Sten, som det slet ikke har Brug for (U. f. R. 1903, pg. 223). Naar Vinding Kruse dog mener, at man vistnok alligevel maa sige, at de Domme, der kendte disse Overdragelser gyldige, er rigtige, anføres som Begrundelse herfor, at der ikke var Grund til at betvivle, at Varerne ikke skulde blive varig hos Sælgeren, men snarest af ham skulde sælges for Køberens Regning, saaledes at Sælgeren i Virkeligheden *kun* var *Salgsagent* for Køberen.

Vinding Kruse udtaler imidlertid, at de af ham opstillede særlige Grupper i Kreditorernes Interesse ikke maa udstrækkes videre end strengt nødvendigt. Naar der indgaas saadanne unormale Handler, maa det da efter Vinding Kruses Lære ogsaa være en Forudsætning, at det virkelig paavises, at den Sælger, der beholder Varen i sin Besiddelse, kan opfattes som Salgsagent for Køberen.

Dette vil i Virkeligheden sige, at Vinding Kruse i disse Tilfælde anerkender, at det almindelige Krav for Ejendoms Over-

---

[17]) Lassen: Alm. Del, pg. 781—82 opstiller simpelthen ved Fordringer en Formodning imod datio in solutum, naar det ikke er normalt at anbringe sin Formue i saadanne Fordringer, men ved almindelige Løsøreoverdragelser vilde det i hvert Fald næppe være rigtigt at benægte, at der kan foreligge datio in solutum, selvom Ydelsen er unormal.

[18]) Ejendomsretten III, 2, pg. 1344.

gang ved individualiserede Løsøreting, *den blotte Aftale,* under de foreliggende Omstændigheder *ikke* er *tilstrækkelig.* Der maa stilles et *yderligere Krav,* og dette udtrykkes saaledes, at Sælgeren skal være »Salgsagent« for Køberen.

Det er utvivlsomt ogsaa rigtigt, at der ved saadanne unormale Handler maa stilles et yderligere Krav, og der er formentlig ikke noget i Vejen for at udtrykke dette saaledes som sket. Spørgsmaalet er imidlertid, hvad der reelt ligger i Kravet om, at Sælgeren skal være »Salgsagent« for Køberen. Jeg kan ikke se rettere, end at dette maa være, at det, naar Tingene forbliver hos Sælgeren, er en Betingelse for at anerkende Ejendomsrettens Overgang, at Sælgeren ikke længere besidder paa egne Vegne, men paa Køberens, og at Kravet om, at Sælgeren skal være Salgsagent for Køberen, derfor i Virkeligheden er en *særlig Art af constitutum possessorium.*

Det er dog netop kun en speciel Art af constitutum possessorium. Efter den traditionelle Opfattelse omfattede dette Begreb ogsaa andre Tilfælde, hvor der, naar Sælgeren vedblev at besidde Ting, aftaltes et Retsforhold mellem Sælgeren og Køberen, hvorefter Sælgeren havde Ret til at besidde Tingen, saasom til Brug eller Forvaring[19]). I nærværende Tilfælde er derimod ikke et hvilketsomhelst tilfældigt Retsforhold, der giver Sælgeren Ret til at besidde Tingen, tilstrækkeligt, men der foreligger det særlige, at Sælgeren har faaet en *speciel Bemyndigelse* til at raade paa Køberens Vegne *som* dennes »*Salgsagent*«.

Selv om dette er Tilfældet, er det dog formentlig berettiget i det af Vinding Kruse i denne Gruppe opstillede Krav for Ejendomsrets Overgang, naar Tingene forbliver hos Sælgeren, at se et Krav om en særlig Art constitutum possessorium.

Efter min Opfattelse er der heller ikke det mindste overraskende heri. Det er den ældre Teoris Fejl, at den af Hensyn

[19]) Jfr. Vinding Kruse: Ejendomsretten III, 2, pg. 1235.

til saadanne unormale Handler for alle Handler, ogsaa det ganske normale Køb og Salg, vilde anvende et Begreb som constitutum possessorium. Heroverfor er det den nyere Teoris store Fortjeneste at have paavist, at dette, som Vinding Kruse[20]) udtrykker det, vilde være, vel ikke for Smed at rette Bager, men at rette baade Bager og Smed, idet det ved den normale Handel, det sædvanlige Køb og Salg, er fuldt tilstrækkeligt at kræve en klar Aftale om Ejendomsrettens Overgang, eventuelt i Forbindelse med en Individualisering af Handelens Genstand. Men dette udelukker ikke, at der dog kan gives Undtagelsestilfælde, hvor visse af de af tidligere Teori og Retspraksis stillede strengere Krav maa opfyldes, f. Eks. saaledes at der, hvor Besiddelsesovergang ikke finder Sted, kræves en Art constitutum possessorium.

Spørgsmaalet er imidlertid, hvorledes denne Undtagelsesgruppe skal afgrænses. I den Henseende kræver Vinding Kruse, at der skal foreligge *definitiv Betaling,* hvilket nærmere beskrives som identisk med, at Kreditor under ingen Omstændigheder kan kræve mere end det, det overdragne indbringer. Sammenligner man denne Udtalelse med de ved Note 24 refererede Udtalelser om Transport af Fordringer, vil dette formentlig sige det samme som, at Vinding Kruse i Realiteten vil begrænse de Tilfælde, hvor Opfyldelsen af Kravet om en Art constitutum possessorium er tilstrækkelig, til saadanne Situationer, hvor der foreligger en *datio in solutum,* saaledes at definitiv Betaling i denne Relation anses for identisk med datio in solutum.

Strengt taget er det dog ikke helt nøjagtigt at tale om datio in solutum, blot fordi Erhververen ikke har noget Regreskrav mod Overdrageren, hvis der bliver *Underskud,* men hertil kræves ogsaa, at Erhververen fuldt ud kan beholde det eventuelle *Overskud,* saaledes at det bestaaende Skyldforhold

[20]) Ejendomsretten III, 2, pg. 1336.

i enhver Henseende er endelig afviklet[21]). Indenfor de af Vinding Kruse paaberaabte Domme er Forholdet da ogsaa det, at alene Dommen i U. f. R. 1906, pg. 474 fremhæver, at Kreditor ikke kunde kræve mere end Salgsprovenuet, idet det understreges, at Fallenten ikke skal tilsvare Underskudet. Derimod lægger Dommen i U. f. R. 1903, pg. 223 Vægten paa, at Fallenten ikke skulde have det eventuelle Overskud[22]), medens den førstnævnte Dom anerkender Betaling, uanset at Fallenten skulde have nogen Andel i Overskudet. Dommen i U. f. R. 1894, pg. 512 udtaler sig overhovedet ikke om Spørgsmaalet.

Naar Vinding Kruse netop i disse Tilfælde vil nøjes med Kravet om en Art constitutum possessorium, er Meningen hermed dog sikkert kun at anerkende dette, hvor der foreligger en datio in solutum. Dette vil imidlertid sige, at Vinding Kruse i visse Situationer netop for de Overdragelser, som Lassen særlig har fremhævet som faldende udenfor Pantsætningsreglerne[23]), anerkender, at det er urigtigt at stille Ejendomsoverdragelsen i Klasse med den normale Overgang af Ejendomsret, men at der maa kræves noget ud over de sædvanlige Krav.

Naar man først anerkender, at en saadan Mellemløsning mellem de sædvanlige Køb og Salg og Sikkerhedsoverdragelser er mulig, bliver Spørgsmaalet dog, om det ikke til Trods for Vinding Kruses Betænkeligheder mod at udvide Undtagelsesgruppernes Omraade vilde være rigtigt at flytte Grænsen noget mellem de Pantsætningsreglerne undergivne Sikkerhedsoverdragelser og de Fyldestgørelser, der kan anerkendes som Ejendomsoverdragelser, eventuelt mod Iagttagelse af de skærpede Betingelser.

---

[21]) Jfr. Ussing: Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 49.

[22]) Jfr. ogsaa herved H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 80, Note 30.

[23]) Jfr. ovfr. ved Note 10.

Ved Transport af Fordringer har Vinding Kruse saaledes selv opgivet Kriteriet, om der foreligger datio in solutum eller ikke, som afgørende for om Pantsætningsreglerne skal anvendes. Ogsaa her lægges Vægt paa, om der foreligger *definitiv Betaling,* men det betones, at det afgørende herfor ikke er, om der foreligger datio in solutum, men at den tiltransporterede Fordring er forfalden, idet det understreges, at Regresspørgsmaalet og Spørgsmaalet Betaling eller Pantsætning i og for sig intet har at gøre med hinanden. Netop for det Tilfælde, at Fordringen er forfalden, fremhæves det imidlertid[24]), at det ofte maa antages, at Transporthaveren alene skal forsøge at faa Betaling hos Fordringens Debitor, men, hvis dette mislykkes, kan holde sig til Transportgiveren. Desuagtet fastholdes det, at ogsaa disse Tilfælde falder udenfor Pantsætningsreglerne.

Ved Overdragelse af almindeligt Løsøre, hvor der i Modsætning til ved Transport af Fordringer (jfr. nedenfor under b) maa anerkendes den Mulighed, at man kan skærpe de almindelige Betingelser for Ejendomsrets Overgang, kunde det da synes endnu mindre betænkeligt at flytte nogle yderligere Tilfælde fra Gruppen, der omfattes af Pantsætningsreglerne.

Efter min Opfattelse er der derfor snarere mindre Grund til ved Løsøreoverdragelser at lade Spørgsmaalet, om der er bevaret et personligt Krav eller ej mod Transportgiveren, være afgørende for, om Pantsætningsreglerne eller de særlige skærpede Krav for Ejendomsrets Overgang skal gælde. Som det fremgaar af Udviklingen ved Note 21-22 kan man vistnok heller ikke sige, at Dommene har lagt afgørende Vægt herpaa. I Overensstemmelse med det Kriterium, som Ussing[25]) udleder af Retsafgørelserne om Transport af Fordringer, mener jeg da, at man ogsaa ved Løsøreoverdragelser bør indskrænke

---

[24]) Ejendomsretten IV, pg. 1923, jfr. ndfr. ved Note 37.

[25]) Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 56.

Pantsætningsreglerne til de Tilfælde, hvor Overdragelsen virkelig er til Sikkerhed, medens disse ikke bør anvendes, hvor der foreligger *Betaling,* idet den sker til Dækning, selv om det kun er for at forsøge at opnaa Dækning[26]), saaledes at der er bevaret et personligt Krav mod Transportgiveren, altsaa selv om der ikke foreligger datio in solutum. Hvis Overdragelsen i det sidste Tilfælde dog paa Grund af de overdragne Tings Beskaffenhed frembyder en vis unormal Karakter, bør den imidlertid undergives den ovenfor omtalte Mellemløsning, hvorefter der stilles strengere Krav til Anerkendelse af Ejendomsrets Overgang.

Allerede i Konkurssurrogater pg. 338—39 har jeg da ogsaa ved Overdragelser til Fyldestgørelse af samtlige Kreditorer anset Forholdet som faldende udenfor Sikkerhedsoverdragelser, selv om der ikke forelaa datio in solutum, jfr. ndfr. i § 3.

I det foregaaende er der alene tænkt paa *Forholdet til Kreditorerne.* Ogsaa Vinding Kruse[27]) har ved sin Behandling af denne Gruppe unormale Ejendomsoverdragelser alene Forholdet til Kreditorerne, men ikke *Forholdet til godtroende Omsætningserhververe,* for Øje. Dette er sikkert ogsaa berettiget. Naar man i disse Tilfælde som Betingelse for at antage Ejendomsrettens Overgang i Forhold til Kreditorerne kræver, at Sælgeren er Salgsagent for Køberen, maa man som tidligere berørt anerkende, at der foreligger en særlig Bemyndigelse for Sælgeren til paa Køberens Vegne at raade over det i hans Besiddelse forblevne Løsøre. I saadanne Tilfælde giver Spørgsmaalet om Forholdet til godtroende Omsætningserhververe formentlig ikke nutildags Anledning til Problemer, idet der næppe kan være Tvivl om, at den godtroende Tredjemand, der handler med Sælgeren om Løsøret, erhverver Retten her-

---

[26]) »zahlungshalber«, jfr. Lassen: Almindelig Del, pg. 781—82.

[27]) Ejendomsretten III, 2, pg. 1344.

til[28]). Dette kan vel ikke begrundes med, at der i gammeldags Forstand foreligger en særlig Legitimation for Sælgeren. I Forhold til Tredjemand vil der i Almindelighed kun være Tale om den Legitimation, som den nyere Teori ser i selve Besiddelsen af Løsøret. Naar det imidlertid netop i dette Tilfælde er utvivlsomt, at ogsaa Retspraksis vil anerkende en Eksstinktion af den tinglige Beskyttelse overfor godtroende Omsætningserhverver, skyldes det den Anerkendelse af, hvad man kan kalde *Forhandlersynspunktet,* som har fundet Udtryk i nyere Domme[29]).

Herefter lægges der ved Spørgsmaalet om at frakende den tidligere Ejer Retten overfor den senere godtroende Køber en afgørende Vægt paa, om Ejeren ved, at den, som har Tingen i Besiddelse, er Forhandler af saadanne Genstande, eller i hvert Fald ved, at denne vil overdrage Tingen videre. I nærværende Tilfælde, hvor Kreditor positivt har bemyndiget Skyldneren til at sælge Genstandene for ham, er det da særlig utvivlsomt, at hans Ejendomsret maa eksstingveres overfor den godtroende Omsætningserhverver, idet det netop er Formaalet med Retshandelen med Skyldneren, at Fordringshaverens Ejendomsret snarest skal bringes til Ophør gennem et normalt Køb og Salg, hvorved Tingene omsættes i Penge. Skyldneren er imidlertid i Kraft af Aftalen med Kreditor forpligtet til at afgive Salgssummen til denne, og da Debitor maa formodes

---

[28]) Hermed stemmer ogsaa engelsk Ret, idet her selv ved egentlig trust anerkendes Eksstinktion til Fordel for den godtroende Erhverver ifølge Omsætningsadkomst, medmindre Arrangementet er registreret, jfr. nærmere Konkurssurrogater pg. 190—91. Tilsvarende ogsaa tysk Ret ved Treuhand, jfr. Konkurssurrogater pg. 214—15, cfr. derimod om fransk Ret ved concordat d'abandon, Konkurssurrogater pg. 313—14.

[29]) Se herom Vinding Kruse U. f. R. 1933, B, pg. 181 ff. samt Ejendomsretsspørgsmaal (1934) pg. 5—6, jfr. ogsaa H. Munch-Petersen: Den borgerlige Ret, 9. Udg., pg. 162.

at have samme Interesse som han i at opnaa den gunstigst mulige Handel, vil der antagelig i Praksis sjældent opstaa særlig uheldige Følger ved Eksstinktionen af den tinglige Beskyttelse. Eksstinktion maa imidlertid indtræde, selv om Skyldneren ikke overholder Aftaler med Fordringshaveren om ikke at sælge under en vis Mindstepris, og selv om Debitor ikke overholder den Forpligtelse, han maatte have paataget sig til i Tilfælde af Salg straks at lade Betalingen gaa videre til Kreditor. —

Den forudgaaende Undersøgelse mener jeg herefter har bekræftet, at det er rigtigt, naar det ovenfor er hævdet, at der i dansk Ret ved Spørgsmaalet om Ejendomsrettens Overgang ved Løsøre maa sondres mellem 3 *Grupper* af Tilfælde, idet der mellem det normale Køb og Salg som den ene og Sikkerhedsoverdragelse som den anden Ydergruppe maa opstilles en tredje Gruppe omfattende Tilfælde, hvor Kreditor til Fyldestgørelse faar overdraget en anden Ydelse end den omkontraherede. Forsaavidt der virkelig tilsigtes Dækning og ikke Sikkerhedsstillelse, foreligger en Ejendomsoverdragelse, men hvis det overdragne ikke er af en saadan Beskaffenhed, at det maa anses for stemmende med almindelig Handelskutyme, at Kreditor modtager denne Ydelse, foreligger der en unormal Handel, paa hvilken det, da den ikke forfølger Sikkerheds- men Betalingsformaal, ikke vilde være rigtigt at forlange Panteretsreglerne iagttaget. Paa den anden Side adskiller Transaktionen sig saa væsentligt fra det normale Køb og Salg, at det heller ikke vilde være rigtigt at nøjes med det sædvanlige Krav for Ejendomsrets Overgang. Resultatet bliver derfor, at man i denne Gruppe, naar Debitor til Fyldestgørelse af en Kreditor overdrager en Ting, der ikke kan opfattes som et sædvanligt Betalingsmiddel, maa kræve enten Besiddelsesovergang eller i hvert Fald en saadan Art constitutum possesso-

rium, at han efter Vinding Kruses Lære kan opfattes som »Salgsagent« for Fordringshaveren.

I nærværende Afhandling bliver Spørgsmaalet dernæst, om det samme vil gælde, hvis det ikke som i de af Vinding Kruse og i Teorien iøvrigt behandlede Tilfælde drejer sig om Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor, men om en Overdragelse af samtlige Debitors forhaandenværende Aktiver til en Mellemmand, der som »Salgsagent« for Kreditorerne skal realisere Aktiverne til ligelig Fyldestgørelse af alle Kreditorer. Endvidere opstaar det Spørgsmaal, om det samme kan gælde, naar Debitor selv er Salgsagent for sine Kreditorer.

Forinden der gøres op med dette Spørgsmaal, maa der dog gøres et Par Bemærkninger om de særlige Forhold ved Overdragelse af Fordringer.

b) Med Hensyn til *Fordringer* stiller Forholdet sig forsaavidt særligt allerede af den Grund, at der her vanskeligt kan tænkes andre Muligheder end de to: at anvende de sædvanlige Regler om Ejendomsrets Overgang, saaledes at der baade ved negotiable og ikke negotiable Fordringer kun kræves en klar Aftale herom, eller Panteretsreglerne, saaledes at der efter gældende Ret ved negotiable Fordringer kræves enten Overlevering eller Paategning og ved ikke negotiable Denunciation. At opstille skærpede Krav for Ejendomsrets Overgang lader sig derimod næppe realisere uden at gaa over i de Betingelser, der kræves ved Pant.

Naar man imidlertid staar overfor dette Valg, forekommer det mig, at man i adskillig flere Tilfælde end i Almindelighed antaget maa komme til det Resultat, at en Overdragelse af en Fordring, der ikke sker til direkte Tilfredsstillelse af Erhververens Behov, men til Fyldestgørelse af et andet Krav, maa behandles efter Reglerne om Sikkerhedsret, idet Retshandelen dog staar nærmere ved disse Tilfælde end ved det normale Køb og Salg.

Det vil da ogsaa ses, at der i hvert Fald i Teorien allerede i gældende Ret har vist sig en Tendens til at overføre Panteretsreglerne i videre Omfang paa Sikkerhedsoverdragelse af Fordringer end ved Ejendomsoverdragelser ved Løsøre[30]).

Allerede Jul. Lassen, der som bekendt har indtaget forskellige Standpunkter til dette Spørgsmaal, endte saaledes i det Resultat[31]), at der ved Transport til Sikkerhed ikke blot maatte blive Tale om Anvendelse af Panteretsregler i samme Udstrækning som ved Ejendomsoverdragelser af Løsøre, der sker til Sikkerhed, men ogsaa i større Omfang, idet der ved det vigtige Tilfælde, hvor en Pengefordring gives til Sikkerhed for en Pengefordring, kunde blive Tale om at anvende Panteretsreglerne, uanset at Transporten ikke var »fiduciarisk«. Disse Regler skulde vel ikke finde Anvendelse, naar der forelaa virkelig »datio in solutum«, saaledes at Forholdet var endelig afviklet, men ved »Dækningstransporter«, hvor Kreditor havde bevaret sit Krav, indtil Dækning var opnaaet. Undtagelse herfra skulde dog maaske gøres ved saadanne Fordringer, hvor retsgyldig Denunciation ikke kan finde Sted.

Ogsaa Ussing[32]) har vel anerkendt, at der er en Del, der taler for ved Overdragelse af Pengefordringer at give Panteretsreglerne et videre Omfang end ved Ejendomsoverdragelser iøvrigt, men da Ussing ikke mente, at der var tilstrækkeligt Holdepunkt for at gøre Undtagelse i det Tilfælde, hvor det er umuligt at give Cessus en bindende Meddelelse om Transporten, blev Resultatet for gældende Ret[33]) dog det, at de almindelige Regler burde gøres lempeligere end efter Lassen, saaledes at »Dækningstransport« af Pengefordringer ligesom

---

[30]) Jfr. herved Ussing i Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 47 ff.

[31]) Jfr. Kunstig Kreditorbegunstigelse, T. f. R. 1917, pg. 93—95 og Alm. Del, pg. 550, Note 27.

[32]) Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 56—58.

[33]) Om Ussings Standpunkt de lege ferenda, se Juridisk Forenings Aarbog 1934, pg. 55—57 og ndfr. pg. 47.

Tilfælde af datio in solutum normalt skulde undtages fra Panteretsreglerne.

Vinding Kruse[34]) tiltræder ganske Lassens Standpunkt, hvorefter det fiduciariske Synspunkt ikke kan være afgørende, idet dette som tidligere nævnt efter Vinding Kruses Opfattelse end ikke kan anses for afgørende ved Løsøreoverdragelser. Samtidig tiltræder Vinding Kruse Ussings Opfattelse, hvorefter der ikke bør gøres særlige Undtagelser fra de Regler, der iøvrigt maa anses for de rigtige ved Spørgsmaalets Løsning, fordi der foreligger et Tilfælde, hvor Meddelelse om Pantsætning er umulig overfor vedkommende.

Efter Vinding Kruse skal det afgørende, ligesom ved Overdragelse af Løsøre, alene være, om en Undersøgelse af samtlige om en Transport oplyste Omstændigheder viser, at der foreligger en normal Handel, eller om der foreligger unormale Momenter ved Handelen, der viser Omgaaelseshensigt, Hensigten at skabe en Sikkerhedsstillelse.

Som det særlig mistænkelige Felt i Tilfælde af Transporter fremhæves herefter Transport af ikke-negotiable Fordringer eller Rettigheder til Sikring eller Dækning af et bestaaende Gældsforhold mellem Parterne, og som Kriterium for, om en saadan Transport skal behandles som en Sikkerhedsret, saaledes at Panteretsreglerne skal anerkendes, hævder Vinding Kruse, at det eneafgørende skal være, om den overdragne Fordring er forfalden eller ej. Er en *unegotiabel* Fordring *uforfalden,* skal Overdragelsen behandles efter *Panteretsreglerne,* saaledes at der kræves bindende Underretning til Debitor, *selv om* Transporten ikke sker »til Sikkerhed«, men »*til Dækning*« af et mellem Transportgiveren og Transporthaveren værende Skyldforhold[35]). Efter Vinding Kruses Teori skal det

---

[34]) Ejendomsretten IV, pg. 1917—26.

[35]) Jfr. Ejendomsretten IV, pg. 1926 og pg. 1931.

herefter ved Fordringer[36]) være ganske ligegyldigt, om Transporten sker som en datio in solutum eller ej[37]). Det kommer an paa, om der foreligger en *Betaling,* og det afgørende herfor er, om den Fordring, hvormed der betales, er forfalden til Udbetaling straks.

Forsaavidt angaar uforfaldne Fordringer, indeholder dette i Virkeligheden en Bekræftelse af den ovenfor hævdede Opfattelse, at man ikke kan ligestille en Transport til Fyldestgørelse med normal Overdragelse af Ejendomsret, men, da nogen Mellemvej ikke som ved Overdragelse af Løsøre er mulig, maa stille en saadan Transport i Klasse med Transport til Sikkerhed til Trods for, at den ikke saaledes som denne virkelig tilsigter en blot Sikkerhedsstillelse.

Man kan dog paa den ene Side rejse det Spørgsmaal, som allerede Professor Ussing rejste paa Juristmødet i København 1928[38]), nemlig om der ikke maa gøres Undtagelse fra den almindelige Regel i Tilfælde, hvor *en hel Forretning* købes med udestaaende Fordringer, idet det her er praktisk utænkeligt, at der straks skulde kunne gives Denunciation til alle Debitorerne. Ussing antager derfor, at der bør gøres Undtagelse i dette Tilfælde, og Vinding Kruse har ligeledes anerkendt denne Mulighed[39]). Selv har jeg ogsaa i Konkurssurrogater pg. 341 for Tilfælde, hvor Debitors Forretning med udestaaende Fordringer overdrages til Fyldestgørelse af samtlige Kreditorer, antaget, at man, selv om man skærper de almindelige Betingelser for Ejendomsrets Overgang, ikke skulde kræve en egentlig Denunciation.

Paa den anden Side er det et Spørgsmaal, om det er rigtigt,

---

[36]) Cfr. derimod ved Overdragelser af Løsøre Ejendomsretten III, 2, pg. 1344 og ovfr. pg. 31.

[37]) Jfr. nærmere Ejendomsretten IV, pg. 1923 og ovfr. ved Note 24.

[38]) Forhandlinger paa det 14. nordiske Juristmøde, pg. 307.

[39]) l. c. pg. 314, samt Ejendomsretten IV, pg. 1933.

at naar blot den overdragne Fordring er *forfalden*, foreligger der som Regel[40]) en normal Ejendomsretsovergang. I Virkeligheden er Forholdet formentlig det, at det, naar det drejer sig om *ikke negotiable* Fordringer, vil være sjældent, at nogen køber en saadan Fordring til direkte Tilfredsstillelse netop af sit specielle Behov. Det hyppigste Tilfælde af Overdragelse, der angives at være til Eje, vil derimod være Overdragelse til *Fyldestgørelse af en anden Fordring*, som Kreditor har imod den ifølge den overdragne Fordring berettigede, saaledes at Skyldneren til Dækning af et helt andet Krav overdrager sin Kreditor en tilfældig unegotiabel Fordring. I saadanne Tilfælde foreligger der efter min Opfattelse, selv om Fordringen er forfalden, og selv om virkelig Betaling og ikke Sikkerhedsstillelse er Formaalet, en Situation, der er ganske forskellig fra det normale Køb og Salg, og hvor man derfor efter det i det foregaaende udviklede kan rejse Spørgsmaalet om at anvende Pantsætningsreglerne. Særligt stiller Forholdet sig dog, hvis der foreligger en Overdragelse af en hel Forretning med udestaaende Bogfordringer. Her kan man ikke uden videre sige, at Overdragelsen normalt sker til Dækning af eller Sikkerhedsstillelse for et bestaaende Skyldforhold. I saadanne Tilfælde vil hyppigt foreligge et normalt Køb og Salg.

Der er navnlig een Gruppe af Transporter, ved hvilke der ofte kan være Grund til at anvende Pantsætningsreglerne, selv om det drejer sig om Overdragelse af forfaldne unegotiable Fordringer. Det er saadanne Tilfælde, hvor *selve Hovedfordringen ikke er forfalden.*

Den Mulighed, at der eventuelt skulde lægges Vægt paa dette Moment, forekommer det mig i hvert Fald ikke, at man kan se ganske bort fra i Undersøgelsen. I Relation til Afkræftelsesspørgsmaalet er det saaledes af H. Munch-Petersen blevet hæv-

[40]) Om de Undtagelser herfra, som allerede Vinding Kruse anerkender, se ndfr. ved Note 56 ff.

det[41]), at man, naar Gælden endnu ikke er forfalden, ligefrem maa opstille en Formodning for, at blot Sikkerhedsstillelse, og ikke Fyldestgørelse, er tilsigtet. Nu er Forholdet imidlertid det, at det, naar Gælden er uforfalden, i hvert Fald er givet, at Overdragelsen uden videre, d. v. s. uden at man behøver at afgøre det vanskelige Spørgsmaal, om der foreligger usædvanligt Betalingsmiddel, er afkræftelig efter Konkurslovens § 20, netop hvis Transaktionen opfattes som en virkelig Betaling[42]). Rent praktisk faar det derfor ikke større Betydning, om Forholdet i Stedet kan rammes af Konkurslovens § 21. En Dom i U. f. R. 1913, pg. 658, indskrænker sig derfor ogsaa i et Tilfælde, hvor det drejede sig om en uforfalden Gæld, til at sige, at Betingelserne for Afkræftelse forelaa, hvad enten den skete Overlevering af nogle Anvisninger opfattedes som Sikkerhedsstillelse eller Betaling[43]). Ved Afkræftelsesreglerne faar Forskellen mellem Sikkerhedsstillelse for og Fyldestgørelse af Gæld først virkelig praktisk Betydning, hvor det tværtimod drejer sig om en forfalden Gæld, idet Anvendelsen af Konkurslovens § 20 i saa Fald kræver Paavisning af, at der foreligger et usædvanligt Betalingsmiddel[44]). Selve det Faktum, at Konkursloven ved Afkræftelse reelt behandler Betaling af uforfalden Gæld og Sikkerhedsstillelse ganske paa samme Maade[45]) synes imidlertid at indeholde en vis Støtte for, særlig hvor Hovedgælden er uforfalden, at stille Fyldestgørelse af Gæld i Klasse med Sikkerhedsstillelse for den.

---

[41]) Jfr. D. Rpl. IV, pg. 79—80, Note 30.

[42]) Jfr. med Hensyn til Bogfordringer Lassen: Alm. Del, pg. 531, Note 27 a med Domscitater.

[43]) Dommen angaar ganske vist et Tilfælde, hvor ogsaa de tiltransporterede Fordringer var uforfaldne, men i Begrundelsen lægges alene Vægt paa, at Hovedgælden ikke var forfalden.

[44]) Jfr. Vinding Kruse: Ejendomsretten IV, pg. 1925 og H. Munch-Petersen l. c.

[45]) Jfr. ogsaa H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 79.

Gaar man udenfor det specielle Afkræftelsesgebet, er Spørgsmaalet netop dette sidste, om der, fordi Hovedgælden er uforfalden, foreligger særlig Grund til at undergive Transporten af forfaldne Fordringer Pantsætningsregler, eller om Transporten kan ligestilles med den ved et normalt Køb og Salg foreliggende Transport til Eje, som ikke kræver Denunciation.

Ser man paa Retspraksis, er Forholdet, saa vidt jeg kan se, det, at Hovedgælden har været forfalden i alle de Tilfælde, hvor Dommene har statueret, at Transporten som Betaling ikke skulde være undergivet Pantsætningsreglerne[46]). Dette gælder ogsaa den af Vinding Kruse særlig paaberaabte Højesteretsdom i U. f. R. 1899, pg. 588. Og selv om Dommene faktisk i det hele angaar Transport af forfaldne Fordringer, er det dog ofte saaledes, at man i Begrundelsen synes at have lagt Vægten paa, at Transporten er sket til Dækning af en forfalden Gæld eller som Betaling for allerede leverede Varer. Den Mulighed kan derfor ikke afvises, at Resultatet, uanset at den tiltransporterede Fordring var forfalden, kunde være blevet et andet, hvis selve den sikrede Hovedgæld ikke havde været det. Omvendt kunde det, skønt det ikke fremhæves, i den af Vinding Kruse kritiserede Dom U. f. R. 1908, pg. 265 tænkes at have spillet en Rolle for Opretholdelsen af Transporten af en uforfalden Fordring, at Hovedfordringen var forfalden. Heller ikke efter min Opfattelse vilde det dog være rigtigt ved Transport af en uforfalden Fordring at fritage for Pantsætningsreglernes Overholdelse, blot fordi Hovedkravet er forfalden[47]).

---

[46]) Jfr. navnlig Dommene i U. f. R. 1899 pg. 588, 1906, pg. 21, 1908, pg. 265, 1910, pg. 286 og 1916, pg. 1062. Dette gælder vistnok ogsaa i alle Tilfælde, hvor en Transport af Fordringer er blevet anset for sædvanligt Betalingsmiddel og derfor uafkræftelig, jfr. ndfr. ved Note 78.

[47]) Jfr. ogsaa med Rette U. f. R. 1897, pg. 200.

En vis Støtte for den Antagelse, at der kan være Grund til at anvende Pantsætningsreglerne paa Transport af forfaldne Fordringer, hvis Hovedkravet er uforfalden, giver den Omstændighed, at det i et af de faa Tilfælde, hvor det i hvert Fald med Sikkerhed kan ses, at Hovedgælden ikke var forfalden, nemlig Tilfældet i U. f. R. 1898, pg. 172, der drejede sig om en Transport til nogle Kautionister i Anledning af deres eventuelle Tab ved Kautionen, blev antaget, at Pantsætningsreglerne maatte anvendes. I Dommen lægges der nemlig overhovedet ingen Vægt paa, at det tiltransporterede Krav ikke var forfalden til Udbetaling, men alene paa, at Kautionisternes Krav kun var en eventuel Fordring.

Naar det rejste Spørgsmaal ikke er klart afgjort i Praksis, skyldes det formentlig, at det vil være et ret sjældent Tilfælde, at nogen til Dækning af et ikke forfaldent Krav giver Transport paa forfaldne Fordringer. Alligevel synes allerede det anførte at indeholde visse Indicier for, at man i saadanne Tilfælde vilde anvende Pantsætningsreglerne. Herfor taler yderligere, at Hovedvægten i nogle af de afgørende Domme paa Omraadet lægges paa, om Erhververen faar *Raadigheden* over den tiltransporterede Fordring, d. v. s. Retten til at gøre Fordringen gældende mod Skyldneren[48]). Naar Vinding Kruse[49]) hævder, at man maa anerkende Betaling i alle Tilfælde, hvor den tiltransporterede Fordring er forfalden til Udbetaling allerede i Transportens Øjeblik, er det da ud fra det Synspunkt, at Erhververen i disse Tilfælde netop faar Raadigheden over Fordringen straks. Spørgsmaalet er imidlertid, om dette ogsaa uden videre gælder, hvis selve den sikrede Hovedgæld ikke er forfalden. I saadanne Tilfælde er det nærliggende at antage, at Parterne ikke har tilsigtet at

---

[48]) Jfr. Ussing i Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 53.

[49]) Ejendomsretten IV, pg. 1921 ff.

overføre Raadigheden over den tiltransporterede Fordring straks ved Transporten.

I hvert Fald, hvis en Skyldner »betaler« en uforfalden Pengefordring, der haves mod ham, ved Transport af et forfaldent Krav paa andet end Penge, f. Eks. med et Krav paa Levering af Varer, vilde det være ganske urimeligt at anerkende, at der foreligger en virkelig Betaling. En vis Raadighed over Kravet faar Kreditor ganske vist nok, naar dette er forfalden, idet han kan kræve Varen leveret. Men et nyt Spørgsmaal er det, om Kreditor ogsaa kan realisere Varen, og dette kan næppe antages at have været Parternes Hensigt, saalænge Hovedfordringen ikke er forfalden. Det kan derimod kun antages at være Meningen, at Kreditor indtil videre skal have Sikkerhed i Varerne. Naar man[50]) i dansk Ret i Modsætning til f. Eks. tysk Ret opstiller den Sætning, at en Panthaver har Ret til at inddrive en i Pantsætningsøjeblikket uforfalden Fordring, saa snart den er forfalden[51]), uanset at hans egen Fordring ikke er forfalden, er Forholdet, i hvert Fald naar den pantsatte Fordring gaar ud paa andet end Penge, ogsaa kun det, at Panthaveren faar Panteret i den inddrevne Ydelse, men ikke umiddelbar Fyldestgørelse[52]) .

Noget mere tvivlsomt er Forholdet maaske, naar en Pengefordring betales med en anden Pengefordring. Forsaavidt den tiltransporterede Fordring er forfalden, kan den Mulighed ikke helt udelukkes, at det, uanset at den Gæld, som tilsigtes fyldestgjort, er uforfalden, har været Parternes Mening, at Kreditor ikke blot skal kunne indkræve den tiltransporterede

---

[50]) Vinding Kruse: Ejendomsretten IV, pg. 1907.

[51]) Saaledes maa Udtrykket l. c. »inddrive den pantsatte forfaldne Fordring« formentlig i Overensstemmelse med Vinding Kruses Lære forstaas.

[52]) Jfr. Torp-Grundtvig: Tingsret pg. 660, Hagerup: Panteret, 3. Udg. (1917) pg. 340, og Matzen: Tingsret, 2. Udg. (1891) pg. 526.

forfaldne Fordring, men ogsaa kan tage sig betalt af Beløbet, der indkommer herved. I Almindelighed kan det dog ikke antages, at der virkelig tilsigtes en Betaling før Tiden af en uforfalden Gæld. Mere nærliggende er ogsaa her den Opfattelse, at Fordringshaveren vel kan inddrive Fordringen, men indtil Hovedgælden forfalder, alene skal have Sikkerhed i Beløbet, saaledes at det indtil videre maa være hans Pligt at deponere Beløbet. Af Hagerup[53]) fremhæves det ogsaa, hvor en Pengefordring er pantsat for en uforfalden Gæld, at Panthaveren, naar den pantsatte Fordring forfalder, ikke vil være berettiget til uden videre at tage sig betalt af det inddrevne, men er pligtig at forvare Pengene. I dansk Ret er Stillingen ikke helt klar. Det udtales undertiden i al Almindelighed, at den Panthaver, der inddriver en Pengefordring, kan tage sig betalt gennem Modregning[54]). Men dette kan kun være rigtigt, forsaavidt Panthaverens egen Fordring er forfalden. Er dette ikke Tilfældet, kan en saadan Ret derimod ikke anerkendes[55]).

Efter min Opfattelse maa det da for at bringe en Transport af Fordringer udenfor Pantsætningsreglerne i hvert Fald være en *Betingelse,* at *ikke blot den tiltransporterede Fordring, men ogsaa Hovedfordringen* er *forfalden,* og som oven-

[53]) Panteret, pg. 335—36.

[54]) Jfr. Matzen l. c. og Torp l. c.

[55]) Matzen l. c. udtaler sig ikke klart om det Tilfælde, hvor Hovedfordringen er uforfalden. Dette gør Torp l. c. vel heller ikke, men det siges dog, at Pantsætteren, hvor Ydelsen bestaar i Penge, vistnok kan fordre, at Beløbet deponeres, indtil hans Mellemværende med Panthaveren er opgjort, og en saadan Opgørelse kan i Almindelighed næppe finde Sted, naar Panthaverens Fordring ikke er forfalden. Vinding Kruse indskrænker sig Ejendomsretten IV, pg. 1907 til at fastslaa, at Panthaveren har Inddrivelsesretten, hvad enten hans egen Fordring er forfalden eller ej, og Spørgsmaalet om Dækning gennem Modregning berøres alene pg. 1962 i Forbindelse med Retentionsretten, jfr. herom ogsaa Torp pg. 767.

for fremhævet har Retspraksis vistnok ogsaa kun, hvor begge disse Betingelser har foreligget, anset Panteretsreglerne for uanvendelige. Konsekvensen heraf maa imidlertid blive, at man, hvis Hovedgælden er uforfalden, maa anvende disse Regler, selv om den tiltransporterede Fordring er forfalden.

Vinding Kruse tager ikke Stilling til selve dette Spørgsmaal, men fremhæver i al Almindelighed[56]), at der ikke er nogen Betænkelighed ved at statuere Undtagelser fra Sætningen, at Transport af forfaldne Fordringer er Betaling, idet »Undtagelserne her sker *i Favør af Pantsætningsreglerne,* altsaa til yderligere Befæstelse af Sikkerheden og Tilliden i Samfundet«.

Som en saadan særlig Gruppe, hvor det efterhaanden maa anses for almindelig anerkendt, at Pantsætningsreglerne bør finde Anvendelse, kan som bekendt nævnes *Transport af Bogfordringer*[57]). I disse Tilfælde er det ikke blot antaget, at Pantsætningsreglerne maa anvendes, selv om Hovedfordringen er forfalden[58]) — hvilket man sikkert ikke bør tillægge Betydning, hvis den overdragne Fordring er uforfalden, jfr. ovenfor pg. 41 f. n. — men det anerkendes ogsaa, at Pantsætningsreglerne i Almindelighed bør finde Anvendelse, *selv om* de *tiltransporterede Fordringer* er *forfaldne*[59]).

I Virkeligheden er Spørgsmaalet dog, om man ikke i Fremtiden bør gaa betydelig videre endnu end til i enkelte Undtagelsestilfælde at anvende Pantsætningsreglerne, selv om den overdragne Fordring er forfalden. Dette burde efter min Mening gælde i alle Tilfælde, hvor Transporten af en unegotiabel Fordring sker *til Dækning af et bestaaende Skyldforhold,* idet

---

[56]) Ejendomsretten IV, pg. 1933.

[57]) Jfr. herom Lassen: Alm. Del, pg. 550 med Note 27 a, Charles V. Nielsen i U. f. R. 1919 B, pg. 202 ff., Ussing i Juridisk Forenings Aarbog 1924, pg. 51 ff. og Vinding Kruse: Ejendomsretten IV, pg. 1934—36.

[58]) Jfr. navnlig Højesteretsdommene i U. f. R. 1870, 162 og 1913, 136.

[59]) Jfr. Vinding Kruse l. c. pg. 1936.

selve den Omstændighed, at man til Fyldestgørelse af et helt andet Krav overdrager en mere eller mindre tilfældig unegotiabel Fordring, som fremhævet pg. 39, afviger væsentligt fra et almindeligt Køb af en Fordring, som sker til direkte Tilfredsstillelse af et specielt Behov[60]).

Antager man først dette, bliver Spørgsmaalet imidlertid, om det *de lege ferenda* ikke vilde være rigtigere overhovedet at anvende Pantsætningsreglerne paa *enhver Transport af unegotiable Fordringer.* Herfor taler den tidligere fremhævede Omstændighed, at det vistnok rent praktisk — bortset fra Tilfælde, hvor en hel Forretning med udestaaende Fordringer købes — vil være yderst sjældent, at nogen køber en unegotiabel Fordring, saaledes at selve dette Køb er Retshandelens eneste Formaal.

Forsaavidt angaar Transport af *uforfaldne* unegotiable Fordringer tager Vinding Kruse da ogsaa allerede efter gældende Ret Skridtet fuldt ud, idet det som Hovedregel hævdes, at Transporten af saadanne Fordringer maa iagttage Pantsætningsreglerne, ogsaa hvor der maatte foreligge »et ærligt Køb og Salg«[61]).

Da disse sidste Tilfælde imidlertid vil være sjældne ved *unegotiable* Fordringer, synes der de lege ferenda at være god Grund til, i hvert Fald ved en saadan Fordring, at antage det samme, *selv om* denne er *forfalden.* Der er derfor næppe Tvivl om, at man, naar man som Lovgiver staar frit overfor Spørgsmaalet, bør gennemføre den Regel, at enhver Transport

---

[60]) I sidste Udgave (1934) af Den borgerlige Ret, pg. 310, hævder H. Munch-Petersen ogsaa et Standpunkt, der gaar videre end Vinding Kruses, idet det siges: »At Fordringen i Stedet for »til Sikkerhed« transporteres en Kreditor »til Betaling« vil *i Reglen* ikke gøre nogen Forskel, *i hvert Fald ikke* forsaavidt der er Tale om en endnu ikke forfalden Fordring ....« (Udhævelser her).

[61]) Jfr. Ejendomsretten IV, pg. 1933.

— være sig til Eje eller Pant — af en unegotiabel Fordring for at faa Gyldighed mod Overdragerens Kreditorer maa overholde Pantsætningsreglerne, saaledes at der kræves Underretning om Overdragelsen til Skyldneren. Dette er ogsaa hævdet af Professor Ussing i Juridisk Forening[62]) og i Overensstemmelse hermed er § 26 i det foreløbige Udkast til Lov om Gældsbreve affattet, idet der dog med Grund gøres Undtagelse, naar en bogføringspligtig Erhvervsvirksomhed overdrages sammen med Virksomhedens udestaaende Fordringer. Til Trods for de meget værdifulde Bidrag til Afklaringen af Spørgsmaalet om Transport til Sikkerhed, som er ydet baade af den nyere Retsvidenskab og af vore Domstole, maa man da ønske disse Regler gennemført.

I *norsk Teori* er der i nyeste Tid med Hensyn til Transport af Fordringer hævdet et Standpunkt, som tilsyneladende frembyder nogen Lighed med det ovenfor for dansk Ret antagne. I norsk Ret er Forholdet som bekendt det, at det almindelig antages, at mundtlige Fordringer som Følge af, at Panteloven af 12. Oktober 1857 kun anerkender Haandpant ved Løsøre, ikke kan pantsættes. Derimod er den almindelige Opfattelse[63]), at en virkelig Ejendomsoverdragelse af saadanne Fordringer er gyldig, selv om den er foretaget i Sikringsøjemed. At dette Standpunkt volder Domstolene mange Vanskeligheder er klart. Af Löchen[64]) er der derfor hævdet den Teori, at »*Sikringscession*«, hvad enten den sker som Ejendomsoverdragelse eller Pantsættelse, maa anerkendes, men bør undergives en *sui generis* Behandling[65]). Som paavist

---

[62]) Jfr. Juridisk Forenings Aarbog, 1934, pg. 55—56.

[63]) Jfr. Hagerup Bull i N. R. T. 1903, pg. 17 ff. og 257 ff. og T. f. R. 1934, pg. 464—65, men cfr. Hagerup: Panteret, pg. 104. Retspraksis følger imidlertid Hagerup Bulls Standpunkt.

[64]) N. R. T. 1924, pg. 529 ff. og 1022 ff.

[65]) Jfr. om Löchens Teori Rasting: Entreprenørens Omsætningsbeskyttelse, pg. 299 ff.

af Hagerup Bull[66]) kan denne Teori næppe anerkendes de lege lata, men Spørgsmaalet bliver alene, om den er den rette Løsning de lege ferenda.

Forsaavidt den nævnte Teori understreger, at en Sikkerhedsret i en Fordring frembyder betydelige Forskelligheder overfor Pant i Løsøreting, stemmer dette ganske med det, som ogsaa Vinding Kruse[67]) fremhæver, selv hvor man som i dansk Ret anerkender egentligt Pant i Fordringer. Forsaavidt Teorien derimod iøvrigt vil undergive visse Tilfælde en sui generis Behandling, maatte det efter min Opfattelse snarere blive den egentlige »*Dækningscession*«, der som forskellig baade fra Køb og Salg og Pantsættelse skulde undergives en Særbehandling. Naar man imidlertid først rejser hele Spørgsmaalet de lege ferenda, er den rigtige Løsning ved ikke negotiable Fordringer dog sikkert for Fremtiden, hvad enten der foreligger egentligt Køb og Salg, Transport til Fyldestgørelse eller Transport til Sikkerhed, at stille Kravet om Denunciation. Dette hævdes ogsaa de lege ferenda for norsk Ret af Hagerup Bull[68]).

For *svensk Ret* stiller Problemet ved Fordringer sig i Modsætning til ved Løsøreoverdragelser ikke væsensforskelligt fra dansk Ret, idet Forordningen af 30. November 1845 ikke gælder Transport af Fordringer. Som i dansk Ret viser der sig her en Tendens til i større Omfang at gøre Pantsætningsreglerne anvendelige[69]). Heller ikke i svensk Ret er Problemerne imidlertid afklaret, men en Afklaring vil sikkert ogsaa her alene opnaas ved Gennemførelsen af Gældsbrevskommissionens Forslag. —

---

[66]) N. R. T. 1924, pg. 1089 ff.
[67]) Ejendomsretten IV, pg. 1893 ff.
[68]) N. R. T. 1924, pg. 1105, og T. f. R. 1934, pg. 465.
[69]) Jfr. Undén: Svensk Sakrätt I, pg. 196.

I det foregaaende er der alene tænkt paa Overdragelse af en ikke negotiabel Fordring, hvor der er den særlige Grund for Parterne til at søge at komme udenom Pantsætningsreglerne, at disse bestaar i, at der skal gives Fordringens Debitor Underretning om Transporten, og at dette ofte er ubehageligt eller umuligt[70]). Dertil kommer den Formodning, der — bortset fra Overdragelse af en Forretning sammen med dens udestaaende Fordringer — er for, at der ikke foreligger et »ærligt« Køb og Salg, men en Transport til Dækning af eller Sikkerhed for et bestaaende Gældsforhold. —

Ved de *negotiable Fordringer* stiller Forholdet sig væsentlig anderledes. Her kan en Pantsætning efter gældende Ret ske baade ved en Overgivelse af Papiret og ved Paategning paa dette, uden at nogen Tredjemand behøver at faa noget at vide herom. Og her er der navnlig aldeles ikke nogen Formodning imod, at nogen køber Fordringen til direkte Tilfredsstillelse af sit Behov, saa at der foreligger et regulært Køb og Salg, som man kan sætte i Klasse med en normal Overførelse af Ejendomsret, saaledes at der som ellers ved individuelt bestemte Ydelser kun kræves en Aftale mellem Parterne. I disse Tilfælde er det ikke engang sikkert, at det bør gøre nogen Forskel, om Transporten til Eje i Virkeligheden sker til Fyldestgørelse af et bestaaende Skyldforhold mellem Parterne. Ved Overdragelser af almindeligt Løsøre til Fyldestgørelse af Gæld er det heller ikke ovenfor under a) antaget, at disse i alle Tilfælde skulde undergives andre Regler end sædvanligt Køb og Salg. Det blev tværtimod hævdet, at dette kun skulde gælde, hvor den overdragne Ydelse ikke kunde anses for normal som Fyldestgørelsesmiddel. Overdragelse af et negotiabelt Papir som Fyldestgørelse kan derimod næppe altid ses ud fra dette Synspunkt. I disse Tilfælde vil det ogsaa i højere

[70]) Jfr. Vinding Kruse: Ejendomsretten IV, pg. 1919—20.

Grad end ved unegotiable Fordringer kunne forekomme, at der foreligger egentlig datio in solutum[71]).

Det forekommer mig derfor at være en altfor radikal Regel de lege ferenda ogsaa ved negotiable Fordringer at gennemføre den Regel at ligestille enhver Transport til Eje med Pant. Dette var ikke desto mindre foreslaaet i § 20 i Gældsbrevskommissionens foreløbige Udkast, hvorefter der endogsaa krævedes, at Erhververen skulde have Gældsbrevet i Hænde, medens en Paategning om Overdragelsen ikke som efter gældende Ret skulde være tilstrækkelig. Selv om man gennemførte Ligestillingen, turde det vist i hvert Fald være tvivlsomt, om der er Grund til at erklære en Paategning paa Gældsbrevet for utilstrækkelig[72]). Vigtigere er det imidlertid, at selve den absolutte Gennemførelse af Pantsætningsreglerne ved al Transport, ogsaa af negotiable Papirer, vistnok vilde volde det praktiske Handelsliv større Besvær end nødvendigt. Gældsbrevskommissionen har da ogsaa i et senere Udkast atter ophævet den almindelige Ligestilling af Transport til Eje og Pant for Gældsbreves Vedkommende. —

Undersøgelserne i nærværende Afsnit har paa ingen Maade tilsigtet et endeligt Opgør med hele Problemet om Overdragelser til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor. Som fremhævet i Indledningen har det alene været Meningen at gøre nogle Bemærkninger om enkelte Forhold som Basis for den følgende Undersøgelse af Overdragelser af en Skyldners Aktiver til Fyldestgørelse af hans Kreditorer i Almindelighed.

I saa Henseende er det vigtigste, som gerne skulde følge af det foregaaende, at det ikke er rigtigt, naar man ofte i dansk Ret gaar ud fra, at der som Tilfælde, hvor de almindelige

---

[71]) Jfr. Lassen: Alm. Del, pg. 781.

[72]) Jfr. Popp-Madsen i Juridisk Forenings Aarbog 1934, pg. 61.

Regler om Overgang af Ejendomsret ikke slaar til, alene kan nævnes Overdragelser, hvor der i Virkeligheden tilsigtes *Sikkerhedsstillelse*. Mellem disse to Muligheder ligger en tredie Gruppe, nemlig Overdragelser til *Fyldestgørelse*, hvor det overdragne ikke er noget, som man normalt vilde modtage i Stedet for den omkontraherede Ydelse. For denne Slags Tilfælde maa man, naar det drejer sig om almindeligt Løsøre, skærpe de sædvanlige Krav for Ejendomsrets Overgang, saaledes at man kræver Besiddelsesovergang eller i det mindste en Art constitutum possessorium, og naar det drejer sig om Fordringer anvende Pantsætningsreglerne.

I Hovedtræk bliver Resultaterne af Undersøgelserne herefter:

I. De almindelige Regler om Overgang af Ejendomsret, hvorefter der kun kræves Aftale + eventuel Individualisering, har deres naturlige Omraade i saadanne Tilfælde, hvor der overføres Ejendomsret over selve den omkontraherede Ting, saaledes at der foreligger et sædvanligt Køb og Salg. De samme Regler maa dog ogsaa finde Anvendelse, selv om det drejer sig om Overdragelser af Løsøreting til Fyldestgørelse af et andet Krav, hvis det overdragne er noget, som man efter almindelig Handelskutyme vilde modtage i Stedet for den omkontraherede Ydelse. Derfor er det heller ikke sikkert, at man i al Almindelighed bør undergive Overdragelse af et negotiabelt Papir til Fyldestgørelse af et Pengekrav særlige Regler.

II. Ved Overdragelse af Løsøre til en Kreditor til Fyldestgørelse af dennes Krav, vil det derimod ikke være rigtigt at blive staaende ved de sædvanlige Regler om Ejendomsrets Overgang, hvis det drejer sig om Ting, som Kreditor ikke har den ringeste Brug for, og som man derfor heller ikke plejer at modtage i Betalings Sted. I saa Henseende kan mindes om

de ovenfor behandlede Tilfælde med Overdragelse af Kali og Zink til Sagfører o. a. Det vil ganske vist heller ikke være rigtigt at undergive disse Tilfælde Pantsætningsreglerne, da virkelig Fyldestgørelse, og ikke Sikkerhedsstillelse, er tilsigtet. Resultatet bliver derfor i denne Gruppe en selvstændig Mellemløsning, hvorefter der, hvis Tingene forbliver hos Overdrageren, kræves en Art constitutum possessorium.

Dette skulde i og for sig ogsaa gælde Transport af unegotiable Fordringer til Fyldestgørelse af et bestaaende Gældsforhold, men da en Skærpelse af de sædvanlige Krav her vanskelig kan tænkes, uden at Kravene for Pantsætning maa opfyldes, maa dette sidste Alternativ vælges.

III. Pantsætningsreglerne bør altsaa herefter foruden ved virkelige Sikkerhedsoverdragelser anvendes ved Transport af et ikke negotiabelt Krav til Fyldestgørelse af et bestaaende Skyldforhold, de lege ferenda ved al Transport af unegotiable Fordringer, være sig til Eje eller Pant, medmindre det drejer sig om Overdragelser af en hel Forretning med udestaaende Fordringer. —

Naar disse Krav er opfyldt, nyder Overdragelsen i Princippet Beskyttelse mod Overdragerens Kreditorer baade i Tilfælde af Udlæg og Konkurs. Som nogle Gange berørt i det foregaaende er der imidlertid en Mulighed for, at denne tinglige Beskyttelse i visse Tilfælde kan »eksstingveres« ogsaa i Forhold til Kreditorerne, nemlig gennem Reglerne om *Afkræftelse*[73]). I denne Relation viser det sig særlig, at selve den Omstændighed, at der foreligger en Overdragelse til en Kreditor, ofte sætter Overdragelsen udenfor de normale

---

[73]) Jfr. herom H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 71 ff. og særlig med Hensyn til Betingelserne efter § 21, pg. 79 ff.

Ejendomsoverdragelsers Kreds, fordi Overdragelsen, hvad enten den sker til Fyldestgørelse eller til Sikkerhed, indeholder en Begunstigelse af en enkelt Kreditor og altsaa et Brud paa det ved Konkurs gældende Ligelighedsprincip. Derfor vil Overdragelsen i hvert Fald altid kunne afkræftes efter Konkurslovens § 24, naar den er sket paa et Tidspunkt, hvor Debitor maatte forudse sin nær forestaaende Fallit, og vedkommende Kreditor var vidende herom. Dernæst vil Overdragelsen, naar den ligger indenfor de sidste 8 Uger før Konkursen, selv om den tilsigter Betaling, kunne afkræftes efter § 20 i alle Tilfælde, hvor den Gæld, der dækkes, ikke er forfalden. Er Hovedgælden derimod forfalden, vil den, hvis den virkelig gaar ud paa Fyldestgørelse, alene kunne afkræftes, hvis Betalingsmidlet er usædvanligt, medens den kun uden videre vil kunne afkræftes, hvis Sikkerhedsstillelse er tilsigtet, nemlig efter K. L. § 21[74]). Som usædvanligt Betalingsmiddel og dermed afkræftelig efter K. L. § 20 er som Regel Transport af samtlige Bogfordringer og Transport af en enkelt uforfalden unegotiabel Fordring blevet anset[75]). Derimod er K.L. § 21 i Almindelighed ikke blevet anvendt i saadanne Tilfælde[76]), men naar Transporten alligevel maa anses for usædvanlig Betaling, har Domstolene forsaavidt heller ikke haft Grund til at tage Stilling til dette intrikate Spørgsmaal[77]). Naar omvendt nogle Domme[78]) ved Transport af forfaldne Fordrin-

---

[74]) Jfr. herved ovfr. pg. 39—40.

[75]) Jfr. Vinding Kruse: Ejendomsretten IV, pg. 1936.

[76]) Cfr. dog Dommen U. f. R. 1921, pg. 46. Ogsaa Dommen i U. f. R. 1913, pg. 658 anfører ganske vist baade § 20 og 21, men den lægger som i Note 43 nævnt i Begrundelsen Vægten paa, at Hovedgælden var uforfalden.

[77]) Dommen i U. f. R. 1916, pg. 703 (704) skubber f. Eks. dette Spørgsmaal fra sig.

[78]) Højesteretsdom U. f. R. 1905 B, pg. 314, jfr. A, pg. 291, og Dommen U. f. R. 1908, pg. 464.

ger har anset Transporten som sædvanligt Betalingsmiddel, maa det bemærkes, at ogsaa Hovedgælden i disse Tilfælde var forfalden.

Det særlige Spørgsmaal om Eksstinktion i Forhold til godtroende Omsætningserhververe skal ikke ved Fordringer gøres til Genstand for Undersøgelse i nærværende Afhandling.

§ 3.

OVERDRAGELSER TIL LIGELIG FYLDESTGØRELSE AF SAMTLIGE EN DEBITORS KREDITORER

I min retssammenlignende Afhandling »Konkurssurrogater« er det i Kapitel XX (pg. 318—41) antaget, at der som Led i Gældsafviklinger udenfor Konkurs kan foretages en Overdragelse af Debitors Aktiver til ligelig Fyldestgørelse af dennes Kreditorer med den Virkning, at Overdragelsen nyder Beskyttelse mod Individualforfølgning fra udenfor Arrangementet staaende Kreditorer, saavel de dissentierende som de senere opstaaede.

Det blev endvidere i Konkurssurrogater, Kapitel XIX (pg. 289—317) paavist, at dette Resultat maatte antages i de vigtigste fremmede Retsforfatninger. Navnlig gav tysk og engelsk Ret betydningsfulde Bidrag til Spørgsmaalets Løsning. I tysk Ret har man saaledes naaet Resultatet gennem Benyttelsen af *Treuhandinstituttet*[1]), idet Arrangementet træffes paa den Maade, at Debitor overdrager sine Aktiver til en *Treuhänder*, der dog alene faar en fiduciarisk Ejendomsret, som han skal udøve til Fordel for de i Arrangementet deltagende Kreditorer, saaledes at disse gennem Aktivernes Realisation opnaar ligelig Fyldestgørelse. Paa lignende Maade er Forhol-

---

[1]) Se om dette i Almindelighed Konkurssurrogater, Kapitel XIV (pg. 209 ff.).

det iøvrigt ogsaa i østrigsk Ret. I engelsk Ret er det under Anvendelse af det i mange Henseender med det tyske Treuhand parallele Institut *trust*[2]), man har naaet de tilsvarende Resultater, idet Debitor overdrager sine Aktiver til en »*trustee*«, der skal udøve sin Ejendomsret til Fordel for Debitors Kreditorer. Naar Aktiverne saaledes overdrages »in trust for the creditors of the debtor«, anerkendes der da ogsaa i engelsk Ret at foreligge en tinglig beskyttet Ret for Kreditorerne til Fyldestgørelse af den til Mellemmanden overdragne Formue, idet Kreditorerne opfattes som »beneficiaries«, d. v. s. de Personer til Fordel for hvem trust Forholdet er oprettet[3]). Med Hensyn til det nærmere om tysk og engelsk Ret maa iøvrigt ganske henvises til min tidligere Afhandling[4]).

Det i England og Tyskland paa det her behandlede Omraade skabte Resultat frembyder i Virkeligheden et klart Eksempel paa en Retsudvikling, der med Vinding Kruses Udtryk kan karakteriseres som »*naturgroet Ret*«. Man staar nemlig her overfor det Fænomen, at der ganske uafhængigt af Lovregler[5]) i to Lande — sikkert uden nogensomhelst gensidig Paavirkning — gennem lange Tiders Udvikling er vokset en ejendommelig Retsdannelse op, som alene kan antages at være udsprunget af det praktiske Livs Trang hertil[6]).

Efter min Mening vilde det nu ganske vist være urigtigt uden videre at lade den Omstændighed, at der kan findes en »naturgroet« Udvikling i et fremmed Land, være afgørende for Spørgsmaalet, om noget tilsvarende bør anerkendes i

---

[2]) Herom Konkurssurrogater pg. 179 ff. og særlig med Hensyn til Forholdet mellem tysk Treuhand og engelsk trust pg. 224—27.

[3]) Jfr. herved ogsaa Konkurssurrogater, pg. 306 ff.

[4]) Jfr. ogsaa Konkurssurrogater, pg. 308—317, om fransk og svejtsisk Ret.

[5]) At dette ogsaa gælder i engelsk Ret, fremgaar af Konkurssurrogater, pg. 177, 244 og 344.

[6]) Jfr. herved Popp-Madsen: Bod (1933) pg. 247.

dansk Ret. Paa den anden Side vilde det være at lade haant om Værdien af al Retssammenligning, om man ikke som Led i den Afvejelse af de reale Grunde, hvorefter det maa afgøres, om dansk Ret kan anerkende et lignende Resultat, tillagde Realiteten i Begrebet naturgroet Ret en betydelig Vægt. Denne Realitet, som med Professor Ussing[7]) kan udtrykkes saaledes, at en Retsdannelse i fremmed Ret, som er udviklet gennem Retspraksis og uafhængig af Lovregler, maa formodes at være et Udtryk for det praktiske Livs Behov, er formentlig en af Grundene til, at man altid har tillagt den retssammenlignende Videnskab stor Betydning, naar der blev Spørgsmaal om i dansk Ret at anerkende en ny Retsdannelse. I min tidligere Afhandling har jeg derfor ogsaa søgt at tilvejebringe et større retssammenlignende Materiale, idet jeg maa mene, at det, naar der er Tale om at forsøge noget nyt i dansk Ret, i hvert Fald er givet, at dette bliver mindre betænkeligt, naar det samme Resultat er skabt af fremmed Retspraksis[8]).

Dette gælder særlig, naar der paa et saa praktisk vigtigt og betydningsfuldt økonomisk Omraade som det foreliggende, er skabt tilsvarende Resultater i to store Lande som England og Tyskland, som maa formodes at have et Forretningsliv, der i det hele er ensartet med det danske, og som derfor stiller Retsudviklingen de samme Opgaver.

Det er imidlertid klart, at man, naar man møder saadanne Retsdannelser, altid for det første maa stille det Spørgsmaal, om Retsreglerne ogsaa har virket tilfredsstillende i det paagældende fremmede Land. I saa Henseende er der nu intet, der tyder paa, at den ovenfor omtalte Retsdannelse i engelsk Ret med Anvendelse af trust ikke fra alle Sider anerkendes som heldig. Derimod vil det fremgaa af Fremstillingen i »Kon-

---

[7]) U. f. R. 1933, B, pg. 240.

[8]) Jfr. Popp-Madsen i U. f. R. 1933, B, pg. 226.

kurssurrogater«[9]), at den tilsvarende Retsudvikling i Tyskland stadig møder Kritik fra forskellig Side, men at man trods alle Indvendinger dog maa anse et til engelsk Ret svarende Resultat for ogsaa at være blevet gældende i tysk Ret.

Endvidere maa man naturligvis rejse det Spørgsmaal, om der, selv om Resultatet maa anses for fastslaaet i fremmed Ret, dog ikke, netop i dansk Ret, gør sig saadanne særlige Betænkeligheder gældende, at en Afvejelse af de reale Grunde maa føre til, at Reglen ikke kan overføres. I denne Henseende maa det navnlig efterprøves, om det fremmede Lands Regler maaske hænger sammen med Ejendommeligheder ved den paagældende Retsforfatning, som man ikke kender noget tilsvarende til i dansk Ret, eller som dog i dansk Ret vilde virke ganske fremmedartet. Dette gælder særlig med Hensyn til den Form, hvori Retsdannelsen er udformet. Det er derfor i »Konkurssurrogater« antaget, at der ikke kan blive Tale om en direkte Overførelse paa dansk Ret af det engelske trust eller det tyske Treuhand. Derimod er det hævdet, at fremmed Rets Resultat ogsaa maa anerkendes i dansk Ret. Selve det Faktum, at der som nævnt ud fra en praktisk Trang hertil i to store Lande som England og Tyskland — paa et Omraade som det foreliggende — er sket en Retsudvikling, hvis Resultat er, at man anerkender, at der som Led i Gældsafviklinger udenfor Konkurs kan skabes et Arrangement, der nyder tinglig Beskyttelse mod dissentierende og nyopstaaede Kreditorers Individualforfølgning, maa nemlig være et saa stærkt Indicium for Resultatets Rigtighed, at man i hvert Fald ikke *paa Forhaand* bør afvise Anerkendelsen af tilsvarende Regler i dansk Ret som uantagelig, medmindre der kan anføres stærke Modgrunde herfor.

Paa Forhaand kunde man tværtimod synes, at Retsordenen

---

[9]) pg. 222 ff. og 288 ff.

snarere — under Forudsætning af, at Arrangementet virkelig tilsigter ligelig Fyldestgørelse af alle nuværende Kreditorer — maa se med større Sympati paa en saadan Overdragelse end paa en Overdragelse til ensidig Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor. Dette anerkendes i hvert Fald ogsaa i een Relation, idet Overdragelser af den sidstnævnte Art i vidt Omfang kan rammes af Konkurslovens Afkræftelsesregler og af Reglerne om Omstødelse udenfor Konkurs, medens dette ikke kan gælde ved den førstnævnte Gruppes Overdragelse[10]). Og en saadan Forskel i Favør af de heromhandlede Tilfælde maa vistnok ogsaa anerkendes i visse andre Relationer, jfr. nedenfor pg. 85 ff. og pg. 93.

For dansk Retsopfattelse er det vigtigste Argument, der taler imod i noget Tilfælde at anerkende, at et frivilligt Arrangement, hvorved en insolvent Skyldner overdrager sin Formue til ligelig Fyldestgørelse af sine Kreditorer, afskærer ikke tiltrædende Kreditorer fra Individualforfølgning, utvivlsomt det, at man derved i Virkeligheden til en vis Grad *overfører Tvangsprincippet* paa frivillige Ordninger. Dette er ogsaa fremhævet i Konkurssurrogater pg. 321—22. Herved maa imidlertid straks bemærkes, at det samme Modargument med samme Styrke kan anføres i fremmed Ret — og i hvert Fald i tysk Ret ogsaa er blevet anført — men at det faktiske Resultat til Trods herfor er blevet, at man har opretholdt Reglen. Selv om dette naturligvis ikke fritager for ved Afvejelsen af de reale Grunde at undersøge, om dette Modhensyn opvejes af tilstrækkelig vægtige Momenter, der taler for Reglens Anerkendelse, kan det altsaa straks fastslaas, at Modhensynet ikke er et for dansk Ret særligt, og at det praktiske Livs Behov i fremmed Ret synes at have ført til, at man sætter sig ud over dette Hensyn.

---

[10]) Jfr. nærmere Konkurssurrogater pg. 322—26.

Paa lignende Maade stiller det sig med en anden Indvending, som man kan rette mod det af mig tidligere hævdede Resultat. Det er den Indvending, at Resultatet i hvert Fald ikke kan antages i det Omfang, som af mig forsvaret, idet dette ogsaa anerkendes ved Arrangementer, som ikke er forbundet med en Eftergivelse af Restgælden, og som altsaa ikke tillige indeholder en Akkord. Man kunde heroverfor indvende, at der derved antages en Tvang mod udenforstaaende Kreditorer i videre Omfang, end det, der i dansk Ret kan antages ved Tvangsakkord. Som paavist i Konkurssurrogater, Kapitel IV, kan man nemlig ikke i gældende Ret indenfor Tvangsakkord anerkende et Likvidationsarrangement, medmindre det fremtræder som identisk med det, som jeg har karakteriseret som »Likvidationsakkord«[11]). Derimod ligger en blot »Tvangslikvidation«, hvorved Kreditorernes Restkrav ligesom ved en Konkurs, der slutter med almindelig Udlodning, stadig bestaar, efter min Opfattelse udenfor det, der kan gennemtvinges indenfor Tvangsakkordinstituttets Rammer. Selv om man slutter sig til denne Opfattelse, foreligger der imidlertid heller ikke i denne Henseende en særlig Ejendommelighed ved dansk Ret, som i højere Grad end i fremmed Ret kan anføres som et Modhensyn mod ved frivillige Likvidationsarrangementer at anerkende den Tvang, som ligger i, at Individualforfølgning afskæres. Ogsaa i fremmed Ret er Forholdet saaledes det, at man indenfor Tvangsakkordinstituttet kun anerkender Likvi-

[11]) Herved forstaas et Arrangement, hvorved Debitor overdrager sine Kreditorer sine forhaandenværende Aktiver eller i hvert Fald en væsentlig Del af disse, f. Eks. sin Forretningsformue, og overlader Kreditorerne gennem en Likvidation af Aktiverne at skaffe sig den størst mulige Dækning mod, at *Debitor frigøres for den Del af Gælden, som ikke kan dækkes ved Aktivernes Realisation.* Ved dette sidste Moment adskiller Likvidationsakkord sig altsaa fra den almindelige Likvidation, jfr. iøvrigt om Begrebet Likvidationsakkord nærmere Konkurssurrogater, Kapitel IV, og særlig om dansk Ret, pg. 60 ff.

dationsarrangementer i Form af Likvidationsakkord. Dette gælder navnlig ogsaa i tysk Ret[12]), men ikke desto mindre antages det dog, at det ved frivillige Treuhandarrangementer ikke udelukker den tinglige Beskyttelse af Arrangementet, at der blot er aftalt Likvidation uden Akkord, idet Vægten lægges paa, om der er sket en »Übertragung«, i hvert Fald »Übereignung durch constitutum possessorium«. Alene i engelsk Ret er Forholdet det, at man ogsaa ved de frivillige Ordninger sædvanlig kun kender Arrangementer, der er forbundet med Frigørelse for Restgælden[13]). Men herved maa erindres, at der i engelsk Ret foreligger en særlig Ejendommelighed, der ikke gælder i dansk og tysk Ret, nemlig den, at man selv ved en ordinær Konkurs sædvanlig anerkender »discharge«. —

I Konkurssurrogater Kapitel XX har jeg da ment, at man, uanset at det afvistes direkte at overføre Treuhand- eller trust-Konstruktionen, ogsaa i dansk Ret i Tilknytning til fremmed Rets Resultater maatte antage en tilsvarende tinglig Beskyttelse af Arrangementer, der opfyldte de Krav, der reelt maatte siges at ligge bagved fremmed Rets forskellige Konstruktioner.

Disse Betingelser blev formuleret saaledes, at der maatte stilles fire Krav, nemlig: 1) at der forelaa en gyldig Ejendomsoverdragelse, eventuelt en Pantsættelse, af Debitors Aktiver til Mellemmanden, 2) at Mellemmanden i Realiteten kunde karakteriseres som repræsenterende Kreditorerne, 3) at Forholdet ikke var frit tilbagekaldeligt for Debitor, og endelig 4) at Arrangementet virkelig tilsigtede en ligelig Fyldestgørelse af alle Kreditorer.

Ved den nærmere Bestemmelse af de Betingelser, der i dansk Ret maatte kræves for at anerkende en tinglig Beskyt-

---

[12]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 40—49, navnlig pg. 44 ff.
[13]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 176—77.

telse af Arrangementet mod Individualforfølgning, blev det endvidere paa flere Punkter fremhævet, at det maatte være af Betydning, at et større Antal af Kreditorerne havde sluttet sig til Arrangementet. Det var dog ikke hermed Meningen at opstille Kravet om Flertallets Tilslutning som en egentlig Betingelse for at anerkende Ejendomsrettens Overgang, men en saadan Tilslutning blev alene anført dels som et Indicium for, at Mellemmanden virkelig kunde opfattes som repræsenterende Kreditorerne, dels som et Moment, der skulde bevirke, at Arrangementet ikke blev frit tilbagekaldeligt for Debitor, idet dette i hvert Fald, naar en Kreds af Kreditorerne har sluttet sig til det, ikke kan tilbagekaldes, blot fordi Debitor og Mellemmanden bliver enige herom, men kun med Samtykke af de tiltrædende Kreditorer. Man kunde maaske mene, at det er urigtigt, at jeg ikke simpelthen har stillet det Krav, at Ordningen faar Tilslutning fra Flertallet af Kreditorerne, men det kunde tyde paa, at denne Indvending dog ikke har saa megen Vægt, at det tværtimod har vakt Kritik, at jeg overhovedet har tillagt det Betydning, om en overvejende Del af Kreditorerne har sluttet sig til Ordningen[14]).

Medens det nu vistnok maa erkendes, at det i Almindelighed ikke er afgørende for Spørgsmaalet om Tilbagekaldeligheden, hvor mange Kreditorer der faktisk har sluttet sig til Arrangementet, jfr. nærmere nedenfor pg. 70 ff., maa jeg stadig mene, at dette maa have en vis Betydning for Spørgsmaalet, om Ejendomsrettens Overgang til Kreditorerne kan anerkendes. I denne Henseende er det paa den anden Side stadig min Opfattelse, at det er rigtigt ikke at stille Kravet om *Flertallets Tilslutning* op som en egentlig Betingelse, men *alene* at tillægge dette Moment *en vis Betydning som et Indicium for*, at *en loyal Ejendomsoverdragelse* virkelig har været tilsigtet, jfr.

[14]) Saaledes Hagerup Bull i T. f. R. 1932, pg. 467, og Illum i U. f. R. 1932, B, pg. 65 og 66.

nærmere nedenfor pg. 94 ff. Et saadant Standpunkt har god Mening. Det er som bekendt netop noget tilsvarende, der hævdes af Vinding Kruse i Læren om Ejendomsrettens Overgang[15]), naar der i Modsætning til efter den ældre Opfattelse ved normale Ejendomsoverdragelser alene tillægges Momenter som Overgivelse af Varerne eller Betaling Betydning som Indicier for, at det almindelige Krav for Ejendomsrets Overgang, nemlig en endelig Aftale herom, er opfyldt. Engelsk Ret opstiller ganske vist ved Ordninger under Deeds of Arrangement Act Kravet om Tilslutning fra Flertallet af Kreditorerne som ufravigeligt, men dette er positivt foreskrevet, og en tilsvarende Regel maatte vistnok ogsaa i dansk Ret have Lovhjemmel. —

I nærværende Afhandling er det, som nævnt i Indledningen, Hensigten til nærmere Prøvelse at optage Spørgsmaalet om, under hvilke Betingelser, der i den foreliggende Situation kan realiseres en Overgang af Ejendomsret.

Ved en saadan fornyet Undersøgelse vil det formentlig være formaalstjenligt at stille hele Problemet noget anderledes end tidligere sket. I Konkurssurrogater har jeg lagt den afgørende Vægt paa, om Retten til Aktiverne er overført til en *Mellemmand,* og afleder Kreditorernes Ret af den Omstændighed, at Mellemmanden under de foreliggende Omstændigheder kan opfattes som Repræsentant for Kreditorerne.

Naar jeg er kommet ind paa denne Konstruktion, skyldes det to Omstændigheder. Dels beror det paa, at Forholdet konstrueres saaledes saavel af Teori som af Praksis i de to Retsforfatninger, som jeg har tillagt særlig Betydning, nemlig i tysk Ret ved Treuhand og i engelsk Ret ved trust. Dels stemmer Konstruktionen ogsaa bedst med de to afgørende danske

---

[15]) Ejendomsretten III, 2, pg. 1298—99.

Højesteretsdomme paa Omraadet[16]), idet disse paa samme Maade som tysk og engelsk Ret lægger Hovedvægten paa, om der overhovedet kan antages at være sket en Ejendomsoverdragelse til Mellemmanden, og ved Afgørelsen af dette Spørgsmaal anser det for afgørende, om Mellemmanden skal udøve Retten i Debitors eller Kreditorernes Interesse[17]).

Det er naturligvis ogsaa klart, at hvis Debitor alene overdrager sine Aktiver til sin egen Fuldmægtig, er der ikke herved sket nogen Overførelse af Ejendomsret til hans Kreditorer. Og omvendt er det utvivlsomt, at hvis man kan anerkende, at Debitor har overdraget Aktiverne til en Person, der virkelig er Repræsentant for hans Kreditorer, maa det følge af de almindelige Grundprincipper ved Fuldmagt, jfr. Aftalelovens § 10, at Retten maa anses for overgaaet direkte til Kreditorerne derved at Mellemmanden har erhvervet Retten paa deres Vegne.

Spørgsmaalet er imidlertid, om det ikke vil være rigtigere, saaledes som i Indledningen til nærværende Afhandling (pg. 12 ff.), simpelthen at tale om Overførelse af Aktiverne *til Kreditorerne.*

I engelsk Ret er Følgen af trust Konstruktionen som et tresidet Forhold, til hvilket hører Skyldneren som Opretter (»settlor«), Mellemmanden som »trustee« og Kreditorerne som de begunstigede (»beneficiaries«), som paavist i Konkurssurrogater Kapitel XII[18]) ogsaa den, at Retten ved Overførelsen fra Skyldneren til »trustee« anses for erhvervet af samtlige Kreditorer. I tysk Ret opfatter man derimod sædvanlig Forholdet som et blot tosidet mellem »Treugeber« og »Treuhänder«, men denne Opfattelse har jeg kritiseret i Konkurssur-

---

[16]) U. f. R. 1897, pg. 791, og 1908, pg. 966.
[17]) Jfr. herved Konkurssurrogater, pg. 331—32.
[18]) Navnlig pg. 181 og 224.

rogater, Kapitel XIV[19]), hvor jeg har paavist, at dette beror paa, at man, fordi man slutter fra visse særlige Tilfælde, identificerer Treugeber med Beneficiaren. Man gaar herved ud fra den ogsaa i nordisk Ret sædvanlige Opfattelse, at det fiduciariske Moment ved en Retshandel nødvendigvis skal bestaa i en Pligt til at tilbagegive Tingen til Skyldneren, medens Pligten i Virkeligheden ogsaa kan bestaa i en Pligt til at videregive Tingen til Tredjemand eller til at disponere over Tingen til Fordel for Tredjemand. Det er derfor ogsaa betonet[20]), at den »Aussonderungsrecht«, som haves i Tilfælde af Treuhänders Konkurs, i Virkeligheden ikke tilkommer Treugeber, men Beneficiarerne[21]).

Med Hensyn til de to i Note 16 nævnte afgørende danske Højesteretsdomme er Forholdet det, at de, som fremhævet i Konkurssurrogater[22]), begge understreger, at der ikke var erhvervet nogen Ejendomsret for Mellemmanden, fordi denne alene kunde antages at have faaet en Bemyndigelse paa Skyldnerens Vegne. Det turde imidlertid være et Spørgsmaal, hvor stor Vægt man kan lægge paa Ordvalget i de paagældende Dommes Præmisser, idet man ikke helt kan frigøre sig for det Indtryk, at det væsentlige for Højesteret har været, at man mente at burde frakende Arrangementet den Virkning at overføre Ejendomsretten, og at man har fundet, at den letteste Vej til at opnaa dette Resultat var at fastslaa, at Mellemmanden alene var Debitors Fuldmægtig[23]).

Hvis det, naar Skyldneren erklærer, at han overdrager Ejen-

---

[19]) Særlig pg. 211 og pg. 224 ff.

[20]) pg. 221 ved Note 66, og pg. 230—31.

[21]) Jfr. herved ogsaa Konkurssurrogater pg. 332.

[22]) pg. 328 ff.

[23]) En Antydning i denne Retning ligger maaske deri, at den første Dom U. f. R. 1897, pg. 791, har indføjet Ordene: »Allerede som Følge heraf«.

domsretten til sine Aktiver til en Mellemmand, virkelig skulde være det eneafgørende for, om Retten var gaaet over til hans Kreditorer, om Mellemmanden var Repræsentant for disse eller ej, er det ikke sikkert, at man maa give Højesteret Medhold i at benægte Ejendomsrettens Overgang i det i 1897 afgjorte Tilfælde, hvor Overdragelsen var sket til en Kreditorforening. I saadanne Tilfælde er det næppe berettiget ikke at anerkende Arrangementet alene ud fra det Synspunkt, at Foreningen ikke repræsenterer, eller i det mindste tillige repræsenterer, Kreditorerne[24]). Hvis Debitor samtidig med at sende samtlige sine Kreditorer Meddelelse om, at han har standset sine Betalinger, anmoder dem om at komme til et Møde, og Debitor derefter paa Mødet bliver enig med de fremmødte Kreditorer om Indsættelse af en »Likvidator« eller lignende, til hvem Aktiverne overdrages, kan man i hvert Fald næppe benægte, at Mellemmanden ogsaa er Kreditorernes Repræsentant.

I Virkeligheden er Forholdet dog formentlig det, at det, der volder Vanskeligheder, ikke saa meget er Spørgsmaalet, om Mellemmanden er Repræsentant for Kreditorerne, som selve Problemet om, *under hvilke Betingelser* man i denne særlige Situation kan *anerkende Ejendomsrettens Overgang* til Kreditorerne. I de flere Gange nævnte Højesteretsdomme kan man derfor vistnok blot se en Tendens til ikke i de foreliggende Tilfælde at ville anerkende Ejendomsrettens Overgang, idet der bagved Dommene ligger en Følelse af, at de almindelige Betingelser for at anerkende Ejendomsrettens Overgang ikke slaar til.

I Konkurssurrogater pg. 340—41 har jeg da ogsaa fremhævet, at der foreligger en særlig mistænkelig Situation, hvor der maaske kunde være Grund til at stille noget *strengere Krav*

[24]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 330—31, og Vestre Landsrets Dom U. f. R. 1928, pg. 97 (Dissensen).

end i Almindelighed for at antage, at en Ejendomsoverdragelse har fundet Sted. Spørgsmaalet blev imidlertid ikke nærmere forfulgt, og det er dette, der skulde ske i nærværende Afhandling.

Problemet, der skal behandles her, bliver da: Under hvilke Betingelser kan der i dette særlige Tilfælde realiseres en Overgang af Ejendomsretten til Fyldestgørelse af Skyldnerens Kreditorer, eventuelt en Pantsættelse til Fordel for disse?

Ved denne Problemstilling opnaas for det første, at man baade faar Ligheden med og Forskellighederne fra den almindelige Overdragelse til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor stærkere frem. Endvidere opnaas, at Spørgsmaalet om Rettens Overgang til Mellemmanden, som jeg efter det i det foregaaende udviklede har lagt for stor Vægt paa i Fremstillingen i Konkurssurrogater Kapitel XX, skydes i Baggrunden. For dette sidste taler ogsaa, at det, selv om det ofte forekommer, at der indsættes en Mellemmand, ikke er en Nødvendighed. Der kan i og for sig tænkes forskellige Muligheder. Man kan saaledes rejse det Spørgsmaal, om det ogsaa i nærværende Tilfælde, ligesom ved Overdragelser til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor, er muligt at anerkende Ejendomsrettens Overgang derved, at Skyldneren selv under de foreliggende Omstændigheder kan opfattes som »Salgsagent« for sine Kreditorer. Og det kan f. Eks. tænkes, at Formaalet realiseres paa den Maade, at Debitor overdrager sine Aktiver til en Hovedkreditor, idet denne forpligter sig til at respektere de øvrige Kreditorer, saaledes at han kun skal have Fyldestgørelse proportionelt med disse.

Der er ogsaa en anden af de i Konkurssurrogater opstillede Betingelser, som vistnok herefter ikke bør fastholdes som selvstændigt Krav. Det er den tredie Betingelse, hvorefter Forholdet skal være saaledes, at Debitor ikke frit kan tilbagekalde det. I Virkeligheden er dette Krav nemlig kun et Led

i Hovedbetingelsen, at der skal have fundet en Ejendomsoverdragelse, eventuelt Pantsættelse, til samtlige Kreditorer Sted. Er dette virkelig Tilfældet, kan Debitor ikke tilbagekalde den skete Transaktion.

Det er ogsaa allerede i Konkurssurrogater fremhævet, at de i denne pg. 321 og ovenfor pg. 61 under Nr. 1—3 opstillede Betingelser griber stærkt over i hinanden. Det rette Forhold er dog formentlig det, at Betingelse 2 og 3 kun er Led i Betingelse 1, hvorefter der skal være sket en Ejendomsoverdragelse eller Pantsættelse.

Her erstattes da Betingelserne 1—3 simpelthen med een, der formuleres saaledes, at der — være sig ved Hjælp af en Mellemmand eller ikke — skal være sket en *Ejendomsoverdragelse, eventuelt Pantsættelse, til samtlige Skyldnerens nuværende Kreditorer.*

Derimod vil det fremgaa af det følgende, at den fjerde i Konkurssurrogater pg. 321 opstillede Betingelse, at Arrangementet skal gaa ud paa *ligelig Fyldestgørelse af alle Kreditorer,* bestemt maa fastholdes.

Med Hensyn til Hovedspørgsmaalet, under hvilke Betingelser, der i dette særlige Tilfælde kan realiseres en Overgang af Ejendomsret, er det ofte fremhævet i det foregaaende, at man efter min Opfattelse ikke uden videre kan henvise til de almindelige Regler for den normale Ejendomsoverdragelse, saaledes som denne særlig foreligger ved et almindeligt Køb og Salg.

I forrige Afsnit har jeg søgt at paavise, at der overhovedet ved Overdragelser til Fyldestgørelse ofte foreligger en Retshandel, der, skønt den ikke kan sættes i Klasse med Sikkerhedsoverdragelser, ikke kan ligestilles med den normale Overførelse af Ejendomsret til selve den omkontraherede Ydelse.

I nærværende Tilfælde vil der vel undertiden foreligge en Sikkerhedsret, nemlig hvor Overdragelsen af Aktiverne blot til-

sigter at sikre Opfyldelsen af en simpel Kvotaakkord. Men som almindelig Regel vilde det efter min Mening være urigtigt at betragte Overdragelsen som forfølgende Panteretsformaal. Baade hvor der foreligger Likvidationsakkord og Aftale om Likvidation uden Afkald paa Restfordringerne, maa Overdragelsen tværtimod i Almindelighed anses for sket til Fyldestgørelse, idet der tilsigtes henholdsvis hel eller delvis Betaling, saaledes at Overdragelsens Formaal er Dækning, ikke Sikkerhed[25]).

Hverken i den ene eller den anden Gruppe er Spørgsmaalet imidlertid løst ved simpelthen at henvise til de almindelige Regler, henholdsvis om Pant eller Ejendomsret. Der foreligger i begge Tilfælde to særlige Ejendommeligheder, nemlig, som tidligere anført, dels at det her ikke som ellers drejer sig om en Ret med Hensyn til en enkelt eller nogle enkelte Ting, men om *samtlige* eller dog den væsentligste Del af *Skyldnerens Aktiver,* dels at Retten i Princippet stiftes, ikke som ellers til Fordel for en enkelt Kreditor, men *til Fordel for samtlige nuværende Kreditorer.*

Forsaavidt der maa antages at foreligge en Panteret, opstaar derfor for det første det Problem, om man overhovedet kan anerkende en saadan generel konkurslignende Panteret over Skyldnerens Aktiver. Og i begge Tilfælde bliver det et Spørgsmaal, om der kan skabes en Ret til Fordel for samtlige Kreditorer.

---

[25]) Jfr. nærmere Konkurssurrogater pg. 337—38. Af tvivlsom Rigtighed er formentlig Udtalelsen her om, at det vistnok som Regel maa underforstaas, at alle Fordringer ligesom overfor et Konkursbo i Forhold til Likvidationsmassen skal betragtes som forfaldne. Udenfor Laan giver den anteciperede Mora alene Adgang til at hæve, men den bevirker ikke, at Forfaldstiden kommer tidligere end aftalt, jfr. Lassen: Lærebog, Spec. Del, 4. Udg. ved Ussing, pg. 64. Alligevel kan der imidlertid næppe være Tvivl om, at der heller ikke ved Likvidationsarrangementer foreligger Pant, men et Tilbud om *Betaling før Tiden.*

1. Med Hensyn til det sidste Spørgsmaal kan der ganske vist næppe være Tvivl om, at man i Stedet for en Ret for en enkelt Kreditor kan skabe en Ret for flere Kreditorer, men Spørgsmaalet er, om der kan skabes en uigenkaldelig Ret for de Kreditorer, der ikke positivt tiltræder Arrangementet. I denne Henseende har jeg i min tidligere Afhandling under Paavirkning af tysk Teori været tilbøjelig til kun at anerkende en genkaldelig Ret for disse, og af denne Grund har jeg ogsaa i Relation til dette Spørgsmaal villet tillægge det nogen Betydning, om en større Kreds af Kreditorerne havde sluttet sig til Arrangementet, saaledes at dette i hvert Fald kun kunde tilbagekaldes med deres Samtykke. I dansk Ret er Forholdet imidlertid ikke det, at ethvert Løfte kræver Akcept, og Spørgsmaalet bliver derfor, om der ikke netop i den foreliggende Situation kan skabes en uigenkaldelig Ret for samtlige Skyldnerens nuværende Kreditorer, uden at disse positivt slutter sig til Arrangementet.

Ved dette Spørgsmaal maa det erindres, at det som paavist i Konkurssurrogater pg. 236—38 ingenlunde kan opstilles som en nødvendig Betingelse for ethvert frivilligt Arrangement, at alle Kreditorer positivt tiltræder dette. Dette kan ganske vist være Tilfældet, men netop særlig ved Arrangementer, der tilsigter en tinglig Sikring af Kreditorerne, er Formodningen imod det. Det er da ogsaa først og fremmest ved »Liquidationsvergleich« og lignende Arrangementer, at man i tysk Ret i nyere Tid har opgivet Kravet om alle Kreditorers Tilslutning[26]).

Til Fordel for den Opfattelse, at der ikke kræves Akcept fra hver enkelt Kreditor, maa endvidere fremhæves den Forskel, der i Praksis anerkendes at være paa en Kurators og en Likvidators Retsstilling overfor de ham bekendte Kreditorer.

---

[26]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 204—205 ved Note 38 og 38 a.

Medens der ved Konkurs ikke gælder nogen Pligt for Bobestyrelsen til at tillægge en simpel Kreditor nogen Dividende, medmindre denne anmelder sit Krav, maa en Likvidator ved frivillige Arrangementer, der gennemfører Ligelighedsprincippet, anses for forpligtet til at sørge for, at alle de Fordringshavere, hvis Eksistens er ham bekendt, kommer i Betragtning. Han maa derfor sende samtlige bekendte Kreditorer en Meddelelse med Oplysning om, for hvor stort et Beløb deres Fordring vil blive foreslaaet anerkendt, saaledes at vedkommende Fordringshaver kun behøver at foretage noget Skridt, saafremt han ikke kan eller vil tiltræde Likvidators Forslag. Dette maa i hvert Fald gælde med Hensyn til Sparekasse- og Bankindskud, men det samme maa vistnok antages overfor almindelige Kreditorer, hvis Krav fremgaar af Skyldnerens Bøger eller paa anden Maade er Likvidator bekendt. Dette er i hvert Fald den almindelige Antagelse.

Naar man ser paa, hvorledes større Afviklinger udenfor Konkurs faktisk foregaar, vil man da heller ikke altid møde positivt Samtykke fra alle Kreditorer. Ofte holder man ligefrem de mindre Kreditorer udenfor Ordningen, idet man simpelthen betaler disse fuldt ud. Netop Smaakreditorer er særlig utilbøjelige til at gaa ind paa at modtage alene en Anpart af deres Tilgodehavende, maaske endda i Rater, og omvendt betyder det tit for de store Kreditorer, som virkelig er interesseret i Ordningens Gennemførelse, saa lidt at »købe disse Kreditorer ud«. Rent bortset derfra er det nu engang saaledes, at mange Mennesker har saa svært ved at komme over at svare og i hvert Fald gerne vil se det hele lidt an, uden at de i Virkeligheden dermed forbinder den Tanke at sige Nej. Man opretter derfor ofte Arrangementet alene med Samtykke fra en Kreds af de større Kreditorer og sender Meddelelse ud til de øvrige, idet man regner med, at hvis de ikke reagerer heroverfor, har de reelt ikke til Hensigt at forstyrre Ord-

ningen. Forsaavidt der ikke er sikre Holdepunkter for det modsatte, har jeg derfor ogsaa i Konkurssurrogater alene villet anse den enkelte Kreditors Tiltræden for betinget af, at ingen anden Kreditor slaar Arrangementet i Stykker ved Retsforfølgning. I denne Henseende er det imidlertid klart, at det vil betyde en meget væsentlig Forringelse af Risikoen, hvis Arrangementet i sig selv bevirker, at Eksekution udelukkes, selv om det, som det nærmere skal paavises i § 4, stadig maa fastholdes, at Arrangementet ikke holder i Tilfælde af en dissentierende Kreditors Konkursbegæring. En enkelt Kreditor vil rent faktisk yderst sjældent realisere sin Konkurstrusel. Det, som frister ham, er derimod, hvis han ved Eksekution kan gennemtvinge en højere Dividende for sit Vedkommende, idet han paa sin Side omvendt regner med, at de Kreditorer, der er for Arrangementet, ikke af Hensyn til det foretagne Udlæg vil gennemføre en Konkurs. Særlig ved Arrangementer, der gaar ud paa en tinglig Sikring af Kreditorerne, er det derfor baade fra Skyldnerens og de tiltrædende Kreditorers Synspunkt naturligt ikke at kræve en egentlig Akcept fra de øvrige Kreditorer.

I Konkurssurrogater pg. 235—36 har jeg da ogsaa gjort opmærksom paa, at der ikke af Bestemmelsen i § 98 i den nugældende Konkurslov kan udledes et Krav om alle Kreditorers positive Samtykke til et frivilligt Arrangement, saaledes at det skulde være udelukket i et vist Omfang at bygge paa Passivitet. Der er derfor heller ingen Tvivl om, at man, hvis man vil opretholde status quo med Hensyn til dansk Rets Anerkendelse af frivillige Ordninger, ikke i den nye Konkurslov bør indsætte nogen Regel, der forudsætter alle Kreditorers Tilslutning til ethvert frivilligt Arrangement. Dette vil blive Tilfældet, hvis man indfører et almindeligt Forstadium, et »Betalingsstandsnings«- eller »Gældsordningsstadium« ved en-

hver Insolvensbehandling[27]), og alene giver Skifteretten Adgang til at slutte en saadan Behandling i Anledning af et frivilligt Arrangement, der har faaet positiv Tilslutning fra alle Kreditorer. Hvis man ved Konkurslovens Reform gennemfører det omtalte Forstadium, bør man derfor give Regler, hvorefter Passivitet i et vist Omfang stilles lige med positivt Samtykke.

Nu er Forholdet ganske vist det, at det som fremhævet i Konkurssurrogater Kapitel XV[28]) særlig er, hvor Ligelighedsprincippets Overholdelse er Forudsætningen for Arrangementet, at dette ofte kan antages ogsaa at forudsætte alle Kreditorers Tilslutning. Man kunde da mene, at dette maatte føre til det samme Krav ved de her behandlede Arrangementer, idet disse netop forudsætter den ligelige Behandling af alle Kreditorer. Herved maa imidlertid bemærkes, at der er to Spørgsmaal, man maa holde ude fra hinanden: nemlig Spørgsmaalet om det almindelige Afkald paa en Del af det oprindelige Krav, som følger af et *Akkord*arrangement, og Spørgsmaalet, om der til Overdragelse af Ejendomsret, eventuelt Panteret, kræves Samtykke fra alle Kreditorer. Selv om der kræves positivt Afkald i den førstnævnte Henseende, behøver den tinglige Sikring ikke ogsaa at være betinget heraf. I sidstnævnte Henseende tilsigter Skyldneren netop at skabe et tinglig sikret Krav paa en ligelig Dividende for den enkelte Kreditor uafhængig af, om alle Kreditorer faktisk slutter sig til Arrangementet. Forsaavidt Ordningen tillige indeholder en Akkord, saaledes at der altsaa foreligger en »Likvidationsakkord«, er Tanken snarere den, at den tinglige Sikring skal virke som et Motiv for Kreditorerne til at give Afkald paa en Del af Kravet.

---

[27]) Jfr. H. Munch-Petersen: Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret, pg. 9—10. (Særtryk af Festskrift for Professor Granfelt, 1934).

[28]) Navnlig pg. 236.

Forholdet *kan* vel ligge saaledes, at Skyldneren alene fremsætter et Tilbud om at overdrage sine Aktiver til Kreditorerne, som kræver disses Akcept. Dette vil naturligvis altid gælde, hvor Arrangementet udtrykkeligt siges at være under Forudsætning af Kreditorernes Tilslutning. Men det vil maaske overhovedet gælde, hvor Skyldneren alene meddeler sine Kreditorer, at han *agter at* overdrage dem sine Aktiver til ligelig Fyldestgørelse.

Hvis derimod Skyldneren opretter et Dokument, ved hvilket han uigenkaldelig overdrager sine Kreditorer Ejendomsretten over Aktiverne til ligelig Fyldestgørelse, og derefter sender samtlige sine Kreditorer Meddelelse om, at han ved Dokument af D. D. *har* overdraget Aktiverne, foreligger der ikke blot et Tilbud, der kræver Akcept, men et uden Akcept bindende Løfte fra Skyldnerens Side. Noget egentligt gensidigt bebyrdende Kontraktsforhold er her i hvert Fald ikke Tale om, hvis der ikke kræves positivt Afkald paa en Del af Fordringen. Udelukkelse af Eksekution er det netop Meningen at fremtvinge, og et Afkald paa Adgangen til at erklære konkurs — hvilken Adgang som nævnt ellers maa antages at staa aaben — kan næppe betragtes som et Vederlag for Overdragelsen.

Forsaavidt Arrangementet ikke tillige indeholder en Akkord, vil det derfor ikke være rigtigt i de her behandlede Tilfælde at udsende Tiltrædelseserklæringer til Kreditorerne, og forsaavidt der foreligger Akkord, bør Tiltrædelseserklæringen formuleres saaledes, at den blot udtaler, at Kreditor gaar ind paa at nøjes med den Dividende, som Salget af de overdragne Aktiver indbringer. Heller ikke vil det være rigtigt til Underskrift at udsende almindelige Afkald paa Foretagelse af Retsforfølgningsskridt. Det eneste, der kan være Grund til, er — hvis man ikke tør løbe Risikoen i saa Henseende — at forsøge at opnaa et Afkald paa Konkursbehandling. Skal Arrangementet naa sit Formaal, vil det dog være fornuftigst ikke

positivt at betinge dets Gennemførelse af et saadant Afkald fra alle Kreditorer, men at nøjes med, samtidig med at man underretter vedkommende Kreditor om Overdragelsen, at anmode ham om at meddele, om han til Trods for den skete Overdragelse foretrækker Konkursbehandling. Herved vilde man paa den anden Side opnaa noget i Retning af engelsk Rets Ordning, hvorefter man søger at faa eventuelle dissentierende Kreditorer til at bestemme sig hurtigt i denne Henseende. Uden positiv Hjemmel kan man dog ikke som i engelsk Ret paatvinge Kreditor en Frist, inden hvilken han skal begære Konkurs, saaledes at han derefter anses for afskaaret herfra[29]).

Den i Konkurssurrogater hævdede Opfattelse, hvorefter der kan skabes en Ret for samtlige Skyldnerens nuværende Kreditorer, uden at disse alle positivt behøver at give Samtykke til Overdragelsen, maa jeg da stadig fastholde. Og forsaavidt Betingelserne for en Overgang af Ejendomsret overhovedet kan anerkendes, maa der ogsaa antages herigennem at være skabt en tinglig sikret Ret for de paagældende Kreditorer.

Til det af mig hævdede Standpunkt har Knud Illum i det væsentlige sluttet sig[30]). Naar der polemiseres mod, at jeg skulde have opstillet Tilslutning fra Kreditorernes Flertal som en Betingelse for at anerkende Arrangementets Gyldighed, er dette, som det fremgaar at det tidligere udviklede, kun delvis begrundet, idet heller ikke jeg har villet opstille dette Krav som en egentlig Betingelse for Ejendomsrettens Overgang. Derimod er der næppe noget i Vejen for i Overensstemmelse med Illum at tale om et »Gemeinschaft zur gesamten Hand«. Et Ejendomsfællesskab af denne Art har man som bekendt

---

[29]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 178—79, og pg. 342—43.

[30]) Jfr. Knud Illum: Modregning i Konkurs (1934) pg. 232—33, og Udviklingen i U. f. R. 1932, B, pg. 64—65.

i moderne tysk Teori navnlig talt om i Selskabsretten, nemlig til Begrundelse af det Baand, der lægges paa den enkelte Interessents Raaden over det af ham gjorte Indskud i et ansvarligt Interessentskab[31]). Ogsaa i nordisk Teori er Begrebet »Eigentum« eller »Gemeinschaft zur gesamten Hand« i nyere Tid[32]) blevet anvendt til Forklaring af de enkelte Interessenters Retsstilling overfor den indskudte Kapital. Selv har jeg ogsaa i Konkurssurrogater pg. 8—9 benyttet Begrebet til Forklaring af de Regler, der tjener til Selvstændiggørelse af Selskabsformuen. Det karakteristiske for et saadant »Gesamthand« er, at ingen af Samejerne frit kan disponere over Formuen eller nogen Del af denne, men at Dispositionsretten alene tilkommer alle i Fællesskab. Begrebet anvendes i tysk Ret foruden ved det ansvarlige Selskab ogsaa ved Arvefællesskab og ved Formuefællesskabet mellem Ægtefæller. I nærværende Tilfælde er det imidlertid ikke dette Moment med Hensyn til Raadigheden, der interesserer, men derimod det, at den enkelte i Kraft af Ejendomsfællesskabet kun har Krav paa at faa en forholdsmæssig Andel af Overskudet, naar den overdragne Formuemasse realiseres. Det er under Fremhævelse af dette, at Illum i den foreliggende Situation vil tale om »Gesamthand«. Det turde dog være et Spørgsmaal, om der er noget synderligt vundet ved direkte at overføre det tyske Begreb. Af Sindballe nævnes det saaledes i Selskabsretten kun en passant, at man i tysk Ret taler om »Eigentum zur gesamten Hand«, men det anføres formentlig kun, fordi Begrebet rent billedligt udtrykker Forholdet ganske godt, uden at der iøvrigt tillægges det nogen selvstændig Betydning.

---

[31]) Jfr. Müller-Erzbach: Handelsrecht, pg. 176—80, og Citaterne i Konkurssurrogater, pg. 8—9, Note 15—22.

[32]) Saaledes Platou: Forelæsninger over Norsk Selskabsret I, pg. 32 ff., og flere andre Steder, og Sindballe: Dansk Selskabsret I, pg. 79.

2. Der blev endvidere ovenfor pg. 69 rejst det Spørgsmaal, om man i de Tilfælde, hvor der maa antages at være tilsigtet en *Panteret,* overhovedet kan anerkende en saadan i den foreliggende Situation. I saa Henseende er der to Lovbud, som volder visse Vanskeligheder, nemlig dels Forbudet i K. L. § 151 mod ethvert viljesbestemt Pant i alt, hvad Pantsætteren ejer eller ejendes vorder, dels Forbudet i K. L. § 152 mod viljesbestemt Underpant i Tingsindbegreb.

Herved maa imidlertid erindres, at det kun er i Undtagelsestilfælde, at den Opfattelse vil være rigtig at opfatte Forholdet som tilsigtende en Sikkerhedsret, nemlig, som fremhævet i Konkurssurrogater pg. 337—39 og ovenfor pg. 68—69, hvor man overdrager Aktiver til Sikring af en bestemt fikseret Kvotaakkord. I disse Tilfælde maa Pantsætningsreglerne paa den anden Side ogsaa iagttages, selv om Retshandelen fremtræder som en Ejendomsoverdragelse[33]). Netop i disse Tilfælde vil det imidlertid være sjældent, at der overhovedet er Trang til at overdrage hele Skyldnerens Formue en bloc. Dette er der langt mere Grund til, hvor Kreditorerne skal have den størst mulige Dækning ved Realisation af Aktiverne, altsaa hvor der foreligger en Akkord med ubestemt Kvota (Likvidationsakkord) eller en frivillig Likvidation. Men i disse sidste Tilfælde er Formaalet hel eller delvis Betaling, ikke Sikkerhedsstillelse. Hvor man derimod vil sikre Opfyldelsen af en paa Forhaand bestemt Kvota, vil Forholdet rent praktisk ligge saaledes, at Skyldnerens Bo er gjort op, saa at saavel Aktiver som Passiver er bestemt fikseret.

Under disse Omstændigheder vil Pantsættelsen formentlig i hvert Fald ikke være i Strid med K. L. § 151. Efter Vinding Kruses Opfattelse[34]) er end ikke Kreditorernes Retspant i

---

[33]) Jfr. ovfr. pg. 16—18.

[34]) Ejendomsretten IV, pg. 1569, jfr. ogsaa ovfr. pg. 12.

Konkurs et Generalpant, skønt Konkursmassen dog bortset fra de Begrænsninger, der følger af K. L. § 5, ogsaa omfatter det, som Skyldneren erhverver under Konkursen, jfr. K. L. § 1. I nærværende Tilfælde er Forholdet derimod det, at der overhovedet *ikke* er Tale om Pant i noget af det, som Skyldneren *ejendes vorder,* men kun om den forhaandenværende Formue, og denne vil endogsaa paa det Stadium, hvor Pantsættelsen finder Sted i endnu højere Grad end ved Konkurs være en »*bestemt afgrænset Formuemasse*«[35]).

Snarere vil det kunne forekomme, at Pantsættelsen vil være i Strid med K. L. § 152, men denne Vanskelighed vil kunne overvindes ved, at de paagældende Aktiver gives i Haandpant. —

Bortset fra Tilfælde, hvor man alene vil give Sikkerhed for Opfyldelsen af en Kvotaakkord, er Formaalet som nævnt hel eller delvis *Betaling,* og Spørgsmaalet bliver da, under hvilke Betingelser man i den foreliggende Situation kan anerkende en *Ejendomsoverdragelse,* og kun subsidiært, om man i nogle af disse Tilfælde til Trods for Betalingsformaalet maa forlange Pantsætningsreglerne overholdt.

I denne Relation er det i hvert Fald klart, at allerede den Omstændighed, at der foreligger en *Overdragelse til Fyldestgørelse* af Kreditorerne, maa bevirke, at de almindelige Betingelser for Ejendomsrets Overgang ved Køb og Salg ikke slaar til, idet dette som paavist i § 2 gælder, selv hvor man overdrager til en enkelt Kreditor. I nærværende Tilfælde kommer imidlertid dertil, ogsaa naar der tilsigtes Ejendomsoverdragelse, den yderligere Ejendommelighed, at det her endda i højere Grad, end hvor en Sikkerhedsret er tilsigtet, drejer sig om *hele eller en væsentlig Del af Skyldnerens Formue.*

---

[35]) Jfr. Vinding Kruse l. c.

Ved dette sidste Moment frembyder Arrangementet, som allerede nævnt i Indledningen pg. 13-14, en vis Lighed med den nu ophævede *Fledførelse*[36]). Ligesom de heromhandlede Arrangementer, hvor de maa behandles som Pantsættelser, adskiller sig fra Generalpant ved ikke at omfatte Skyldnerens fremtidige Formue, adskiller de sig imidlertid ogsaa fra Fledførelse, idet denne som bekendt omfattede alt, hvad Fledføringen »*ejendis vorder*«, jfr. D. L. 5—1—9. Og dette sidste var et saa væsentligt Moment, at en Kontrakt, der kun angik den nuværende Formue, faldt helt udenfor Danske Lovs Regler om Fledførelse[37]).

Selv om der er denne Forskel, kunde man dog rejse det Spørgsmaal, om der ikke i den Omstændighed, at man ved Tinglysningslovens § 53 har ophævet Fledførelse, ligger et Indicium for, at man principielt ikke vil anerkende Ejendomsoverdragelser over en væsentlig Del af en Persons Formue. Dette kan imidlertid ikke antages. I Professor Vinding Kruses Forslag til Tinglysningsloven var Fledførelse slet ikke foreslaaet ophævet. Og naar Loven dog har ophævet D. L. 5—1—9 til 12, skyldes dette formentlig slet ikke principielle Grunde[38]), idet det alene i Motiveringen af Lovforslaget anføres, at disse Regler i Nutiden maa siges at have tabt deres Betydning, og at man derfor har benyttet Lejligheden til at søge dem ophævet[39]).

---

[36]) Jfr. herom Lassen: Haandbog, Spec. Del (1897) § 126 med Henvisninger til den ældre Litteratur samt Alm. Del, pg. 168, 626, 693, 755 Note 48 og 924.

[37]) Jfr. J. E. Larsen: Samlede Skrifter II, 2. § 116, og Hallager-Aubert: Norsk Obligationsret I, 2. Udg. (1879), pg. 286.

[38]) Se derimod om principielle Betænkeligheder i sin Tid ved Optagelsen af Fledførelse i D. L. Aubert: Obl. Ret, Spec. Del I, 2. Udg. (1901), pg. 320 Note 2 og Larsen II, 2 § 113, hvorefter D. L. dog har begunstiget Retsforholdet i Forhold til den ældre Lovgivning.

[39]) Jfr. Rigsdagstidende 1925—26, A, Sp. 4610.

Fra et principielt Synspunkt maa Indvendingen mod Fledføringsinstituttet formentlig være, at det er uheldigt, at det ogsaa omfattede alle Fledføringens *fremtidige Formueerhvervelser*. I tysk Ret har man derfor udelukket saa vidtgaaende Kontrakter, idet B. G. B. § 310 erklærer en Kontrakt, hvorved den ene Part forpligter sig til at overdrage sin fremtidige Formue eller en Brøkdel af denne, for »nichtig«. Derimod anerkender B. G. B. § 311 udtrykkeligt en Overdragelse af hele den forhaandenværende Formue eller en Brøkdel af denne, idet der blot hertil kræves retlig eller notariel Bekræftelse, hvorved imidlertid maa bemærkes, at det er tvivlsomt, om dette sidste Krav kan stilles ved »Treuhandvertrag« til Fyldestgørelse af Kreditorer[40]).

Ved de i nærværende Paragraf omhandlede Overdragelser, hvor der alene er Tale om den *forhaandenværende Formue*, gælder den mod Fledførelse anførte principielle Indvending derimod ikke. I nogle ældre Domme har man ganske vist ved Overdragelse til ligelig Fyldestgørelse af Kreditorerne i Almindelighed, som ikke har faaet Tilslutning fra samtlige Kreditorer, været inde paa at anse Arrangementet for lovstridigt og derfor ugyldigt, men denne Opfattelse er ikke rigtig, og som fremhævet i Konkurssurrogater pg. 325—26 har ogsaa baade Lassen og senere Retspraksis taget Afstand fra dette Synspunkt.

Den anførte Forskel mellem Fledførelse og Overdragelse af Skyldnerens Formue til Kreditorernes Fyldestgørelse bevirker ogsaa, at man ikke uden videre kan gaa ud fra, at der maa stilles de samme Krav som ved Fledførelse for at anerkende Ejendomsrettens Overgang i det sidste Tilfælde.

---

[40]) Jfr. Emmerich: Sanierung, pg. 141—42. For Anvendelsen er f. Eks. Fischbach: Treuhand und Treuhandgeschäft, pg. 303, imod f. Eks. Grünschild: Die Treuhänderschaft zum Zwecke der Gläubigerbefriedigung, pg. 32.

Det bliver derfor ikke en nødvendig Konsekvens af, at D. L. 5—1—9 krævede Fledføringskontraktens Tinglæsning, at man ogsaa ved de heromhandlede Overdragelser bør stille et Krav om *Tinglysning*. Naar der som ved Fledførelse lægges Baand paa Fledføringens Erhvervsevne i Fremtiden, er Tinglysning et naturligt Krav for den tinglige Beskyttelse i Forhold til Tredjemand. For dansk Ret[41]) udtaler Lassen imidlertid[42]), at den i Danske Lov foreskrevne Tinglæsning vistnok træder i Stedet for de sædvanlige Krav for Stiftelse og Beskyttelse af tinglig Ret, f. Eks. det mulige Besiddelseskrav efter D. L. 5—3—32, og det siges udtrykkeligt[43]), at hvis de sædvanlige Krav for tinglig Beskyttelse er opfyldt, maa Husbonden være beskyttet uden Tinglæsning.

I nærværende Tilfælde, hvor der ikke er Tale om at inddrage den fremtidige Formue, kan der vel efter det ovenfor udviklede være Grund til at stille visse særlige Krav for at anerkende Ejendomsrettens Overgang, men der er næppe Anledning til at opstille Tinglysning som almindelig Betingelse. Dette gælder naturligvis navnlig, hvis Lassens Opfattelse er rigtig, saaledes at man ved Fledførelse skulde kunne erstatte Tinglysning med Iagttagelse af de sædvanlige Krav for Ejendomsoverdragelse. Det er vel utvivlsomt, at der forsaavidt Overdragelsen omfatter en fast Ejendom til Sikring af Retten overfor Tredjemand maa kræves Tinglysning[44]). Forsaavidt Løsøre angaar, vilde det derimod næppe være rigtigt at indføre Tinglysning. Hvis man de lege ferenda skulde stille Krav om en vis Publicitet, maatte det langt snarere blive en *Anmeldelse til Skifteretten*, jfr. nedenfor pg. 97 ff.

---

[41]) Cfr. derimod for norsk Ret Aubert: Obl. Ret, Spec. Del, 2. Udg. (1901) pg. 322.

[42]) Hdb. Spec. Del, pg. 561 ved Note 23.

[43]) l. c. pg. 565, Note 38.

[44]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 336.

Det turde imidlertid være et stort Spørgsmaal, om Lassens Opfattelse, hvorefter Opfyldelsen af de sædvanlige Krav for tinglig Beskyttelse skulde kunne erstatte Tinglæsning, overhovedet er rigtig. Den almindelige Opfattelse har vistnok altid været den modsatte, at Tinglysningskravet var en særlig Skærpelse af de almindelige Regler, saaledes at man ved Løsøre foruden et eventuelt Krav om Overlevering skulde kræve Tinglæsning[45]). Hvis denne sidste Opfattelse er den rigtige, indeholder selve Reglerne om Fledførelse paa den anden Side en vis Bekræftelse af det her hævdede Standpunkt, hvorefter der ved Overdragelser af en Skyldners hele Formue til Fyldestgørelse af dennes Kreditorer bør stilles særlige Krav for at antage Ejendomsrettens Overgang.

Hvorledes nu end Forholdet maatte være ved Fledførelse, kan jeg i hvert Fald ikke se rettere end, at man ved de her behandlede Overdragelser ikke kan blive staaende ved de Krav, som den nyere Opfattelse nøjes med for i Almindelighed at anerkende Ejendomsretsovergang. Ved Fledførelse drejede det sig ganske vist ogsaa om den fremtidige Formue, men reelt regnede man overhovedet ikke med, at der vilde blive Tale om nævneværdige fremtidige Formueerhvervelser. Fledføringen opgav netop Ævret, fordi han mente, at han alene, naar Husbonden paatog sig Forsørgelsespligt overfor ham, kunde klare sig i Fremtiden. I nærværende Tilfælde er der vel kun Tale om den forhaandenværende Formue eller en

---

[45]) Dette forudsættes formentlig af alle ældre danske Forfattere, se f. Eks. Gram: Formueret II, 2. § 200, jfr. ogsaa Aubert: Spec. Del, 2. Udg. I, pg. 322, hvor det siges om D. L. 5-1-9: »Denne Artikel forstaaes ogsaa saaledes, at Kontrakten *i hvert Fald* maa thinglyses ved Fledføringens personlige Værnething for at hindre godtroende Tredjemand fra samtidig at holde sig til hans Gods, *løst eller fast*«. (Udhævelserne her). Noget mere tvivlende er dog Udtalelsen i III, pg. 288.

væsentlig Del af denne, men til Gengæld vil det normalt dreje sig om virkelige Værdier og om en insolvent Person.

Naar man som paavist i § 2 end ikke ved en Skyldners Overdragelse af enkelte Ting til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor uden videre kan blive staaende ved de sædvanlige Krav for Ejendomsretsovergang, hvor det overdragne ikke kan anses for et normalt Betalingsmiddel, synes man da saa meget mere at maatte stille særlige Krav, hvor en notorisk insolvent Skyldner overdrager hele sin Formue til Fyldestgørelse af samtlige sine Kreditorer i Øjeblikket.

Forinden der gøres endelig op med Spørgsmaalet om de særlige Krav, skal dog endnu berøres et andet karakteristisk Moment ved Fledførelse, fra hvilket man ikke uden videre kan drage Slutninger til de heromhandlede Tilfælde.

Der tænkes herved paa den Ejendommelighed ved Fledførelse, at det medførte, at Husbonden fik *Medansvaret for Fledføringens Gæld,* i hvert Fald den Gæld, der paahvilede Fledføringen ved Fledførelsen[46]). Denne Regel, der muligvis først indførtes ved D. L. 5—1—12, er en naturlig Konsekvens af, at Husbonden som Vederlag for Forsørgelsespligtens Overtagelse ogsaa fik alt, hvad Fledføringen erhvervede i Fremtiden.

Spørgsmaalet bliver for det første, om en tilsvarende Regel overhovedet kan antages at gælde, hvor det kun drejer sig om hele eller en væsentlig Del af den *forhaandenværende Formue.* Dette er Tilfældet i tysk Ret, idet Reglen i B. G. B. § 419 om Medhæftelse for den, der overtager en andens Formue som Helhed, som Følge af Forbudet i B. G. B. § 310 mod Overdragelse af den fremtidige Formue netop kun angaar Overdragelse af den forhaandenværende Formue. Paa den anden Side indskrænker Hæftelsen sig til den overtagne Formue[47]),

[46]) Jfr. Lassen: Hdb. Spec. Del, pg. 563.

[47]) Jfr. herved Planck: B. G. B. § 419, Anm. 1 og 2.

medens Husbondens Hæftelse ved Fledførelse ikke er begrænset til de fra Fledføringen erhvervede Aktiver, men maa tilsvares fuldt ud[48]). Lassen[49]) har ogsaa i dansk Ret nævnt den Mulighed, at man burde opstille den Sætning, at »Overtagelsen af en Persons Formue som Helhed« skulde medføre Pligt for Overtageren til overfor Boets Kreditorer at svare til dets Gæld, »dersom han ikke lægger det overtagne fra sig«, og herved tænkes formentlig ogsaa, ja vel i første Række, paa Tilfælde, hvor Fremtidserhverv ikke er indbefattet[50]). Sætningen kan dog næppe anses for almindelig anerkendt, og Retspraksis er i hvert Fald meget utilbøjelig til at akceptere den[51]). At ogsaa Lassen selv kun med stor Forsigtighed gør sig til Talsmand for Reglens Anerkendelse i dansk Ret, fremgaar navnlig af Udtalelserne om Aftægtskontrakter, idet det her[52]) alene siges, at naar Aftægtsyderen som Vederlag har modtaget Aftægtsmandens Formue som Helhed, »maa han vistnok være ansvarlig for dennes Gæld, i hvert Fald, naar han er dennes Barn,« men i det sidstnævnte Tilfælde er der ogsaa i D. L. 5—4—8 positiv Hjemmel for, at Børnene ved anteciperet Arvetagelse bliver Medskyldnere for Arveladerens Gæld. Det turde herefter være i høj Grad tvivlsomt, om Sætningen overhovedet kan anerkendes i dansk Ret i noget Tilfælde, hvor den ikke som f. Eks. i D. L. 5—4—8 eller 5—1—12 er eller var positivt foreskrevet[53]).

---

[48]) Jfr. Lassen l. c. pg. 564.

[49]) Alm. Del, pg. 693 ved Note 37, og pg. 924 ved Note 11.

[50]) Jfr. Lassen: Hdb. Spec. Del, pg. 551 ved Note 24 og pg. 569 om den almindelige Aftægtskontrakt, der pg. 567 karakteriseres som forskellig fra Fledføringskontrakten ved ikke at omfatte, hvad Aftægtsmanden ejendes vorder.

[51]) Jfr. Citater hos Lassen de i Note 49 anførte Steder.

[52]) Hdb. Spec. Del, pg. 569.

[53]) I dansk Ret er det ogsaa almindelig anerkendt, at der ikke saaledes som i Retsforfatninger, hvor dette er positivt foreskrevet, kan være

Skulde Lassens Grundsætning have noget Omraade uden positiv Hjemmel, maatte dette formentlig i hvert Fald begrænses til saadanne Tilfælde, hvor Overdragelsen netop var foretaget for at udelukke visse Krav, der paahvilede Overdrageren, fra Fyldestgørelse. For at indsnævre Reglen saa stærkt taler navnlig en Højesteretsdom af 1919[54]), der ikke vilde paalægge et Firma, som havde overtaget samtlige et Selskabs Aktiver, noget Ansvar for en Forpligtelse, som det ikke havde haft Grund til at regne med[55]). De Tilfælde, hvor Ansvar kunde anerkendes, vilde derimod blive saadanne, hvor Overdrageren vidende om en ham paahvilende Forpligtelse gør sig insolvent ved at overdrage Formuen til en anden, altsaa Tilfælde, der nærmer sig til det i U. f. R. 1919 pg. 413 refererede[56]). I disse Tilfælde kommer man imidlertid ogsaa ind paa saadanne Omraader, hvor man, selv om der ikke kan blive Tale om Straf eller Afkræftelse efter Konkursloven, i hvert Fald maa anerkende Omstødelse udenfor Konkurs[57]).

Selv om den omtalte Sætning i et vist Omfang skulde være gældende i dansk Ret, bliver det dernæst et Spørgsmaal, om den kunde faa nogen Anvendelse paa de her behandlede Overdragelser til Fyldestgørelse af Kreditorerne.

Tale om, at Indtræden i et ansvarligt Interessentskab uden videre medfører nogen Ret for Selskabets Kreditorer til at holde sig til den indtrædende personlig for den ældre Gæld, jfr. Sindballe: Selskabsret I, pg. 127—28.

[54]) U. f. R. 1919, pg. 298.

[55]) Jfr. om denne Dom nærmere Noten l. c.

[56]) En Fagforening havde her, efter at den havde iværksat en ulovlig Strejke, under Form af »Laan« fordelt sin Formue til Medlemmerne med det Resultat, at Foreningen gjorde sig saaledes insolvent, at den ikke kunde betale den Bod, der paalagdes Foreningen i Anledning af Strejken. De Medlemmer, der havde modtaget Laan, dømtes til in solidum at erstatte Boet hele Beløbet, jfr. herved ogsaa Sindballe: Selskabsret I, pg. 131, og II, pg. 160—62.

[57]) Jfr. herom nærmere Konkurssurrogater, Kap. XXV (pg. 404 ff.).

Naar der skal gøres et Par Bemærkninger herom, er Grunden den, at man som fremstillet i Konkurssurrogater pg. 301—304 i tysk Ret fra nogle Sider netop har været inde paa den Tanke at anvende B. G. B. § 419 ved saadanne Treuhandoverdragelser, medens dette fra anden Side bestemt bestrides.

I denne Henseende er der nu i hvert Fald ingen Tvivl om, at Sætningen ikke kan føre til nogen Hæftelse overfor *nyopstaaede Kreditorer*. Dette er ogsaa givet i tysk Ret med Hensyn til den eventuelle Hæftelse efter B. G. B. § 419[58]). I dansk Ret maa dette være endnu mere utvivlsomt, idet man endogsaa ved Fledførelse, til Trods for at Husbonden her som Vederlag fik ogsaa hele Fledføringens fremtidige Formueerhvervelse, antog, at Husbonden kun hæftede for de Krav, der allerede var opstaaet forud for Fledførelsen[59]). Forsaavidt Lassens Sætning skal anerkendes, maa det da i hvert Fald kun blive i Forhold til den bestaaende Gæld, og dette er utvivlsomt ogsaa Lassens Mening[60]).

Spørgsmaalet opstaar med andre Ord kun i Forhold til *dissentierende Kreditorer*, d. v. s. Kreditorer, der i og for sig er berettiget til Deltagelse i Arrangementet, men som ikke vil deltage i det. Forsaavidt der nu maatte foreligge et *illoyalt Arrangement* af den ovenfor pg. 85 omtalte Beskaffenhed, saaledes at Formaalet er at skaffe nogle Kreditorer Fyldestgørelse paa de andres Bekostning, er der næppe Tvivl om, at man, hvis man i noget Tilfælde vilde anvende Lassens Sætning, maatte bringe den til Anvendelse her. Men i saa Fald vilde Resultatet ogsaa kunne naas ud fra andre Synspunkter. Er der *derimod* Tale om et virkelig loyalt Arrangement, der til-

---

[58]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 302 med Note 60.

[59]) Om mulige Modifikationer heri, se Lassen: Hdb. Spec. Del, pg. 563.

[60]) Jfr. at der hos Lassen: Alm. Del, pg. 693 og 924 tales om en Pligt til overfor Boets Kreditorer at svare til Boets Gæld, hvilket maa betyde den Boet paahvilende Gæld.

sigter en *ligelig Fyldestgørelse af alle* Debitors *forhaandenværende Kreditorer*, synes det paa den anden Side givet, at der ikke overfor de dissentierende Kreditorer gennem Overdragelsen af Formuen kan opstaa nogen personlig Hæftelse for Mellemmanden[61]) eller for de deltagende Kreditorer. Naar Lassen ved sin almindelige Sætning forudsætter et personligt Ansvar for Overtageren, »dersom han ikke lægger det overtagne fra sig«[62]), skyldes dette formentlig blot, at Sætningens praktiske Betydning i Almindelighed vilde blive for ringe, hvis der kun var Tale om Hæftelse med den overtagne Formue. Lassen har derimod ikke tænkt paa et Tilfælde, hvor der overdrages en *afsondret Formuemasse til ligelig Fyldestgørelse* af Skyldnerens Kreditorer. Forsaavidt de overdragne Værdier kan paavises, maatte Hæftelsen i hvert Fald indskrænkes hertil, og det vilde være ganske urimeligt, om en Transaktion, der gik ud paa at sikre en ligelig Fyldestgørelse af den forhaandenværende Formue, skulde give de dissentierende Kreditorer en særlig Chance for fuld Dækning, naar de ikke mere kunde faa den hos Debitor selv. Denne befinder sig i den Situation, at det ligefrem vilde være strafbart for ham at begunstige en enkelt Kreditor. Motivet til, at han stiller sin Formue til Disposition for en ligelig Fyldestgørelse af alle de ham paahvilende Forpligtelser, vil derfor ofte, ligesom naar han erklærer sig selv konkurs, være at frigøre sig for et eventuelt Strafansvar ved at betale enkelte Kreditorer frem for andre. —

Naar der da nu skal gøres endelig op med Spørgsmaalet om, hvilke Krav der i den her behandlede særlige Situation bør stilles for at antage Ejendomsrettens Overgang, vil det allerede fremgaa af det foregaaende, at Opgaven for Teori og Retspraksis maa blive at udskille de Tilfælde, hvor der virkelig

[61]) Jfr. herved Konkurssurrogater, pg. 326, Note 23.
[62]) Jfr. Alm. Del, pg. 693.

foreligger et *ærligt og redeligt Arrangement*, fra de Tilfælde, hvor dette ikke gælder.

Det er da efter min Opfattelse som ofte nævnt utvivlsomt, at det almindelige Krav for Ejendomsoverdragelse, den blotte Aftale, her ikke kan slaa til. Jeg maa derfor ogsaa erklære mig enig i Resultaterne i de to af Højesteret[63]) afgjorte Tilfælde, idet man næppe i noget af Tilfældene kan anerkende, at Betingelserne for Ejendomsrettens Overgang til Kreditorerne in concreto var opfyldt.

I den særlige foreliggende Situation maa man for det første stille Krav om noget i Retning af den Raadighedsberøvelse, der finder Sted ved Konkurs, *en vis Besiddelsesopgivelse fra Debitors Side, og omvendt en vis Læggen-Haand paa Formuen fra Kreditorernes Side*[64]). Derimod er Debitors blotte Erklæring om, at Ejendomsretten skal være gaaet over, ikke tilstrækkelig, hvis han selv uanfægtet heraf fortsætter Besiddelsen af det »overdragne«.

For de Tilfælde, hvor Arrangementet ordnes af en Kreditorforening, vilde det opstillede Krav iøvrigt næppe betegne nogen stor Forandring i den Fremgangsmaade, der i Øjeblikket ofte benyttes, hvor Foreningen skal foretage en Likvidation.

I disse Tilfælde forekommer det nemlig, at Kreditorforeningen lader vedkommende Debitor udstede en »uigenkaldelig Fuldmagt« til at administrere og foretage en Likvidation af samtlige sine Formueforhold i sine Kreditorers Interesse, samt at det i denne Fuldmagt paa den ene Side siges, at *Debitor* som Følge heraf er »*aldeles uberettiget til*, saalænge denne Administration vedvarer, *at foretage nogen Disposition over sine Ejendele*« og paa den anden Side udtrykkeligt erklæres, at *Foreningen* »meddeles *udelukkende Adgang til og Raadighed over samtlige Ejendele, Lokaler*, Forretningsbøger m. m.«.

---

[63]) U. f. R. 1897, pg. 791, og 1908, pg. 966.

[64]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 340.

Selv om et saadant Dokument vel nok, uanset at Betegnelsen »Fuldmagt« er benyttet, maa forstaas som tilsigtende en Ejendomsoverdragelse[65]), vil det dog være rigtigere for at afskære enhver Tvivl paa dette særlige Omraade udtrykkeligt at lade Dokumentet lyde paa, at Debitor herved uigenkaldelig overdrager til Foreningen Ejendomsretten til samtlige sine Ejendele[66]). Dernæst maa det ikke blot være paa Papiret, at Debitor afskærer sig selv fra Raadigheden og omvendt tillægger Foreningen den, men det maa ogsaa faktisk være saaledes, at Debitor sættes fra Bestillingen. Han plejer ganske vist at forpligte sig til at »bistaa« Foreningen med Administrationen, om dette ønskes. Dette vil ogsaa ofte være meget praktisk, men i saa Fald maa Forholdet klart ordnes saaledes, at Debitor kun er *Medhjælper* for Foreningen.

Ved Overdragelser til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor har man som fremstillet pg. 27—29 i Teori og Praksis anerkendt Ejendomsrettens Overgang, uanset at Sælgeren stadig har bevaret Besiddelsen, under Forudsætning af at Sælgeren kan betragtes som »*Salgsagent*« for Køberen. Man kunde derfor spørge, om det ikke ogsaa ved Fyldestgørelse af samtlige Kreditorer vil være tilstrækkeligt, at Debitor alene fremtidig bevarer Besiddelsen af det overdragne som Salgsagent for sine Kreditorer, idet han selv forpligter sig til at realisere samtlige sine Aktiver og fordele Provenuet ligeligt.

Efter min Mening vil det dog ikke i det her behandlede Tilfælde være forsvarligt at anerkende dette som tilstrækkeligt til at overføre Ejendomsretten til Kreditorerne eller Kreditorforeningen, og dette er heller ikke en nødvendig Konsekvens af

---

[65]) Jfr. Dommene i U. f. R. 1906, pg. 21 (H. R. D.), og 1912, pg. 103.

[66]) I de af Kreditorforeningerne i Likvidationstilfælde benyttede Tiltrædelseserklæringer plejer man da ogsaa udtrykkeligt at lade vedkommende Kreditor erklære den skete »Overdragelse« af samtlige Aktiver for bindende for sig.

det i § 2 antagne. I de i § 2 omhandlede Tilfælde drejede det sig nemlig om nogle *bestemte Varer* eller Varepartier og om en *enkelt Kreditor*, og i saadanne Tilfælde vil Bestemtheden baade med Hensyn til Genstanden for Retten og den berettigede bevirke en saadan Overskuelighed over hele Forholdet, at Salgsagent-Synspunktet virkelig bliver en Realitet, som kan haandhæves af den paagældende Kreditor gennem nøje Tilsyn. I nærværende Tilfælde, hvor det drejer sig om hele eller en væsentlig Del af den forhaandenværende Formue og alle de nuværende Kreditorer, vil derimod *Ubestemtheden med Hensyn til Genstand og berettigede* bevirke, at Synspunktet bliver en Illusion, medmindre der indsættes et Organ, der faar den virkelige Raadighedsret, saaledes at Debitor trænges tilbage til at være en blot Funktionær under dettes Tilsyn.

Der er derfor næppe Tvivl om, at den af Kreditorforeninger udenfor oplagte Likvidationstilfælde sædvanlig benyttede Fremgangsmaade ikke er tilstrækkelig til at overføre Ejendomsretten til Foreningen. Sædvanlig nøjes man nemlig med at lade Debitor udstede en »uigenkaldelig Fuldmagt«, hvorved Debitor vel befuldmægtiger Foreningen til at optræde paa sine Vegne, men iøvrigt selv bevarer den fulde Raadighed over sit Bo, idet han alene forpligter sig til to Ting: *dels* til ikke at begunstige nogen enkelt eller nogle af sine Kreditorer, eller til overhovedet at foretage noget Skridt, der kan siges at staa i Strid med samtlige Kreditorers Interesser, *dels* til at føre nogle fra Foreningen modtagne Kontrolkassebøger, som skiftevis skal indsendes to Gange om Ugen tillige med den disponible Kassebeholdning.

Denne Fremgangsmaade er formentlig valgt for at opnaa at faa en for alle Standsninger ensartet Behandling[67]). Metoden er utvivlsomt ogsaa rigtig, saa længe der er en overvejende

---

[67]) Jfr. Manufaktur-Grossisternes Jubilæumsskrift 1925, pg. 6.

Mulighed for at opnaa en Akkord, idet man sædvanlig forringer Chancerne herfor ved at berøve Debitor Raadigheden, hvorfor dansk Ret som bekendt selv under Tvangsakkordforhandling i Princippet lader Debitor bevare den fulde Raadighed over Boet[68]). Man maa imidlertid paa et eller andet Tidspunkt træffe sit Valg, og hvis man da kommer til det Resultat, at der er Trang til en tinglig Sikring af Arrangementet, maa man gøre sig klart, at den beskrevne Fremgangsmaade ikke — selv efter den mest velvillige Fortolkning ud fra »Salgsagent-Synspunktet« — kan ses som Udtryk for en Overførelse af Ejendomsret.

Konsekvensen af det udviklede bliver, at tinglig beskyttede Arrangementer kun kan træffes, naar man *praktisk set berøver Debitor Raadigheden over Formuen.* Men der er formentlig ogsaa størst Trang til saadanne Ordninger i Tilfælde, hvor der er Tale om Likvidationsakkord eller Likvidation, og her er Meningen jo netop, at Debitor skal høre op. At sikre en almindelig Kvotaakkord, er der normalt kun Trang til, hvor man har Mistillid til Debitor, og da Pantsætningsreglerne i dette Tilfælde maa iagttages, maa man derfor afveje Fordelen ved den tinglige Sikring med de Ofre, der paalægges derved.

Medens det herefter ikke bliver tilstrækkeligt til Overførelse af Ejendomsretten, at Debitor erklærer, at han overdrager Ejendomsretten over sin Formue til Kreditorerne, idet han forpligter sig til at realisere denne til Fordel for disse, er der som nævnt intet i Vejen for, at den indsatte Likvidator benytter Debitor som *Medhjælper,* saaledes at han dog stadig har en vis Raadighed over Formuen.

Af det anførte følger da heller *ikke,* at det bliver nødvendigt at fastholde *de strenge Krav om Raadighedsberøvelse med Hensyn til de enkelte Aktiver,* som kræves til Stiftelsen af

---

[68]) Jfr. Konkurssurrogater, Kapitel VI.

Haandpant[69]). Det utvivlsomme er alene, at det blotte constitutum possessorium ikke er tilstrækkeligt, selv om det iklædes det specielle »Salgsagent«synspunkt.

Derimod vil det vistnok i den særlige Situation, der foreligger, være rigtigt i alle Tilfælde at kræve, at der oprettes *skriftlig Aftale* om Ejendomsrettens Overgang.

Med Hensyn til Debitors *udestaaende Fordringer* er det ved Overdragelse til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor forsaavidt angik ikke negotiable Fordringer i § 2 hævdet, at man bør kræve Pantsætningsreglerne anvendt. Samtidig blev der imidlertid anerkendt en Undtagelse herfra ved Overdragelse af en hel Forretning med udestaaende Fordringer, jfr. ovenfor pg. 38.

Denne Undtagelse, som nu opstilles i Gældsbrevskommissionens Udkast, er dog formentlig ikke udformet med det Tilfælde for Øje, hvor en insolvent Skyldner overdrager Forretningen til Fyldestgørelse af samtlige sine Kreditorer. I dette Tilfælde, hvor man alligevel gør hele Boet op, er der formentlig ikke Grund til helt at frafalde Meddelelse til Debitorerne, men det vil vistnok paa den anden Side være tilstrækkeligt, at man, saa snart det kan lade sig gøre, udsender et Cirkulære til samtlige bekendte Debitorer, selv om enkelte Skyldnere faktisk ikke faar Denunciation derved[70]). —

Det nu behandlede Krav om en vis Raadighedsberøvelse er imidlertid ikke den eneste Betingelse udover de sædvanlige, der maa kræves for i den foreliggende Situation at anerkende Ejendomsrettens Overgang. For at anerkende, at der virkelig foreligger en ærlig og redelig Ejendomsoverdragelse til Kreditorerne, maa man som fremhævet i det foregaaende i hvert Fald yderligere bestemt fastholde det allerede i Konkurssurro-

---

[69]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 340—41.

[70]) Jfr. l. c.

gater opstillede Krav, at Arrangementet gaar ud paa en *loyal Gennemførelse af Ligelighedsprincippet.*

Kun under denne Forudsætning kan Retsordenen ved at tillægge Arrangementet tinglig Beskyttelse overfor de dissentierende Kreditorers Individualforfølgning gaa med til at anerkende en vis Tvang mod disse. Ogsaa kun under denne Forudsætning vil Arrangementet være af en saadan Art, *at* der ikke kan blive Tale om, at Debitor eller Kreditorerne kan straffes for Afslutningen af det, *at* det ikke kan afkræftes i Tilfælde af Konkurs, og *at* der i Modsætning til ved Overdragelser til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor heller ikke kan blive Spørgsmaal om at anvende Reglerne om Omstødelse udenfor Konkurs overfor det[71]). Endelig vil det ogsaa kun under Forudsætning af en fuldt ud ligelig Behandling af samtlige forhaandenværende Kreditorer være utvivlsomt, at der ikke kan gøres nogen personlig Hæftelse gældende mod de tiltrædende Kreditorer eller Mellemmanden, jfr. ovenfor pg. 87.

Er *Ligelighedsprincippets* Overholdelse virkelig en ufravigelig Betingelse for Arrangementet, er det vigtigste Grundprincip for Konkursbehandling overført paa den frivillige Ordning, ligesom ved Tvangsakkord. Fra Forholdet ved Tvangsakkord i Almindelighed adskiller Forholdet sig dog ved, at der, naar man fastholder det ovenfor pg. 88 stillede Krav om en vis Besiddelsesopgivelse fra Debitors Side, tillige kan siges at foreligge en vis Overførelse af det ved Konkurs gældende *Uraadighedsprincip.* Da *Udelukkelse af Individualforfølgning,* som paavist i Konkurssurrogater Kapitel VIII[72]) ved Konkurs er en Konsekvens af disse to Principper, synes derfor meget at tale for, naar de to ovennævnte Forudsætninger er opfyldt, ogsaa i nærværende Tilfælde at anerkende, at hverken dissentierende eller nyopstaaede Kreditorer kan foretage Eksekution

[71]) Jfr. nærmere Konkurssurrogater, pg. 322—25, og ovfr. pg. 58—59.
[72]) Navnlig pg. 114—119.

i den overdragne Formuemasse. Først ved at anerkende denne Konsekvens vil paa den anden Side Ligelighedsprincippets sande Overholdelse være sikret.

En væsentlig Forskel bliver der dog tilbage baade overfor Tvangsakkord- og Konkursinstituttet, nemlig at der *mangler Skifterettens Kontrol.* Dette Moment vil i hvert Fald veje stærkt til, naar der bliver Spørgsmaal om, hvorvidt Arrangementet ogsaa kan nyde Beskyttelse i Tilfælde af, at nogen Kreditor maatte foretrække Konkurs. Dette kan, som det skal nærmere paavises i det følgende Afsnit, ikke antages. Den nævnte Forskel vil imidlertid yderligere bevirke, at det ikke er sikkert, at man, selv om de nu opstillede Betingelser er opfyldt, altid vil kunne anse Arrangementet som en ærlig Overdragelse af Ejendomsret til Kreditorerne. —

I hvert Fald, naar man tager i Betragtning den Tendens imod Anerkendelsen af det her hævdede, som har præget Retspraksis hidtil, er det klart, at *yderligere Indicier* for Arrangementets Loyalitet og Redelighed vil give større Chancer for at trænge igennem med Paastanden om Ejendomsrettens Overgang til Kreditorerne.

Som et saadant *Indicium* er tidligere nævnt, at et *Flertal af Kreditorerne* kan dokumenteres at have sluttet sig til Arrangementet. Derimod er det ikke sikkert, at man uden positiv Hjemmel kan opstille dette Krav som en almindelig Betingelse[73]), eller blot som et ufravigeligt Indicium. Det er kun eet blandt flere andre mulige Indicier.

Naar der her tales om Kreditorernes Flertal, kan der næppe være Tvivl om, at det afgørende maa være Flertallet *efter Vægt.* Som en ganske vist ret fjern Analogi, der viser, at man uden sikker positiv Hjemmel herfor kan tillægge Flertallet efter Vægt Betydning, kan nu nævnes Forholdet ved Fælleseje.

---

[73]) Jfr. Illum i U. f. R. 1932, B, pg. 65.

Her antages det som bekendt af Vinding Kruse[74]), at man i Kraft af en vis Analogi fra nogle Bestemmelser i Danske Lov kan anerkende en Ret for Flertallet til at træffe alle almindelige forretningsmæssige Dispositioner.

Imod i noget Tilfælde at tillægge Flertallets Tilslutning Betydning taler dog, at det maa antages, at den enkelte Kreditor bevarer sin fulde Ret til at erklære Debitor konkurs, saaledes at man omvendt kan sige, at det er et Indicium for, at Arrangementet er loyalt, at ingen Kreditor begærer Konkurs. Dette indeholder ogsaa en vis Sandhed, men næppe heller mere, idet Adgangen til at erklære konkurs, hvor betydningsfuld den end er, dog for de fleste Kreditorer staar som en tvivlsom Udvej, jfr. ogsaa ovenfor pg. 72.

Jeg mener derfor stadig, at den Omstændighed, at et Flertal af Kreditorerne efter Vægt faktisk har sluttet sig til Arrangementet, vil være et Indicium for, at der foreligger et Arrangement, der virkelig loyalt tilsigter en Ejendomsoverdragelse til Fyldestgørelse af alle Kreditorer. Som flere Gange betonet er det imidlertid ogsaa *kun et Indicium mellem flere.* Med det udviklede er det derfor ingenlunde Meningen, at der ikke skulde kunne tænkes Tilfælde, hvor man ikke kan afvise Antagelsen af Ejendomsrettens Overgang til Kreditorerne, fordi Flertallet ikke paa Forhaand har sluttet sig til Arrangementet.

Hvis vi her i Landet havde af Staten autoriserede og kontrollerede Kreditorforeninger, vilde det utvivlsomt, selv om det ikke stod i Loven, være et Moment, der indicerede en loyal Overdragelse, at Formuen var overdraget til en saadan Forening. Dette er imidlertid alene et Spørgsmaal om en Mulighed de lege ferenda[75]).

Som Forholdene er i gældende Ret vil man næppe i den

---

[74]) Ejendomsretten I, pg. 353—55.

[75]) Jfr. herved Konkurssurrogater, pg. 162—65, om det ungarske Eksperiment.

Omstændighed, at Overdragelsen sker til en Forening, der betegner sig »Kreditorforening«, uden videre kunne se et Indicium for et Arrangement, der tjener alle Kreditorers Interesser, hvis Foreningens Formaal alene er at hjælpe betrængte Debitorer. Er der virkelig Tale om en sand Kreditorforening, maa Overdragelsen derimod, under Forudsætning af at Foreningen i enhver Henseende lige fuldt varetager sine Medlemmers og Ikke-Medlemmers Interesser, indicere Arrangementets Redelighed[76]).

Forsaavidt Formuen overdrages til en Hovedkreditor, og denne er en af de store Banker, vil det vel ofte ligge saaledes, at Banken efter Vægt repræsenterer over Halvdelen af Gælden. Men selv om dette ikke maatte være Tilfældet, vilde man dog sikkert ikke, naar Banken havde forpligtet sig til at respektere samtlige øvrige Kreditorer ligeligt med sig selv, og det ovenfor opstillede særlige Krav for Ejendomsrettens Overgang var opfyldt, kunne tilsidesætte Arrangementet.

Endelig kan den Mulighed næppe udelukkes, at Garantien for Arrangementets Redelighed kan ligge i *selve Valget af Tillidsmanden*. Naar Højesteret saaledes i Dommen af 1908 ikke vilde anerkende en Ejendomsoverdragelse, var dette sikkert rigtigt allerede af den Grund, at Formuen var overdraget til *Skyldnerens* egen Sagfører. I saadanne Tilfælde vil Forholdet ofte være det, at der overhovedet ikke er noget Holdepunkt for at anse Mellemmanden for Kreditorernes Repræsentant[77]), og i hvert Fald vil Situationen hyppigt ikke være væsensforskellig fra det Tilfælde, hvor Debitor reelt har bevaret Besiddelsen af det overdragne som »Salgsagent« for Kreditorerne. —

---

[76]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 330—31.

[77]) Jfr. l. c.

De lege ferenda kunde der som nævnt pg. 81 være Spørgsmaal om ved de omhandlede Arrangementer at kræve *Anmeldelse til Skifteretten,* hvilket vil passe naturligt ind i en ny Lovgivning, forsaavidt denne gennemfører det pg. 72—73 omtalte Betalingsstandsnings- eller Gældsordningsstadium, idet man maaske i saa Fald overhovedet bør kræve enhver frivillig Ordning anmeldt. Efter min Mening burde det dog kun være en Anmeldelse, der tjente Publicitetsformaal, men ikke en Foranstaltning, der medførte, at Skifteretten efter at have modtaget Anmeldelsen skulde føre Kontrol med Arrangementets Gennemførelse. Det højeste, der kunde være Tale om, skulde være, at man, naar Ordningen var gennemført, forlangte indsendt en Redegørelse, og at Skifteretten herefter skulde paase, at der ikke var sket væsentlige Brud paa Ligelighedsprincippet. De lege ferenda kunde man ogsaa spørge, om det maaske vilde være rigtigt at efterligne den engelske Regel, hvorefter der paa Forhaand kræves Tilslutning fra Kreditorernes Flertal. Efter det tidligere udviklede er dette dog tvivlsomt.

I gældende Ret kan der derimod ikke være Tale om at kræve Anmeldelse til Skifteretten, og selv om dette kunde være rimeligt, naar man alligevel reformerer Konkursloven, vil Anmeldelsen, hvis der til denne alene knyttes de ovennævnte Virkninger, ikke betyde en saa stor Forskel overfor gældende Ret, at det af mig hævdede Standpunkt ikke kan anerkendes uden saadan Anmeldelse. Hvis nogen Kreditor virkelig tillægger Skifterettens Medvirken afgørende Betydning, maa han gennemtvinge Konkursbehandling, og dette er det som ofte nævnt ikke med det udviklede Hensigten at udelukke, jfr. nærmere i § 4[78]).

Naar man kræver opfyldt de i det foregaaende opstillede

[78]) Dette vil iøvrigt næppe engang blive Konsekvensen, hvis man gennemfører Betalingsstandsnings- og Gældsordningsstadiet, jfr. nedfr. pg. 128, f. o.

Betingelser for at anerkende Ejendomsrettens Overgang, er Forholdet som berørt pg. 93 det, at man ikke blot hermed har stillet Krav om Ligelighedsprincippets Overholdelse, men i Virkeligheden ogsaa til en vis Grad forlanger det andet Grundprincip for Konkurs, nemlig Uraadighedsprincippet, overført paa Arrangementet for at tillægge det tinglig Virkning overfor dissentierende og nyopstaaede Kreditorer. Under disse Omstændigheder er det fuldt forsvarligt ligesom ved Konkurs at udelukke Individualforfølgning. Det, som Retsordenen særlig frygter ved frivillige Arrangementer, er, dels at Skyldneren, i Ly af at han søger en frivillig Ordning med sine Kreditorer, faar Mulighed for ved fortsat Raaden over Formuen at skaffe sig Udsættelse med Konkursen til Aktiverne er helt spist op, dels at Skyldneren i al Hemmelighed giver enkelte Kreditorer Fordele fremfor de øvrige. Begge disse Muligheder udelukkes imidlertid ved de opstillede Betingelser for at anerkende de omhandlede Overdragelser. Naar en Skyldner er insolvent, er det ligefrem strafbart at give enkelte Kreditorer Begunstigelser, og der kan derfor ikke for Retsordenen være nogen Grund til at frakende et Arrangement, der tværtimod gaar ud paa at sikre en ligelig Fordeling af Aktiverne, tinglig Beskyttelse overfor enkelte Kreditorer, der alene vil skaffe sig fuld Dækning paa de andres Bekostning.

I Konkurssurrogater Kapitel XXV[79]) har jeg ganske vist antaget, at der ikke i dansk Ret i Almindelighed udenfor Konkurs kan anerkendes nogen Omstødelse af en Kreditors Retsforfølgningsskridt, medmindre Debitor selv retsstridigt har medvirket til Skabelsen af Eksekutionsgrundlaget, og Kreditor er vidende herom[80]). Men deraf følger naturligvis ikke, at Retsordenen ikke bør støtte den Debitor, der, idet han overdrager

---

[79]) Navnlig pg. 415—19.

[80]) Hertil slutter sig ogsaa Illum: Modregning i Konkurs, pg. 194.

sine Kreditorer Ejendomsretten til sin Formue til ligelig Fyldestgørelse, søger at værne sig herimod, derved at der tillægges Arrangementet tinglig Beskyttelse overfor de dissentierende Kreditorers Individualforfølgning. Som paavist i Konkurssurrogater pg. 415—19 indtager netop ogsaa de fremmede Retsforfatninger, som anerkender den tinglige Beskyttelse mod Individualforfølgning, det af mig hævdede Standpunkt til Spørgsmaalet om Omstødelse.

Naar det i det foregaaende er antaget, at man ogsaa bør tillægge Arrangementer, der blot gaar ud paa Likvidation, men ikke tillige indeholder Akkord, denne Tvangsvirkning, stemmer dette som omtalt pg. 60—61 ligeledes med fremmed Ret, til Trods for at man her ligesom efter min Opfattelse i dansk Ret ikke indenfor Tvangsakkordinstituttet kan anerkende et Arrangement, der ikke reelt er identisk med »Likvidationsakkord«, men alene er en »Tvangslikvidation« uden nogen Frigørelse for Restgælden[81]). Begrebet »Tvangslikvidation« forudsætter nemlig slet ikke nogen tinglig Sikring af Deltagerne, men det karakteristiske er alene, at man tillader Flertallet at gennemtvinge en Ordning, der i Stedet for Akkord blot gaar ud paa Likvidation. Naar der ved de i dette Afsnit behandlede Arrangementer faktisk bliver Tale om en vis Tvang mod dissentierende Kreditorer, drejer det sig derimod om en særlig Virkning, der knytter sig til den Omstændighed, at man maa tillægge den skete *Ejendomsoverdragelse tinglig Beskyttelse* mod Individualforfølgning. Derved fremkommer en væsentlig Forskel overfor den almindelige Retstilstand ved Tvangsakkord, hvor Debitor bevarer den fulde Raadighed over sit Bo[82]). Ogsaa indenfor Tvangsakkordinstituttet maa man imidlertid som flere Steder fremhævet i Kon-

[81]) Jfr. herved foruden Konkurssurrogater Kap. IV ogsaa Udviklingen smst. pg. 69—71.

[82]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 322 ved Note 22.

kurssurrogater Kapitel VI og VIII anerkende, at der gennem et tinglig sikret Arrangement kan skabes en saadan Uraadighedstilstand, at en almindelig Udelukkelse af Individualforfølgning maa blive Konsekvensen[83]).

Ved *frivillige Arrangementer* er der imidlertid næppe tilstrækkeligt Holdepunkt for at gøre nogen Sondring, eftersom en Ordning, der gaar ud paa Overdragelse af Ejendomsret til Kreditorerne, tilsigter Akkord- eller blot Likvidationsformaal. Som fremhævet i Konkurssurrogater Kapitel X og XV[84]) maa Grænsen mellem Akkord, Likvidationsakkord og frivillig Likvidation, saa snart det drejer sig om frivillige Arrangementer, blive meget flydende, idet man ofte principalt tilstræber simpel Kvotaakkord og derefter forsøger Likvidationsakkord, og hvis heller ikke dette lykkes, almindelig frivillig Likvidation[85]). At den tinglige Beskyttelse her pludselig skulde falde bort, fordi det viser sig, at det ikke lykkes at opnaa de tilstræbte Saldokvitteringer, synes lidet rimeligt. Der vilde herved skabes en altfor usikker Retstilstand. Ud fra et civilretligt Synspunkt er der som paavist pg. 29-32 og 37-38, hverken naar der er Tale om Overdragelser af Løsøre eller af Fordringer til Fyldestgørelse af en enkelt Kreditor, Grund til alene at anerkende Ejendomsrettens Overgang, naar der foreligger datio in solutum, og som fremhævet pg. 68—69 er der heller ikke ved Overdragelser til Fyldestgørelse af samtlige Skyldnerens Kreditorer berettiget kun at anerkende Ejendomsrettens Overgang, hvor der foreligger en Slags datio in solutum.

Ved Arrangementer *indenfor Tvangsakkordinstituttet* maa man vel ogsaa anerkende, at der ved en Ejendomsoverdra-

---

[83]) Jfr. navnlig pg. 86—88 og pg. 127—28.

[84]) Særlig pg. 166—67 og 233—34.

[85]) At der ved Aktieselskabslikvidation, fordi der ingen personlig Hæftelse er, overhovedet altid i Realiteten vil foreligge »Likvidationsakkord« er fremhævet i Konkurssurrogater, pg. 277, Note 1.

gelse til Kreditorerne kan skabes en tinglig Sikring, der medfører en almindelig Udelukkelse af Individualforfølgning, men dette Arrangement kan naturligvis kun stadfæstes af Skifteretten, hvis Indholdet iøvrigt opfylder Tvangsakkordlovens Krav. I denne Henseende er der i hvert Fald ingen Tvivl om, at et blot Likvidationsarrangement uden noget Akkordmoment falder ganske udenfor ethvert Begreb om Akkord, og — da Tvangsakkordloven klart begrænser sit Omraade til Akkord — derved ogsaa udenfor det, som i gældende Ret kan gennemføres indenfor Tvangsakkordloven[86]).

Spørgsmaalet kan derfor alene blive, om man *de lege ferenda* i Konsekvens af det ovenfor med Hensyn til frivillige Arrangementer antagne bør anerkende en blot »*Tvangslikvidation*« uden Akkordmomenter. Med Hensyn til dette legislative Spørgsmaal turde det allerede være et Indicium imod en saadan Ordning, at som ovenfor nævnt ingen fremmed Retsforfatning har taget denne Konsekvens, men at tværtimod en saadan »Tvangslikvidation« ikke kendes i fremmed Ret[87]). Det eneste Land, der anerkender et Institut, der kunde se ud som noget saadant, er Frankrig, idet man her ved Siden af »faillite« kender »liquidation judiciaire«. Der er imidlertid slet ikke Tale om, at Kreditorernes Flertal kan gennemtvinge denne Ordning, der ligesom Konkurs kan, men ikke behøver at føre til Akkord. Det er derimod et Beneficium for Skyldneren, at han under visse Betingelser kan opnaa denne mildere Form for Konkurs. Forholdet er derfor det, at fransk Ret i Realiteten ved Siden af den normale Konkurs anerkender en *særlig Art »Konkurs«, der paa een Gang er og ikke er Konkurs*[88]). Man tør vistnok sige, at der i Frankrig er alminde-

---

[86]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 68—70.

[87]) At dette heller ikke gælder i engelsk Ret, fremgaar af Konkurssurrogater, pg. 51—55 og pg. 176—79.

[88]) Jfr. Konkurssurrogater, pg 32—34 og pg. 55—56.

lig Enighed om, at denne Ordning har virket uheldig, og at den ikke paa nogen Maade har virket til at fortrænge frivillig Likvidation, »liquidation amiable«, er i hvert Fald givet[89]). Rent bortset fra mulige principielle Indvendinger mod ved Lovgivningen at gennemføre Tvang til Gennemførelse af et Arrangement, der ikke som Akkord indeholder Chancen for en Sanering[90]), turde det derfor være et stort Spørgsmaal, om praktiske Grunde af tilstrækkelig Vægt taler for i dansk Ret at indføre en Ordning, der i Realiteten vilde betyde, at vi i al Almindelighed fik 3 Afviklingsformer: Konkurs, »Tvangslikvidation« og frivillig Likvidation. Kun i særlige Tilfælde som ved Aktieselskaber kan der være Trang hertil, men i saa Fald maatte Raadigheden over Boet ogsaa gaa over til Kreditorerne, jfr. nedenfor pg. 125. Da der ingen personlig Skyldner er ved Aktieselskaber, er Aktieselskabslikvidation imidlertid i Realiteten altid identisk med en »Likvidationsakkord«. Udenfor disse Tilfælde maatte Forudsætningen i hvert Fald være, at der i Overensstemmelse med det i nærværende Afsnit udviklede skulde finde en saadan Raadighedsberøvelse Sted, at der forelaa et tinglig sikret Arrangement.

Spørgsmaalet om den fremtidige Lovgivning paa Konkursrettens Omraade er det imidlertid ikke Hensigten at gøre nærmere op med i nærværende Afhandling, i Særdeleshed fordi de frivillige Ordninger utvivlsomt vil komme til at bevare deres store Betydning, hvorledes denne Lovgivning end maatte blive, jfr. nedenfor i § 5.

---

[89]) Jfr. ndfr. § 5 ved Note 1.

[90]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 70—71.

§ 4.

OM FORSKELLIG RETSSTILLING OVERFOR UDLÆGS- OG KONKURSKREDITORER

Man kunde mene, at det maatte være en nødvendig Konsekvens af det i forrige Paragraf hævdede Standpunkt, hvorefter der under visse Betingelser kan antages en tinglig Beskyttelse af et Arrangement, der træffes som Led i en Gældsafvikling udenfor Konkurs, at denne Beskyttelse maatte gælde baade overfor Individualforfølgning og i Tilfælde af Debitors Konkurs. Til Støtte for denne Antagelse kunde man anføre, at det i dansk Ret er et almindeligt Grundprincip, som ogsaa har fundet Udtryk i Konkurslovens § 1, at Genstanden for Konkurs er den samme som for Eksekution, og at de samme Undtagelser, som gælder ved Eksekution, ogsaa har Gyldighed ved Konkurs, medmindre der er særlig Hjemmel for det modsatte, saaledes som f. Eks. i K. L. § 17 og i Medhjælperlovens § 21[1]), eller de specielle Regler om Afkræftelse griber ind.

I Konkurssurrogater Kapitel XXI (pg. 342—50) har jeg ikke desto mindre indtaget et modsat Standpunkt. Dette modsatte Standpunkt var ogsaa tidligere hævdet af Valdemar Hvidt[2]) for et specielt Omraade, nemlig ved insolvente Aktieselskabers Likvidation, og af Hvidt blev det endogsaa fremhævet, at det »fra alle Sider antages, at Likvidationen, selv om den yder Beskyttelse mod Eksekution, dog ikke yder det mod Konkurs«.

---

[1]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 34—36.

[2]) U. f. R. 1923, B, pg. 37.

Naar jeg for Enkeltmandsforetagender mente at kunne antage et tilsvarende Resultat, var det vel ikke uden Betænkelighed, idet det blev fremhævet[3]), at det foreliggende Tilfælde vilde være en Undtagelse fra almindelige Principper, hvis det skulde yde Beskyttelse mod Eksekution uden at nyde tilsvarende Beskyttelse overfor Konkurs, og at der derfor maatte kræves Paavisning af specifikke konkursretlige Hensyn for at antage dette Resultat. Undersøgelsen gik derfor ogsaa ud paa at udfinde, om der forelaa *særlige Grunde*, der kunde motivere Antagelsen[4]).

En Støtte for Standpunktets Rigtighed giver ogsaa paa dette Omraade en retssammenlignende Undersøgelse. Navnlig synes det at være et Moment af ikke ringe Vægt, at man i et Land som England ikke blot antager netop det af mig hævdede Resultat, men har fundet Spørgsmaalet saa praktisk vigtigt, at man har givet Lovregler, der understøtter Antagelsen[5]). Nu kunde man indvende, at netop den Omstændighed, at man har givet Lovbestemmelser, der underbygger Reglen, synes at vise, at den ikke kan være gældende uden positiv Hjemmel. Særlig overfor engelsk Ret har en saadan Indvending dog ringe Vægt. Man er i England saa forsigtig med at lovgive paa nye Omraader, idet man altid helst ser, at Retsudviklingen sker gennem længere Tids Praksis. Det er derfor overordentlig sjældent, at man gennem Lovforskrifter fastslaar helt nye Resultater, som ikke allerede er prøvet gennem Retspraksis. Det sker næsten kun, hvor Domstolene paa Grund af den Bundethed, man føler overfor selv meget gamle Præcedenser, ikke er i Stand til ved egen Hjælp at ændre en Praksis, som man i Nutiden finder uheldig. Paa det her foreliggende Omraade er det da heller ikke saaledes, at Lovgivningen har

[3]) Konkurssurrogater, pg. 345.
[4]) Jfr. pg. 346 ff.
[5]) Jfr. l. c. pg. 342—44 og 178.

fastslaaet et nyt Resultat, men Forholdet er alene det, at man, da man gav Lovbestemmelser om Konkurs og »Deeds of Arrangement«[6]), maatte give forskellige Specialforskrifter, der forudsatte og stemte overens med det hævdvundne Resultat. Det har derfor stor Vægt ved Undersøgelsen af dansk Ret, at det af mig indtagne Standpunkt er gældende Ret i England.

I tysk Ret er Forholdet som bekendt det, at Retsdannelserne i langt højere Grad sker gennem positive Lovregler, og at baade Teori og Praksis ser Hovedopgaven i at anvende og fortolke disse. Det er derfor ikke overraskende, at det i Tyskland har voldt Vanskeligheder, at § 1 i Konkursordnung — paa lignende Maade som den danske K. L. § 1 — udtrykkeligt fastslaar den Hovedregel, at Konkursen omfatter den Formuemasse, der er undergivet Individualforfølgning. Som det fremgaar af Udviklingen i Konkurssurrogater, pg. 344—45, er Spørgsmaalet da ogsaa omstridt, men det turde, som ogsaa der fremhævet[7]), have betydelig Vægt, at den første konkursretlige Autoritet i Tyskland Ernst Jaeger i sit grundlæggende Værk[8]), uanset at Resultatet i hvert Fald ikke direkte kan udledes af nogen positiv Regel, hævder det samme Standpunkt som her forsvaret[9]). Til Støtte for denne Antagelse paaberaaber Jaeger sig Bestemmelsen i tysk K. O. § 23, hvorefter en Kontrakt, der gaar ud paa »Geschäftsbesorgung«, ophører ved Konkursens Begyndelse, idet det anses for udelukket, at Kontrakten skulde ophøre mellem Skyldneren og Treuhänder, men virke videre mellem Kreditorerne og Treuhänder. Retspraksis antager da ogsaa, at Kontrakter, der rammes af § 23,

---

[6]) Jfr. om disse: Konkurssurrogater, pg. 176 ff. samt Lawrance: Arrangement.

[7]) pg. 349.

[8]) Konkursordnung 6-7 Aufl. (1929) § 23, Anm. 8.

[9]) Jfr. ogsaa Jaeger i »Konkurs- und Treuhandwesen« (citeret K. u. T.) 1927, pg. 161 ff.

opløses fuldstændigt. Som Begrundelse for, at ogsaa den »tinglige« Overdragelse eller Pantsættelse bortfalder, kan imidlertid efter de gængse tyske Forestillinger ikke anføres, at Geschäftsbesorgungskontrakten bortfalder, men dette begrundes med, at disse Retsakter maa anses for stiltiende betinget af Konkursens Afværgelse. Om Resultatet kan naas ad denne Vej, er formentlig tvivlsomt, men Hovedsagen er, at Jaeger kommer til Resultatet uanset Princippet i den tyske Konkursordnung § 1.

For dansk Rets Vedkommende er der næppe heller Grund til at tage alt for højtideligt paa Princippet i K. L. § 1. Den populære Opfattelse, at Principper er kun til for at brydes, turde indeholde en ikke ringe Sandhed overfor den Slags almindelige Udtalelser i Lovgivningen.

Nu er der ganske vist som tidligere nævnt rundt om i forskellige Særbestemmelser, f. Eks. i Medhjælperlovens § 21 og i Konkurslovens § 17, gjort positive Undtagelser fra Princippet, men det vilde være ganske urigtigt fra disse Bestemmelser at slutte e contrario, saaledes at der i intet andet Tilfælde skulde kunne antages Undtagelser fra den i K. L. § 1 udtalte Grundsætning. Meget betegnende er saaledes en Udtalelse af Ussing[10]) vedrørende Spørgsmaalet om Retsforholdene ved Arbejdskontrakter i Tilfælde af Arbejdsgiverens Konkurs, idet det udtrykkeligt siges: »*Bestemmelsen i K. L. § 1 er saa almindelig, at den maa kunne undergives visse Begrænsninger.*« Det siges i denne Forbindelse først, at det synes at følge af K. L. § 1, at Boet kun kan gøre Krav paa Arbejdsydelse i det sjældne Tilfælde, hvor Retten til Arbejdsydelsen er overdragelig, idet den kun i saa Fald er Genstand for Eksekution, men fremhæves derefter, at en saadan Fortolkning af Bestemmelsen dog næppe er nødvendig og ikke uden Nødvendighed bør

---

[10]) Lassen: Lærebog i Obl. Ret, Spec. Del, 4. Udg. ved Ussing, pg. 376.

antages, da Forholdets Afbrydelse vilde være i afgjort Strid med Kreditorernes Interesser og næppe er tilstrækkelig begrundet i Arbejdernes. Ved den nærmere Argumentation herfor findes Støtte for Begrænsning af Bestemmelsen i K. L. § 1 i det konkrete Tilfælde i Analogien af Medhjælperlovens § 21 og K. L. § 17.

Spørgsmaalet er i Virkeligheden langt snarere, om man ikke i Bestemmelser som Medhjælperlovens § 21 og K. L. § 17 kan finde Støtte for visse almindelige Principper, der er i Strid med Grundsætningen i K. L. § 1.

Disse Bestemmelser staar i Sammenhæng med den Hovedforskel mellem Konkurs og Eksekution, som ligger i, at Konkursen omfatter *hele* Skyldnerens *Formue* (endogsaa tildels den fremtidige Formue) og *alle* Skyldnerens forhaandenværende *Kreditorer*, medens Individualforfølgning kun omfatter de specielt udlagte Ting, og selv hvor man naar frem til Tvangsauktion, der undertiden betegnes som en »Specialkonkurs«, kun omfatter de Kreditorer, der netop har Ret over de paagældende Ting[11]). Naar Konkursboet faar Raadigheden over hele Formuen med det Formaal at skaffe samtlige Kreditorer en ligelig Fyldestgørelse, er det da naturligt at hjemle en mere almindelig *Indtræden* i og om nødvendigt *Afvikling* af Skyldnerens gensidig bebyrdende Retshandler. Ud fra dette Synspunkt er der ikke blot i K. L. §§ 16 og 17 og Medhjælperlovens § 21 givet Regler om Konkursboets Indtræden i Skyldnerens Kontraktsforhold, men ogsaa i et vist Omfang aabnet Boet Mulighed for at slippe ud af disse Retsforhold uden at skulle overholde det i Kontrakten hjemlede Opsigelsesvarsel og uden at skulle respektere særlige Aftaler om Erstatninger udover det virkelige Tab i Tilfælde af Forholdets Afbrydelse.

---

[11]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 35—36, sammenholdt med III, pg. 129—30.

At de nævnte Retsregler saavelsom Afkræftelsesbestemmelserne indeholder en Underkendelse af den gængse Opfattelse, hvorefter et Konkursbo ikke faar større Ret end Fallenten, er da ogsaa allerede bestemt fremhævet, nemlig af Vinding Kruse i Ejendomsretten, III, 2, pg. 1330—31, men man har vistnok ikke i samme Grad set, at Bestemmelserne ogsaa indeholder væsentlige Brud paa en anden Grundsætning, der ofte betragtes som et ukrænkeligt Dogme, nemlig Sætningen om, at Konkurskreditorer ikke faar større Ret end en Udlægskreditor.

Dette understreges derimod af H. Munch-Petersen, naar det i Forbindelse med Bestemmelserne i K. L. § 17 og Medhjælperlovens § 21 hævdes[12]), at det som et Supplement til Reglerne om Omstødelse udenfor Konkurs[13]) maa antages, at der overfor Skyldnerens Kontraktsforhold kan finde en vis »*Konkursregulering*« Sted, for at Konkursens Formaal, at hidføre en saa vidt muligt ligelig Fyldestgørelse af de forskellige Krav ikke skal lide for stærkt et Skaar. Dette fremhæves særlig med Hensyn til en Række vedvarende Kontraktsforhold som f. Eks. Lejeforhold, løbende Annoncekontrakter og Tjenesteforhold, for hvilke en vis Analogi af K. L. § 17 og Medhjælperlovens § 21 jo ogsaa ligger nærmest. I disse Tilfælde antages det for det første, at Aftaler om længere Tids Uopsigelighed kan tilsidesættes, saaledes at Konkursboet til Trods for saadanne Klausuler kan opsige Forholdet med det af Loven fastsatte eller det efter Forholdets Karakter sædvanlige Varsel. Endvidere antages det, at der ikke kan være Tale om uden videre at lægge mulige Stipulationer i Kontrakter om Størrelsen af den Erstatning, der skal ydes for Forholdets Afbrydelse i Utide, til Grund, men at Konkursboet alene er pligtig at give Erstatning for det virkelige Tab.

---

[12]) D. Rpl. IV, pg. 106—108.

[13]) Jfr. om disse: Konkurssurrogater, pg. 404—28.

Der er imidlertid ingen Grund til paa Forhaand at gaa ud fra, at man skal blive staaende herved, idet en saadan »Konkursregulering« stemmer med den »*objektiverende Tendens*«, som viser sig i moderne Konkursrets Regler om Afkræftelse[14]).

Ogsaa paa andre Omraader end de nævnte møder man saaledes det Fænomen, at Rettigheder, selv om de er beskyttet mod Eksekution, ikke bør nyde Beskyttelse overfor Konkurs. Indenfor Selskabsretten er det f. Eks. i fremmed Ret almindeligt, at Aftaler mellem ansvarlige Interessenter om en vis Tids *Uopsigelighed af Interessentskabsforholdet* maa respekteres af en Interessents Særkreditorer i Tilfælde af Individualforfølgning, medens en Interessents Konkurs bevirker, at Selskabet opløses. Denne Ordning er ganske vist i Reglen positivt hjemlet i de paagældende Retsforfatninger, men i norsk Ret hævdes Resultatet uden nogen Lovhjemmel[15]). Ved Undersøgelsen af de reale Grunde i dansk Ret udtaler ogsaa Sindballe[16]), at skønt en saadan Aftale ikke kan tilsidesættes i Tilfælde af Individualforfølgning, er der næppe reale Grunde af større Vægt, der taler for, at Særkreditorer ogsaa i Tilfælde af vedkommende Interessents Konkurs skal respektere saadanne Aftaler. Naar Sindballe dog[17]) kommer til det Resultat, at man i dansk Ret maa antage, at ogsaa et Konkursbo skal respektere disse Aftaler, saaledes at Boet ikke faar videre Ret

---

[14]) Jfr. herved Konkurssurrogater, pg. 145—50 og i Tilslutning hertil H. Munch-Petersen i Festskriftet for Granfelt: Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret, pg. 7.

[15]) Platou: Norsk Selskabsret I, 2. Udg. (1927), pg. 111—12 er ganske vist tilbøjelig til ogsaa at give Udlægskreditor Retten til at kræve Andelen udbetalt, men det udtales udtrykkeligt, at selv om dette ikke anerkendes, maa det i hvert Fald antages, at man gennem Konkursbegæring kan opnaa Selskabets Opløsning.

[16]) Dansk Selskabsret I, pg. 117.

[17]) pg. 120, sml. m. pg. 133 Note 28 og pg. 143 Nr. 3.

til Opsigelse, end der tilkom Fallenten, er det formentlig navnlig, fordi der mangler positiv Hjemmel for som almindelig Regel at antage det modsatte. Sindballe anfører imidlertid[18]), at Kreditorerne har et Værn i Bestemmelserne i Straffelovens § 283 (gl. Strfl. § 260), og at en Aftale, hvorved Formuen søges unddraget disse, maa kunne omstødes efter Reglerne om Omstødelse udenfor Konkurs, og den almindelige Hovedregel begrænses altsaa herigennem. Da der til en saadan Omstødelse kræves ond Tro hos Medinteressenterne, turde dog det Spørgsmaal trænge sig paa, om der ikke netop paa det foreliggende Omraade kunde blive Anvendelse for en rent objektiv bestemt Konkursregulering af den ovenfor nævnte Art. Hertil har Sindballe ikke taget Stilling[19]). Men jeg kan ikke se rettere end, at der allerede efter gældende Ret i Analogien af Bestemmelserne i K. L. § 17 og Medhjælperlovens § 21 ogsaa i nærværende Tilfælde maa haves fornøden Støtte for at tilsidesætte urimelige Aftaler om Uopsigelighed, selv om disse fuldt ud er truffet i god Tro af Medkontrahenterne. Herfor taler i høj Grad Hensynet til Kreditorerne, og Hensynet til Interessenterne synes ikke at veje tilstrækkelig til heroverfor.

De ældre danske Forfattere[20]) har ogsaa alle antaget, at en Interessents Konkurs i den Forstand bevirker Interessentskabets Opløsning, at Boet kan fordre Fallentens Andel udbetalt uden Hensyn til Aftaler i Interessentskabskontrakten om Uopsigelighed eller længere Tids Opsigelsesvarsel. Det er først Torp[21]), der er gaaet imod denne Opfattelse. Naar Torp kræ-

---

[18]) pg. 118.

[19]) Ved Aktieselskabers Konkurs anerkender derimod ogsaa Sindballe i visse Tilfælde en saadan »Konkursregulering« baade med Hensyn til Opsigelsesfrist og Erstatning for Forholdets Afbrydelse, se saaledes Selskabsret III, pg. 70 med Note 74.

[20]) Jfr. navnlig Ørsted: Haandbog over Lovkyndighed, Bd. V, pg. 448—49, og Gram: Den danske Formueret II, 2. pg. 701, jfr. pg. 697.

[21]) Dansk Selskabsret (1919) pg. 83—84.

ver positiv Hjemmel for at antage Resultatet i dansk Ret og ganske afviser den Mulighed, at det skulde være et Argument for Antagelsen, at den stemmer med europæisk Ret, maa hertil bemærkes, at denne Betragtning er af særlig ringe Vægt indenfor Selskabsretten, hvor man nu engang i dansk Ret for Interessentskabets Vedkommende i det hele er henvist til at bygge Reglerne op paa, hvad der stemmer med Forholdets Natur. Som det saa rigtigt fremhæves af Platou[22]), savner f. Eks. Reglen om Selskabskreditorernes Fortrinsret til Fællesformuen enhver positiv Hjemmel i nordisk Ret, men den er ikke desto mindre fast antaget. I dansk Ret har den ikke engang fundet klart Udtryk i nogen Højesteretsdom[23]). Og naar Torp siger, at de ældre Forfattere ikke giver nogen Begrundelse af deres Standpunkt, er det i hvert Fald ikke rigtigt overfor Ørsted, idet denne anfører, at man af Resolutionen af 18. August 1814, hvorefter visse Begrænsninger for Udbetalingen kunde konfirmeres med Virkning i Forhold til en Interessents Konkursbo, modsætningsvis maatte udlede, at Anerkendelsen af saadanne særlige Aftaler ikke har Hjemmel i almindelige Grundsætninger. Resolutionen af 18. August 1814 er ganske vist nu ophævet ud fra den Forudsætning, at der i almindelige Retsgrundsætninger haves tilstrækkelig Hjemmel for, at Interessenterne med Gyldighed ogsaa overfor den enkelte Interessents Særkreditorer kan træffe de til Værn for deres Interesser fornødne Vedtagelser[24]). Det turde dog være et Spørgsmaal, i hvilket Omfang denne Forudsætning er rigtig. Efter min Opfattelse er det, i hvert Fald naar der bliver Tale om Forholdet overfor en Interessents Konkursbo, tværtimod — som ogsaa Ørsted forudsætter — Antagelsen af Opsigelighed, der stemmer med Sagens Natur. Og da man efter

---

[22]) l. c.

[23]) Se derimod Dommene U. f. R. 1870, pg. 1041 og 1911, pg. 702.

[24]) Jfr. Rigsdagstidende 1925—26, Till. A, Sp. 4610.

Ophævelsen af Resolutionen af 18. August 1814 staar frit, maa man derfor nu i Overensstemmelse med moderne Konkursreguleringsprincipper antage dette Resultat.

Torps Argumentation mod dette Standpunkt er, at det følger af K. L. § 1, at Konkurskreditorerne ikke har anden Retsstilling end Udlægskreditor, hvor der ikke som i K. L. § 17 er positiv Hjemmel for det modsatte, og at en analogisk Anvendelse af § 17 ikke er berettiget. Denne Opfattelse, hvorefter den principielle Hovedregel i K. L. § 1 opstilles som et ufravigeligt Dogme, har jeg allerede kritiseret ovenfor pg. 106 ff., og den er ganske i Strid med mere moderne Teorier indenfor Konkursretten. De af Torp mod en analogisk Anvendelse af K. L. § 17 anførte Indvendinger er derfor heller ikke afgørende.

Selv om Resultatet saaledes kan antages allerede i gældende Ret, kan det ikke nægtes, at det er uheldigt, at den nuværende Konkurslovs § 1 har faaet en saa absolut Affattelse. Ved Konkurslovgivningens Reform er der derfor — baade af Hensyn til de nu berørte Problemer og af Hensyn til de forskellige Spørgsmaal, som skal behandles i det følgende — god Grund til, hvis man optager en Bestemmelse svarende til K. L. § 1, at give denne en mere elastisk Formulering.

Som berørt har Spørgsmaalet om forskellig Retsstilling for Udlægs- og Konkurskreditorer Betydning i flere andre Relationer. Denne Tanke har f. Eks. ogsaa været fremme paa et Omraade, der ligger de i det foregaaende omtalte meget fjernere, nemlig ved Spørgsmaalet, om Kreditorerne kan beslaglægge en *ledig Prioritet* i en fast Ejendom eller maa vige for Efterpanthaverne.

I Retspraksis var det som bekendt før Tinglysningsloven antaget, at Kreditorerne ikke i Tilfælde af Eksekution kunde tilegne sig den ledige Plads[25]). Nogen dansk Dom, der har

[25]) Jfr. U. f. R. 1869, 326 og 1922, 845.

fastslaaet det samme i Konkurstilfælde, findes formentlig ikke, men de Forfattere, der sluttede sig til det af Praksis tagne Standpunkt, antog sædvanlig, at Efterpanthaverne ogsaa skulde gaa forud for Konkursboet[26]). Dette er positivt fastslaaet af den norske Højesteret, idet denne har stadfæstet en Byretsdom, hvori det udtrykkeligt siges: »Hvad der i denne Henseende gælder de simple Kreditorer maa ogsaa gælde Konkursboet, idet de samlede Kreditorer i denne Henseende ikke kan vinde større Ret end den enkelte Kreditor ved Eksekution«[27]).

Nyere danske og norske Forfattere[28]) hævdede derimod, at Standpunktet var urigtigt og holdt omvendt paa, at baade Udlægskreditorer og Konkurskreditorer havde Ret til at besætte en ledig Prioritet.

Spørgsmaalet er imidlertid, om ikke den rette Løsning vilde være Mellemvejen, saaledes at Udlægshaveren bør respektere Efterpanthaverens Ret, medens Konkurskreditorerne ikke behøver det. At noget taler for denne Mellemløsning, udtaler Vinding Kruse da ogsaa i Afhandlingen om Tinglysning[29]). Det siges nemlig her, at det i Kollisionen mellem en *Udlægskreditor* og Panthaverne vilde føre til højst uheldige Resultater, om man »tillod en saadan enkelt Kreditor paa egen Haand at gaa paa Jagt efter tilfældig ledige Prioriteter«. Derimod fremhæves det, at noget mere kunde tale for at give *Kreditorerne* Fortrinsret ved *Konkurs* og som Begrundelse herfor anføres at »her staar vi ikke overfor en enkelt tilfældig Kreditor, der forfølger Særinteresser, men overfor samtlige Kreditorer under det almindelige Opgør mellem disse og Debi-

---

[26]) Jfr. saaledes Matzen: Tingsret, pg. 569.

[27]) Jfr. Norsk Retstidende 1904, pg. 769.

[28]) Saaledes navnlig Torp-Grundtvig: Tingsret, pg. 690 og Hagerup: Panteret, pg. 399.

[29]) Tinglysning (1923) pg. 266—68.

tor«. Vinding Kruse kom dog under Hensyn til, at Ejeren, naar han ved Konkursen helt mister Forvaltningen af sin Ejendom, ikke mere har nogen Interesse i at undgaa Indblanding fra Panthaverne, i sit Forslag til Tinglysningsloven til det Resultat, at heller ikke Konkurskreditorerne skulde have Fortrin fremfor Efterpanthaverne. At det alligevel var med en vis Tvivl, at dette Resultat antoges, synes at fremgaa af Slutningspassus: »Der er maaske derfor, alt i alt ikke fuldt tilstrækkelig Grund til paa dette Punkt at forlade den gældende Rets Standpunkt«, hvorefter Retten i begge Tilfælde tilfalder Efterpanthaverne.

Det forekommer mig, at en Del vilde have talt for paa Grund af denne Tvivl i et Forslag, hvorefter ogsaa Oprykning efter Aftale var afskaaret[30]), at foreslaa en Sondring mellem Udlægskreditorer og Konkurskreditorer. Det er maaske egentlig lidt tvivlsomt, om man helt kan sige, at Vinding Kruses Forslag virkelig var gældende dansk Rets Standpunkt. I og for sig havde dansk Retspraksis kun taget Stilling til Spørgsmaalet i Forhold til Udlægshaveren, og det var alene i Teorien, at det tilsvarende var antaget med Hensyn til Konkurskreditorerne. Det maa dog indrømmes, at det er sandsynligt, at vore Domstole — ligesom den ved Note 27 omtalte norske Dom — vilde have taget samme Standpunkt i Konkurstilfælde. Væsentligere er det, at der i Realiteten er saa stor Forskel paa Udlægshavere og Konkurskreditorerne, at man, hvis man paa andre Omraader end omhandlet i K. L. § 17 og Medhjælperlovens § 21 vil gøre Forskel mellem disse to Grupper af Kreditorer, skulde synes, at der ogsaa i nærværende Tilfælde var Grund hertil. For en enkelt Kreditor, som er Udlægshaver, er det paa Forhaand ikke særlig motiveret at give Fortrin i Forhold til de forhaandenværende Efterpanthavere. Som

---

[30]) Jfr. ogsaa Vinding Kruse: Ejendomsretten IV, pg. 1822, Noten.

det anføres af Vinding Kruse, er Udlægshaverens Motiver ikke altid helt rene. Han vil blot ensidig skaffe sig en Fordel paa de andre Kreditorers Bekostning[31]). Ganske anderledes motiveret er et Fortrin for Konkursboet. Naar først det kommer til Konkurs, er Grundprincippet saavidt muligt at gennemføre en ligelig Fyldestgørelse af alle Kreditorer. Derfor ser man i Nutiden med en vis Aversion paa alt, hvad der gaar ud paa at bryde dette Princip. Man behøver blot i denne Forbindelse at minde om den nyere Teoris Indstilling overfor Konkursprivilegier og Ejendomsforbehold, og den særlige Uvilje, der møder Fyldestgørelsesakter som Foretagelse af Eksekution, selv om den sker før Konkursen, idet saadanne Retsakter som bekendt ubetinget falder bort, naar de er sket indenfor de sidste 3 Uger før Konkursen. Det synes da ikke særlig rimeligt at tillade, at en Efterpanthaver, efter at Konkursen er indtraadt, skulde kunne forbedre sin Retsstilling ved at beslaglægge en foranstaaende ledig Prioritet i Stedet for i Overensstemmelse med Konkursens Grundprincip at lade denne tilfalde Kreditorerne i Almindelighed.

Tinglysningslovens § 40 har som bekendt i Modsætning til Vinding Kruses oprindelige Forslag baade i Tilfælde af Udlæg og Konkurs tillagt Kreditorerne, og ikke Efterpanthaveren, en ledig Panteret. Forsaavidt angaar Forholdet overfor Konkurs maa dette Resultat efter det anførte fuldt ud billiges. Naar Loven ogsaa har givet Udlægskreditor Ret til den ledige Plads er der maaske mindre Grund til at kritisere dette, idet det maa erindres, at Tinglysningsloven samtidig har anerkendt Aftaler om Oprykning efter Afdrag.

---

[31]) Paa den anden Side kan der maaske heller ikke anføres saa stærke Grunde til Fordel for at give Panthaveren Retten, jfr. Vinding Kruse l. c.

Det lige berørte Tilfælde, at der foreligger *Ejendomsforbehold,* er forøvrigt i sig selv et Eksempel paa, at man nu til Dags søger at begrænse den tinglige Beskyttelse specielt i Forhold til Konkursboer.

Naar saaledes Vinding Kruse i Ejendomsretten[32]) taler om Ejendomsforbeholdets Virkning overfor Køberens Kreditorer, er det Forholdet til Konkursboet, som haves for Øje. Det fremhæves, at K. L. § 16 tager alt for højtideligt paa Ejendomsforbehold, idet den gaar ud fra Dogmet om, at Konkurskreditorerne ikke kan faa større Ret, end Fallenten havde, og Kontraktsfrihedens Dogme, skønt begge disse Dogmer er urigtige. Mod det første Dogme anføres, at Konkursboet tværtimod i mange Tilfælde har langt større Ret end Fallenten har, idet man, fordi Konkursen er en Tvangsafvikling af en hel Økonomi, maa »tage haardhændet paa en Mængde Kontraktsrettigheder og Forhold, der enten maa sprænges, opløses eller nedskæres«. Boet kan saaledes ifølge § 16's eget øvrige Indhold hæve en Mængde Kontrakter, og det kan erklære en Række Transaktioner, der var bindende for Fallenten, uforbindende for sig i Kraft af Reglerne om Afkræftelse. Og mod det andet Dogme om Kontraktsfriheden anføres, at Parterne i Kontraktsforhold kun har Frihed til at ordne Forholdet mellem dem selv, medens Forholdet til Tredjemand i langt større Omfang end almindelig antaget maa undergives præceptive Regler[33]). Dette er utvivlsomt ogsaa rigtigt, og der er derfor næppe heller Tvivl om, at man ved Konkurslovens Reform i hvert Fald kun i meget begrænset Omfang bør anerkende Gyldigheden af Ejendomsforbehold i Forhold til Konkursboet. Den dybere Grund hertil er imidlertid, at en almindelig

---

[32]) III, 2, pg. 1329—32 og IV, pg. 1916—17 og allerede T. f. R. 1924, pg. 405 ff. (Ejendomsrettens Overgang, pg. 91 ff.).

[33]) Jfr. herved ogsaa Konkurssurrogater, pg. 253—55 om »Vedtagelse af Konkurslovens Regler« ved frivillige Ordninger.

Anerkendelse af saadanne Ejendomsforbehold ligesom gældende Rets vidtgaaende Gennemførelse af »Konkursprivilegier«[34]) vistnok kun i Undtagelsestilfælde har en saadan Betydning for Kreditgivningen, at de betegner tilstrækkelig motiverede Brud paa det ved *Konkurs* iøvrigt gældende *Ligelighedsprincip.* Det er derfor ingenlunde sikkert, at det vil stille sig paa samme Maade ved Konflikten mellem Ejendomsforbehold og *Udlægskreditor.* Som allerede fremhævet, er der nemlig i Virkeligheden et tredie Dogme, hvis Betydning ofte overvurderes, nemlig Dogmet om, at Konkurskreditorer og Udlægskreditorer nødvendigvis i Overensstemmelse med den almindelige Udtalelse i K. L. § 1 skal have samme Ret. Dette anerkendes ogsaa af Vinding Kruse i de ovenfor ved Note 29 refererede Udtalelser om Kreditorernes Ret til at beslaglægge en ledig Prioritet. Derimod fremhæves det ikke ved Spørgsmaalet om Ejendomsforbeholdenes Gyldighed, men det fremgaar af Udviklingerne om dette Problem, at der i hvert Fald i det væsentlige alene tænkes paa Forholdet til Konkursboet[35]). Dette gælder formentlig ogsaa Udviklingen hos Bergmann[36]).

For den Antagelse, at en Begrænsning af Virkningerne af Ejendomsforbehold overfor Konkursboer ikke nødvendigvis fører til tilsvarende Begrænsning overfor Udlægskreditor, taler ogsaa en Sammenligning med fremmed Ret. Medens man i de Lande, hvor, som f. Eks. i tysk og østrigsk Ret, Ejendomsforbeholds Gyldighed i Konkurstilfælde anerkendes, ogsaa uden videre anerkender deres Gyldighed overfor Individualforfølgning, gælder en saadan Parallel ingenlunde i de Lande, hvor

---

[34]) Jfr. med Rette herimod Kjeld Rørdam, Forhandlinger paa 14. nordiske Juristmøde 1928, pg. 108 ff. og H. Munch-Petersen: Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret, pg. 5—6.

[35]) Jfr. navnlig Ejendomsretten IV, pg. 1916—17.

[36]) Köp och Lösöreköp (1927) pg. 65 ff. og 91 ff.

man omvendt frakender Ejendomsforbeholdet Virkning overfor Konkursboet[37]).

I fransk Ret er Forholdet saaledes vel det, at Ejendomsforbehold som Følge af Bestemmelsen i code commerce, art. 550[38]) mister sin Virkning overfor Konkursboet[39]). Deraf følger imidlertid ikke, at heller ikke en Udlægskreditor skal respektere et Ejendomsforbehold. Tværtimod kan den, der har taget Ejendomsforbehold, i Kraft af code de procedure civil, art. 608 protestere mod Individualforfølgning i de paagældende Genstande.

I engelsk Ret følger det af de særlige Regler i Bankruptcy Act sect. 38 om »reputed ownership«[40]), at Ejendomsforbehold i hvert Fald i et vist Omfang frakendes Virkning overfor Køberens Konkursbo[41]). Ogsaa i engelsk Ret kan imidlertid Sælgeren gøre Ejendomsforbeholdet gældende i Tilfælde af Individualforfølgning[42]).

Heller ikke i dansk Ret kan efter min Opfattelse en nøjere Overvejelse af de Regler, der de lege ferenda bør gælde om Ejendomsforbehold, føre til det Resultat, at man uden videre bør anerkende samme Ret til at tilsidesætte Ejendomsforbehold for en *Udlægskreditor* som for Konkursboet. Den Kreditor, der foretager Udlæg, tilsigter sædvanlig kun at skaffe sig en *Fordel fremfor de øvrige Kreditorer og Rettigheds-*

---

[37]) Jfr. herved Rühl: Eigentumsvorbehalt und Abzahlungsgeschäft (1930) pg. 153—54 og 163.

[38]) Jfr. om den beslægtede Regel i den belgiske code commerce, art. 546, Rühl l. c. pg. 154—55.

[39]) Jfr. herved Bergmann: Köp och Lösöreköp, pg. 65—67 og Stultz: Der Eigentumsvorbehalt (1931) pg. 66.

[40]) Jfr. om dette Begreb Vinding Kruse: Ejendomsretten III, 2. pg. 1222 Noten, og Bergmann l. c. pg. 70 ff. samt Ringwood: Bankruptcy pg. 88 ff. og Williams: Bankruptcy ad sect. 38.

[41]) Jfr. Rühl l. c. 155—56 og Stultz l. c. pg. 67—68.

[42]) Jfr. Stultz l. c. pg. 63.

havere. Han søger blot at opnaa Fyldestgørelse for sit Krav forud for andre, hvis Krav i og for sig kan være lige saa berettigede, og stiller man hans Krav overfor det Krav, der tilkommer den, som har solgt en Ting med Ejendomsforbehold, er det aldeles ikke sikkert, at der er noget Motiv til ud fra de til Grund liggende materielle Retsforhold at anerkende en Fortrinsret for ham til at søge Fyldestgørelse i de paagældende Ting fremfor den, der har solgt Skyldneren netop disse Ting paa Afbetaling. Man synes i hvert Fald ved almindelige Løsøreting tværtimod ofte at maatte anerkende, at Afbetalingssælgeren materielt set staar i et nærmere Forhold til Tingen end den Udlægskreditor, der rent tilfældigt slaar ned paa denne Ting. Helt anderledes end overfor Udlægskreditor stiller Forholdet sig overfor den godtroende Omsætningserhverver, til Fordel for hvem der gør sig et særligt Motiv gældende. Men dette Motiv gør sig slet ikke gældende til Fordel for Udlægshaveren. Heller ikke de Grunde, der taler for Tilsidesættelsen af Ejendomsforbehold i Konkurstilfælde, gør sig i samme Grad gældende ved Udlæg. Selve det, at Konkursboet ikke skal respektere et Ejendomsforbehold, kan ikke uden videre ses som et Udtryk for, at Forbeholdet frakendes Virkning overfor Kreditorer. Forholdet er snarere det, at Forbeholdet i og for sig er gyldigt, men at det i visse særlig motiverede Undtagelsestilfælde »eksstingveres« i Forhold til Tredjemand. En særlig Motivering for en saadan Eksstinktion foreligger som nævnt for det første undertiden i Forhold til den godtroende Omsætningserhverver, men den foreligger ogsaa ofte i Forhold til Kreditorerne i Konkurstilfælde[43]). Dette sidste har navnlig fundet Udtryk i Afkræftelsesreglerne, der i Virkeligheden bevirker en Eksstinktion af Rettigheder, som

---

[43]) Jfr. herved Bergmann l. c. pg. 60 ff. og C. Ussing i T. f. R. 1893, pg. 348.

frembyder en vis Parallel med Eksstinktionen i Forhold til godtroende Omsætningserhververe. I det sidste Tilfælde er det Hensynet til Omsætningen, der modificerer de almindelige Regler om den tinglige Beskyttelse overfor Tredjemand, i det første Tilfælde er det Hensynet til Gennemførelsen af Ligelighedsprincippet, der vejer til. At man i Forhold til Kreditorerne ikke, saaledes som overfor Omsætningserhververe, lægger Vægt paa god Tro, stemmer med Princippet i Tinglysningslovens § 5.

Nu kunde man maaske indvende, at der ogsaa til Fordel for Udlægskreditor anerkendes en »Omstødelse udenfor Konkurs«, men, som jeg har paavist i Konkurssurrogater Kapitel 22—25[44]), kan en saadan Omstødelse til Fordel for en enkelt Kreditor kun anerkendes, hvor der foreligger en svigagtig Handling fra Debitors Side, som Medkontrahenten er meddelagtig i[45]). Omstødelsesreglerne udenfor Konkurs frembyder derfor et typisk Eksempel paa »subjektivt bestemte Afkræftelsesnormer«. Ved Konkurs er Forholdet derimod det, at man sporer en Tendens til rent objektivt bestemte Afkræftelsesnormer, saaledes navnlig i de Bestemmelser, som man kan betegne som »Retsværns«regler, der f. Eks. findes i den danske Konkurslov om Udlæg og Underpant i Løsøre, og denne Tendens kan man formentlig vente yderligere anerkendt ved Reformeringen af Konkurslovgivningen. Grundsynspunktet, der ligger bagved dette, er, at man tilsidesætter en Fortrinsret, der kommer i Strid med det ved Konkurs ledende Ligelighedsprincip, simpelthen fordi der *ikke* foreligger *tilstrækkelig objektiv Grund til* at give den paagældende Kreditor et *Fortrin* paa de andre Kreditorers Bekostning[46]). Det er i Virkelig-

---

[44]) Navnlig pg. 404 ff.

[45]) Hertil slutter sig ogsaa Illum: Modregning i Konkurs, pg. 193—94.

[46]) Jfr. herved H. Munch-Petersen: Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret, pg. 7.

heden ogsaa denne »objektiverende« Tendens, der har givet sig Udtryk i det ovenfor omtalte Princip om »Konkursregulering«.

Medens det saaledes maa mødes med Sympati, at man af Hensyn til Ligelighedsprincippet ved Konkurs søger at begrænse Virkningen af Ejendomsforbehold overfor Konkursboet, maa man med langt større Betænkelighed se paa disses Tilsidesættelse overfor Udlægshaveren. Det er vel muligt, at visse Ejendomsforbehold er saa ubegrundede, at de ogsaa bør falde overfor Udlægskreditor. Hvis man i Fremtiden ved Konkurs gennemfører en Hovedregel, hvorefter Ejendomsforbehold frakendes Virkning, og alene anerkender særlig begrundede Undtagelser herfra[47]), vilde det derimod næppe være rigtigt simpelthen at overføre denne Ordning ogsaa paa Individualforfølgning. Her vilde det formentlig være rigtigere at opstille den Hovedregel, at Ejendomsforbehold beskyttes og højst som særlige Undtagelser herfra at bestemme de Tilfælde, hvor dette ikke skal gælde.

En nærmere Stilling til dette Problem er det dog ikke Meningen at tage i nærværende Afhandling. Det kunde maaske allerede se noget ejendommeligt ud, at der i det foregaaende er omtalt saa mange Forhold, der ligger fjernt fra Spørgsmaalet, om et Arrangement, der er Led i en frivillig Gældsordning, bør opretholdes overfor Konkurs, fordi det nyder Beskyttelse mod Individualforfølgning. Det har imidlertid hermed blot været Hensigten ved Eksempler at vise, at det ikke i Konsekvens af Bestemmelsen i K. L. § 1 bør opstilles som et ufravigeligt Dogme, at en Ret, der nyder Beskyttelse mod Eksekution, derfor ogsaa maa respekteres i Konkurstilfælde.

---

[47]) I denne Retning Vinding Kruse: Ejendomsret III, 2, pg. 1329—32, jfr. herved ogsaa H. Munch-Petersen l. c. pg. 6.

De nævnte Tilfælde er imidlertid netop ogsaa kun Eksempler, hvis Antal kunde forøges med adskillige andre, og som sikkert navnlig de lege ferenda bør suppleres med flere. Som et yderligere Eksempel de lege ferenda skal blot berøres Spørgsmaalet om *Modregning* i Konkurs. I gældende Ret gælder som bekendt en forskellig Regel i Forhold til Udlægskreditor og Konkurskreditorer, idet K. L. § 15 udvider den almindelige Adgang til Modregning overfor Konkursboet. I fremtidig Ret turde det i hvert Fald være utvivlsomt, at der ikke kan blive Spørgsmaal om at anerkende Modregning i Konkurs i videre Omfang end udenfor Konkurs[48]). Spørgsmaalet er langt snarere, om man ikke bør begrænse Adgangen til Modregning i Konkurs væsentligt ud fra det Synspunkt, at Modregningsretten ikke uden videre har en saadan Betydning for Kreditgivningen, at den betegner et tilstrækkeligt motiveret Brud paa det ved Konkursen gældende Ligelighedsprincip[49]). En saadan Løsning, hvorefter man kun anerkender Modregning i visse særlige Tilfælde, som f. Eks. i Kontokurantforhold, og hvor der, fordi Fordringen har fælles Oprindelse, foreligger »egentlig Modregningsret«, vilde falde ganske i Traad med den moderne Indstilling overfor Ejendomsforbehold og Konkursprivilegier. En Ordning som den nævnte gælder iøvrigt i fransk Ret og synes der at virke fuldt tilfredsstillende. Selv om dette maatte blive en kommende Konkurslovs Standpunkt, er det imidlertid givet, at dette ikke vilde føre til en tilsvarende Løsning i Forhold til Udlægskreditorer, og at der altsaa vilde komme til at foreligge et nyt Eksempel paa, at en Ret, der bevares overfor Udlæg, ikke i samme Omfang holder overfor Konkurs. Heller ikke Spørgsmaalet om Modregning i Konkurs skal dog forfølges nærmere her[50]). —

---

[48]) Jfr. Ussing i U. f. R. 1934 B. pg. 254.

[49]) Jfr. Ussing l. c. pg. 253, og H. Munch-Petersen l. c. pg. 5 f. n.

[50]) Om Spørgsmaalet i Almindelighed se nu Knud Illum: Modregning i Konkurs (1934).

I de sidst nævnte Tilfælde er Begrundelsen for at frakende Rettigheder, der nyder Beskyttelse overfor Udlægskreditorer, Beskyttelse overfor Konkurskreditorer, som flere Gange fremhævet, at Opretholdelsen af Retten vilde komme i Strid med det ved Konkurs gældende Ligelighedsprincip. I de i foregaaende Paragraf behandlede Tilfælde, hvor en Debitor overdrager sine Aktiver til ligelig Fyldestgørelse af samtlige Kreditorer, kan dette Hensyn derimod ikke anføres til Støtte for at frakende Ordningen Beskyttelse overfor Debitors Konkurs.

Naar der dog netop særlig i det Tilfælde, at en Debitor med sine Kreditorer træffer et Arrangement, hvorved en Formuemasse overdrages disse til ligelig Fyldestgørelse, er meget der taler for, selv om man anerkender Arrangementets Beskyttelse mod Singulærforfølgning, at tilsidesætte det i Konkurstilfælde, skyldes dette først og fremmest, at dette stemmer bedst med dansk Lovgivnings Stilling, hvor denne har beskæftiget sig med beslægtede Spørgsmaal. Der viser sig nemlig i Lovgivningen i disse Tilfælde Spor af det *Grundprincip,* at man, *hvor der gives Hjemmel for en Gældsafvikling udenfor Konkurs,* vel efter Omstændighederne udstyrer Ordningen med Beskyttelse mod Individualforfølgning, men *ikke uden videre afskærer Konkurs.* Dette gælder saaledes ifølge *Tvangsakkordlovens § 5,* idet denne, selv efter at der er aabnet offentlig Tvangsakkordforhandling, lader de Kreditorer, der ikke berøres af Akkorden, bevare deres fulde Adgang til at begære Konkurs og for Akkordkreditorerne alene udelukker Individualforfølgning, men ikke afskærer Konkurs, idet der, for at en Konkursbegæring kan tages til Følge, kun kræves, at denne faar en vis Tilslutning[51]). Ligeledes er Forholdet efter *Aktielovens § 71,* 3. Stk. det, at den som almindelig Regel forudsætter, at Selskabet kan erklæres konkurs, og alene for det

---

[51]) Jfr. herom Konkurssurrogater, pg. 122—24 og 129—31.

Tilfælde, at der i Henhold til § 61 er udnævnt Likvidator, gør en Begrænsning i Adgangen til at fremsætte Konkursbegæring, der svarer til Reglen i Akkordlovens § 5. Derimod udelukker Aktielovens § 65, 4. Stk. i Realiteten Individualforfølgning, naar Selskabet er insolvent. Af denne Bestemmelses Overførelse af Konkurslovens Ligelighedsprincip maa det i hvert Fald følge, at der ikke kan blive Tale om Eksekution for mere end Dividenden, og da en saadan Eksekution normalt er formaalsløs og forstyrrer den rolige Afvikling, kan man formentlig anse Individualforfølgning for helt udelukket[52]).

Disse Regler hviler klart paa den Tanke, at man vel ved Ordninger, der gennemfører Konkursens Ligelighedsprincip, kan forsvare at afskære Individualforfølgning, der netop tilsigter at bryde dette Princip, men at det ikke er forsvarligt at udelukke Kreditorerne fra at gennemføre det samme Ligelighedsprincip under de større Garantier, som Lovgiveren maa anse det egentlige Konkursinstitut for at byde. Det principielle Udgangspunkt har for Lovgiveren været det, at Konkurs maatte være fuldt tilladt, saaledes at den uden videre kan fremkaldes. Derfor er selve Tvangsakkordlovens Grundregel[53]) da ogsaa som nævnt den, at der frit kan begæres Konkurs, ligesom Aktieloven som Hovedregel forudsætter det samme ved Likvidation. Kun forsaavidt Ordningen frembyder visse Garantier, begrænser man den frie Adgang til Konkursbegæring, saaledes ved Tvangsakkord, naar offentlig For-

---

[52]) Jfr. Sindballe: Selskabsret III, pg. 251, og Konkurssurrogater, pg. 318—19. Se ogsaa i et Tilfælde, hvor Handelsministeren havde udnævnt Likvidator, Ø. L. D., U. f. R. 1931, A pg. 1122; cfr. derimod ved en Likvidation, hvor Generalforsamlingen havde valgt Likvidator, V. L. T. 1932 pg. 173, U. f. R. 1932 pg. 799.

[53]) Om de Brud herpaa, som den midlertidige Kriselovgivning har skabt, se nedenfor, og om den Udsættelse af Behandlingen af en Konkursbegæring, som Skifteretten i Medfør af Lov Nr. 68 af 12. April 1927 kan give Skyldneren til at forhandle om Akkord, se Konkurssurrogater, pg. 131—35.

handling er begyndt, og ved Aktieselskabslikvidation, naar Handelsministeriet har udpeget Likvidator.

Det er derfor ogsaa klart, at jo mere Behandlingen nærmer sig til at opfylde Konkursinstituttets Garantier, des mere kan man begrænse Adgangen til at erklære fallit. Saaledes maatte man sikkert, hvis man ved Konkurslovgivningens Reformering gennemfører en Likvidation af insolvente Aktieselskaber, der i Modsætning til den efter den gældende Aktielov hjemlede virkelig overfører Indflydelsen paa Behandlingen til Kreditorerne og samtidig i højere Grad lader det offentlige øve Kontrol[54]), kunne forsvare at begrænse Kreditorernes Adgang til at erklære Selskabet konkurs i større Omfang end efter den gældende Aktielov. Derimod vilde det ikke være rigtigt helt at afskære Konkurs, og noget saadant vil formentlig heller ingen i dansk Ret tænke sig ved almindelige Aktieselskaber. Noget andet gælder ganske vist ved Banker, idet disse ifølge Banklovens § 16, 3. Stk. ikke kan erklæres konkurs. Ved disse er Forholdet imidlertid det, at de ifølge deres hele Beskaffenhed ikke egner sig for almindelig Konkursbehandling[55]), og at der ved den tvungne Likvidation i langt højere Grad end efter Aktieloven finder en almindelig Overførelse af Konkursregler Sted.

I engelsk Ret er Retsstillingen den, at man, skønt man ved Enkeltpersoners »Deeds of Arrangement« aldrig udelukker Konkurs, for registrerede »companies« i B. A. sect. 126 bestemmer, at Konkursbehandling ikke kan aabnes, og at de i Stedet altid skal undergives »winding-up«, altsaa en Regel beslægtet med den, vi i dansk Ret kun har ved Banker. I Virkeligheden er dette dog kun tilsyneladende en Ordning, der gan-

---

[54]) Jfr. herfor H. Munch-Petersen: Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret, pg. 9.

[55]) Det er ogsaa dette Hensyn, der har ført til, at Livsforsikringsselskaber, naar Konkurssituationen foreligger, sættes under »Administration«.

ske afviger fra den danske, idet der i engelsk Ret kendes 3 Former af »winding-up«, nemlig »compulsory« og »voluntary winding-up« og winding-up »subject to the supervision of the Court«. »Compulsory winding-up« foregaar imidlertid ved Retten, og de for den gældende Regler er i stort Omfang de samme som ved Konkurs. Man har blot ment, at de om Enkeltskyldnere gældende Regler maatte modificeres noget. Reelt set frembyder derfor compulsory winding-up nærmest en Parallel med den særlige Selskabskonkurs, som flere andre fremmede Retsforfatninger, f. Eks. tysk Ret, jfr. K. O. §§ 207 ff., har fundet det rigtigt at foreskrive.

Med Hensyn til Underhaandsstadiet ved Tvangsakkord har man som bekendt i *den midlertidige Kriselovgivning* indført den Ordning i visse Tilfælde at beskytte Forhandlingerne mod Forstyrrelse fra Kreditorerne baade ved Udlæg og Konkurs. Ved § 9 i Lov Nr. 142 af 28. April 1931 blev der saaledes indført en Suspension af Adgangen til Individualforfølgning fra det Øjeblik, der er sket Henvendelse til de i Medfør af Lov Nr. 67 af 12. April 1927 nedsatte Akkordudvalg eller til de ved Loven af 1931 oprettede Laaneudvalg. Allerede dette var, som jeg har paavist i Konkurssurrogater[56]), et meget betænkeligt Brud paa de Grundprincipper, som Tvangsakkordloven følger, idet der herved paa Underhaandsstadiet skabes en Ordning, der er strengere end den, der gælder, efter at offentlig Forhandling ved Skifteretten er aabnet. Langt mere uheldigt er det derfor, at man ved en senere Ændring af Loven, nemlig ved Lov Nr. 134 af 26. April 1933, endogsaa har indført en almindelig Beskyttelse mod Konkurs[57]). Denne almindelige Beskyttelse baade mod Eksekution og Konkurs er dog ogsaa op-

---

[56]) Note 96 a, pg. 140—42.

[57]) Se derimod med Rette før Lovens Ændring V. L. T. 1933 pg. 188, U. f. R. 1933 pg. 759.

retholdt i den nugældende Lov Nr. 364 af 18. December 1933[58]).

Hele denne som Led i Kriseforanstaltninger udarbejdede Lovgivning er imidlertid begrundet i saadanne særlige Hensyn[58a]), at det er ganske usandsynligt, at der heri kan ses nye Principper, der vil blive fulgt i fremtidig Lovgivning. Som det saa rigtigt fremhæves af H. Munch-Petersen[59]), er det, saa snart der foreligger en »Insolvenskrise«, det sædvanlige at gribe til Lovgivningsforanstaltninger, som imidlertid paa Grund af den presserende Situation og det Tempo, hvorunder de tilvejebringes, ofte faar »en altfor tilfældig og lidet overvejet Karakter«. Den Slags Kriselove egner sig derfor ikke uden videre til at blive Led i en permanent Lovgivning, men kan kun betragtes som Eksperimenter.

Mere sandsynligt er det, at man i en ny Konkurslovgivning vil skabe *et almindeligt Forstadium, et »Betalingsstandsnings«- og »Gældsordningsstadium«*, paa hvilket man som Indledning til enhver Insolvensbehandling under Skifterettens Kontrol træffer Bestemmelse om den nærmere Behandlingsmaade[60]). En saadan Ordning findes til en vis Grad i engelsk Ret, idet der i første Omgang, naar en Konkursgrund foreligger, ikke

---

[58]) I Loven af 11. Marts 1933 om Betalingshenstand har man formentlig paa et andet Punkt tilsigtet et Brud med almindelige Konkursprincipper. Ved Konkurs anerkendes det som bekendt, at det endelig opnaaede Udlæg nyder Beskyttelse, saaledes at den, der før Konkursen har foretaget Udlæg, i Henhold hertil er berettiget til under en Kontinuation af Forretningen at foretage Besiddelsesfratagelse, jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 202—203. I den nævnte Lovs § 12 udtales det derimod, at Retsforfølgning ikke kan »indledes *eller fortsættes*«. Af Højesteret er det imidlertid med Rette fastslaaet, at der ikke i Loven af 18. December 1933 haves Hjemmel for at nægte Udlevering af Genstande, hvori der er gjort Udlæg forinden Akkordanmodningen, jfr. U. f. R. 1935, pg. 26.

[58a]) Jfr. ogsaa Noten U. f. R. 1935, pg. 26.

[59]) Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret, pg. 1.

[60]) Jfr. ligeledes H. Munch-Petersen, smst. pg. 9—10.

afsiges Konkursdekret, men alene udstedes en »receiving order«: en offentlig Bekendtgørelse fra Retten om, at der er udnævnt en »official receiver«, som er en under »Board of Trade« staaende Embedsmand[61]). At man paa et saadant Forstadium maatte gennemføre en almindelig Udelukkelse af Individualforfølgning, kan næppe være tvivlsomt. Derimod er Formodningen for, at man ogsaa paa dette Stadium vil bibeholde Princippet i Tvangsakkordloven, hvorefter Konkursbegæring ikke afskæres, men alene kræver en vis Tilslutning hos Kreditorerne, og at dette i hvert Fald er det rigtige, anser jeg for utvivlsomt.

Efter den Stilling, som Tvangsakkordloven og Aktieloven indtager, og efter den Stilling, som fremtidig Lovgivning — uanset den midlertidige Kriselovgivning — formentlig vil komme til at tage, synes det herefter at være berettiget i dansk Ret ved Gældsafviklinger, der finder Sted udenfor Konkurs, at gaa ud fra en Tendens til, selv om der skabes en Beskyttelse mod enkelte Kreditorers Tvangsforfølgningsskridt, ikke at tage den Konsekvens heraf ogsaa at anerkende en almindelig Beskyttelse af Ordningen mod Konkurs.

Naar denne Tendens gør sig gældende, selv hvor det drejer sig om Gældsafviklinger, der ifølge Lovregler er undergivet en vis Kontrol, ved Tvangsakkordloven endogsaa Skifterettens, skulde man paa Forhaand mene, at et tilsvarende Resultat ogsaa havde Formodningen for sig ved rent frivillige Ordninger.

Hvis man paa noget Omraade vil antage en forskellig Retsstilling overfor Konkurs- og Udlægskreditorer, synes der da at være Grund til det ved Spørgsmaalet, om en frivillig Ordning bør nyde Beskyttelse overfor Skyldnerens Konkursbo.

Forholdet er ganske vist det, at de her behandlede Tilfælde

---

[61]) Jfr. herom nærmere Konkurssurrogater, pg. 34—37.

adskiller sig baade fra de sædvanlige Tilfælde af Tvangsakkord, hvor Debitor bevarer Raadigheden over sit Bo[62]), og fra de almindelige frivillige Ordninger, hvor Debitor ligeledes bevarer i hvert Fald en vis Raadighed, saavelsom fra Aktieselskabslikvidationer efter gældende Ret, idet Aktionærerne her bevarer Hovedindflydelsen ogsaa under Likvidationen, selv om Selskabet er insolvent. Som det gentagne Gange er understreget, forudsættes det her, at der foreligger et Arrangement, som tilsigter en *tinglig* Beskyttelse mod udenforstaaende Kreditorer. Men som ligeledes ofte betonet, er det efter moderne Retsopfattelse ikke uden videre Parternes Vilje, der er afgørende for, om der indtræder tinglig Beskyttelse. Naar dette fremhæves, tænkes der vel ofte paa et Enten-Eller, saaledes at Spørgsmaalet er det, om man overhovedet skal anerkende tinglig Beskyttelse eller ikke. Men Vinding Kruse anerkender i hvert Fald, at en Ret udmærket kan være beskyttet i een Relation uden at være det i en anden, naar det antages, at en Ret kan være tinglig beskyttet overfor (a) Omsætningserhververe uden at være det overfor (b) Kreditorer[63]). Dette beror efter den nyere Teoris Opfattelse paa, at det er Retsordenen, der afgør, om der i det paagældende Tilfælde skal indtræde tinglig Beskyttelse eller ej. Naar man først anerkender dette, synes der imidlertid heller ikke at være noget i Vejen for at spalte den tinglige Beskyttelse overfor (b) Kreditorerne i Beskyttelse overfor (α) Udlægshavere og (β) Konkurskreditorer. Dette er ogsaa ovenfor hævdet baade for gældende Ret og de lege ferenda. En modsat Opfattelse hviler paa Dogmet

[62]) Jfr. herom Konkurssurrogater, Kap. VI.

[63]) Jfr. Ejendomsretten I, pg. 185, hvor det betones, at Omsætningsbeskyttelse a og b ingenlunde følges ad, og at man meget vel kan kalde Omsætningsbeskyttelse for »tinglig« Beskyttelse, naar man blot er klar over, at man kan være »tinglig« beskyttet i Retning a uden at være beskyttet i Retning b, jfr. ogsaa Konkurssurrogater, pg. 181 ff. om engelsk Ret.

om, at Konkurskreditorerne ikke faar større Ret end Udlægskreditorerne, men som det fremgaar af det foregaaende, er denne Grundsætning lige saa lidt ufravigelig som Dogmet om, at Konkursboet ikke faar større Ret end Debitor.

Naar Problemet om Rækkevidden af den tinglige Beskyttelse for et Insolvensarrangement skal afgøres, maa Spørgsmaalet da blive, om Retsordenen kan anerkende, at de Grunde, der ifølge det i forrige Paragraf udviklede taler for tinglig Beskyttelse mod Udlægskreditor, ogsaa er tilstrækkelig vægtige til at tillægge Arrangementet Beskyttelse overfor Skyldnerens Konkursbo. Dette kan ikke antages. Det maa ganske vist indrømmes, at det ikke er sikkert, at Resultatet kan naas ud fra en simpel Fortolkning af Parternes Vilje, saaledes at man betragter Kontrakten som stiltiende betinget af, at der ikke indtræder Konkurs[64]), idet dette vel maa antages fra Skyldnerens Synspunkt, men ikke altid fra Kreditorernes, der tværtimod ofte netop har *tilsigtet* at skabe en Sikkerhed, der er uafhængig af Skyldnerens senere Skæbne. Det er imidlertid ikke eneafgørende, hvad Parterne har tilsigtet. I Konkurssurrogater[65]) har jeg derfor ogsaa som Hovedbegrundelse for at frakende Arrangementet Beskyttelse overfor Konkurs anført, at det *fra Retsordenens Side* maa opstilles som en objektiv Forudsætning for at anerkende Gyldigheden af Overdragelsen, at ingen af Kreditorerne foretrækker at erklære Debitor konkurs, saaledes at man simpelthen i dette sidste Tilfælde *frakender* Overdragelsen *tinglig Beskyttelse overfor Konkursboet.*

Herfor taler det i dette Afsnit gentagne Gange fremhævede, at Retsordenen ved frivillige Arrangementer lige saa lidt som i Tilfælde af Tvangsakkordforhandling eller Aktieselskabslikvi-

---

[64]) Herfor Jaeger K. O. § 23, Anm. 8, men imod Kiesow V. O. § 7, Anm. 10, og Mentzel K. O. (1928) pg. 167, jfr. nærmere om disse Forfattere Konkurssurrogater, pg. 347 ved Note 20—22.

[65]) pg. 348.

dation har Grund til at berøve nogen Kreditor Adgangen til den med Samfundets særlige Garanti udstyrede Konkurs, og da det er Retsordenen, som bestemmer, om der foreligger tilstrækkelig Grund til, at der i den paagældende Relation skal indtræde tinglig Beskyttelse, kan denne da ikke anerkendes i Forhold til Konkurskreditorerne. Det er dette Synspunkt, der har ført den engelske Konkurslov til positivt at erklære et saadant frivilligt Arrangement for Konkursgrund, idet alene de Kreditorer, der har akkviesceret ved Ordningen, er afskaaret fra at erklære Debitor fallit, medens der for andre Kreditorer blot gælder den Tidsbegrænsning, at de skal bestemme sig inden 3 Maaneder, hvilken Frist imidlertid gælder for alle Konkursgrunde. Og i nærværende Tilfælde gives der endogsaa Kreditorerne en positiv Opfordring til at varetage deres Tarv ved eventuel Konkursbegæring[66]).

At man ikke kan berøve en Kreditor, der ikke har sluttet sig til et frivilligt Arrangement, Adgangen til at erklære den paagældende Skyldner konkurs, er der formentlig heller ingen, der er i Tvivl om. Tvivlen drejer sig alene om, hvorvidt Konkursboet skal respektere den til Fordel for Deltagerne i Arrangementet skabte Ret, altsaa om denne skal nyde tinglig Beskyttelse i Forhold til Boet. Naar dette sidste efter min Opfattelse ikke kan antages, er det fordi Adgangen til at indgive Konkursbegæring i de her omhandlede Tilfælde, hvor hele Skyldnerens forhaandenværende Formue sædvanlig er Genstand for Arrangementet, i Virkeligheden vilde blive ganske illusorisk, hvis denne Formue ikke kunde inddrages i Boet[67]). En saadan Ret blot paa Papiret kan Retsordenen imidlertid ikke billige. I engelsk Ret er der da heller ingen Tvivl om, at Arrangementet, naar Konkurs begæres, mister sin Virkning overfor Boet[68]).

[66]) Jfr. herom nærmere Konkurssurrogater, pg. 177 ff.
[67]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 322.
[68]) Jfr. l. c. pg. 343—44.

I denne Forbindelse maa det paany erindres, at en Hovedforskel mellem Konkurs og Eksekution er, at Konkursen i Princippet omfatter *hele Skyldnerens Formue*[69]). En Konkurs, hvor praktisk set hele Skyldnerens Formue skulde være unddraget Boet, vilde derfor være en Anomali. Dette vilde imidlertid i de fleste af de her omhandlede Tilfælde blive Konsekvensen af at anerkende Arrangementets Beskyttelse overfor Konkurs, idet Ordningen i Reglen vil omfatte hele eller dog den væsentligste Del af Skyldnerens Formue, og det formentlig, naar en Kreditor midt under Afviklingen begærer Konkurs, vil være sjældent, at Skyldneren har naaet at erhverve nogen ny Formue af Betydning.

Nu anerkendes det ganske vist i Almindelighed, at Boet maa respektere, at der er erhvervet Ejendomsret eller Panteret over enkelte af Boets Ejendele, med mindre Afkræftelsesreglerne kan anvendes, men et helt nyt Spørgsmaal bliver, hvorledes det gaar, naar det praktisk set er hele Skyldnerens Formue, det drejer sig om. I saa Fald vil Stiftelsen af et viljesbestemt Underpant efter Omstændighederne ligefrem kunne stride mod Forbudet mod generelt Pant[70]), og hvis Konkursen begæres inden 8 Uger efter Arrangementets Afslutning, vil Pantsættelsen simpelthen være uvirksom overfor Boet, jfr. K. L. § 21, 2. Stk. Den Vej, som man har anvist[71]), at respektere Akkord- eller Likvidationskreditorerne som en Art Underpanthavere, er derfor meget lidt rimelig i det foreliggende Tilfælde, hvor det sædvanlig vil dreje sig om den væsentligste Del af Bomassen. Heller ikke den Udvej i Analogi med Reglerne om et ansvarligt Selskabs Konkurs at anerkende en Særkonkurs over Akkord- eller Likvidationsformuen[72]) kan

---

[69]) Jfr. ovfr. ved Note 11.
[70]) Jvf. ovfr. § 3, pg. 77 ff.
[71]) Jfr. Illum i U. f. R. 1932, B, pg. 62.
[72]) Jfr. ligeledes Illum l. c.

jeg se Berettigelsen af. Ved Interessentskabsforhold vil de enkelte Interessenter i Almindelighed kun have indskudt en mindre Del af deres Formue i Selskabet, og det vil i hvert Fald være Undtagelsen, at det som her praktisk set er hele Formuen. Under alle Omstændigheder turde det være givet, at saadanne vægtige reale Grunde, der taler for som en praktisk Konsekvens af Selskabskreditorernes Fortrinsret til Selskabsmassen, naar alle Interessenter er insolvente, at betragte Selskabsformuen som et særligt Selskabsbo — for andet er der i dansk Ret ikke Tale om[73]) — ikke gør sig gældende i nærværende Tilfælde, jfr. nærmere nedenfor ved Note 85 ff.

I Virkeligheden kunde man rejse det Spørgsmaal, om det overhovedet er rigtigt, at jeg i Konkurssurrogater er gaaet ud fra, at de tiltrædende Kreditorers Afkald paa at begære Debitors Bo taget under Konkursbehandling er bindende. Konkursbehandling ved Skifteretten er jo en særlig Form for Procedure, og et Afkald paa Benyttelsen af denne Procedure er altsaa i Virkeligheden et Afkald paa processuel Retsbeskyttelse. Efter almindelige processuelle Grundsætninger er et Afkald paa denne Beskyttelse imidlertid ikke uden videre bindende, idet det tværtimod som almindelig Regel antages, at »Dispositionsmaksimen« ikke gælder Afkald paa processuel Retsbeskyttelse[74]). Det antages saaledes, som ogsaa berørt i § 2, at en Debitor ikke kan give Afkald paa, at der mod ham skal anvendes den sædvanlige Retsvej, hvorefter Kreditor først skal tage Dom, gøre Udlæg og derefter realisere det udlagte ved Tvangsauktion. Af denne Grund kan man f.Eks. ikke vedtage Udlæg og Udpantning udenfor de lovhjemlede Tilfælde eller ved Aftale udvide Omraadet for umiddelbare Fogedforretninger[75]), og af samme Grund kan man ikke vedtage hurtig

[73]) Jfr. Sindballe: Dansk Selskabsret I, pg. 163.

[74]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. II, pg. 237.

[75]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. III, pg. 26—27, 105 og pg. 191 samt Afhandlingen i U. f. R. 1908, B, pg. 1 ff.

Retsforfølgning i gensidige Kontrakter[76]) eller paa Forhaand give Afkald paa Anke, jfr. Retsplejelovens § 395, 2. Stk. I de fleste af disse Tilfælde er der nu ganske vist alene Tale om, hvorvidt *Skyldneren* kan give Afkald paa sin processuelle Retsbeskyttelse, medens det, hvor der er Tale om ensidige processuelle Fordele for Kreditor, som f. Eks. den hurtige Retsforfølgning, i Almindelighed anerkendes, at Sagsøgeren kan give Afkald herpaa[77]). Men f. Eks. ved Afkald paa Appel er Forholdet dog det, at Forbudet mod Forhaandsafkald gælder begge Parter i samme Grad. Ved Afkald paa Benyttelse af Konkursinstituttet er der ligeledes Tale om et vist Afkald paa Retsbeskyttelse baade fra Debitor og Kreditorerne. Da Konkurs er Retsforfølgning, yder den vel hovedsagelig en særlig Retsbeskyttelse for *Kreditorerne*. Men da Konkursbehandling tillige giver Skyldneren Beskyttelse mod Misbrug af Insolvenssituationen, kan Skyldneren ogsaa selv begære Konkurs. Bortset fra den Begrundelse heraf, som ligger deri, at Skyldneren derved bringer sig ud af Risikoen for et eventuelt Strafansvar, plejer man dog navnlig som Grund hertil at anføre, at Konkursen maa formodes at være i Kreditorernes almindelige Interesse[78]).

En Antagelse af, at Retsordenen ikke skulde kunne tillade Afkald paa den Beskyttelse, der ligger i Benyttelse af Konkursinstituttet, vilde imidlertid konsekvent føre til det Standpunkt, at det overhovedet ikke kunde være tilladt, naar en Konkursgrund foreligger, at vedtage et frivilligt Arrangement. I norsk Ret, hvor Tvangsakkordloven ser med Uvilje paa Underhaandsakkorder og lignende[79]), er det da ogsaa blevet gjort

---

[76]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. II, pg. 368—69.

[77]) Jfr. l. c. pg. 372.

[78]) Jfr. H. Munch-Petersen: D. Rpl. IV, pg. 18, men cfr. tildels herved Deuntzer: Skifteret, pg. 73—77.

[79]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 77 og 161—62, og Hagerup Bull i T. f. R. 1932, pg. 464 ff.

gældende, at noget saadant skulde være forbudt, men det antages dog, at der hertil maatte kræves Lovhjemmel[80]). Efter hele den velvillige Stilling overfor frivillige Ordninger, som dansk Ret som paavist i Konkurssurrogater[81]) principielt indtager, er en saadan Tanke derimod med Rette blevet afvist fra dansk Side[82]).

En Adgang til at unddrage Skifteretten Behandlingen af den insolvente Skyldners Bo harmonerer ogsaa med den Adgang, der, trods de principielle Betænkeligheder, som ofte anføres herimod fra Teoriens Side, antages at være til at unddrage de almindelige Domstole Afgørelsen af en egentlig Retstvist gennem Voldgift. Rent bortset herfra turde det imidlertid være givet, at der ikke paa et Omraade som dette, hvor det i den Grad drejer sig om store økonomiske Interesser, kan være tilstrækkelig Grund til at gøre et saa almindeligt Brud paa Principperne om Kontraktsfrihed og Parternes Autonomi.

Selv om saaledes Resultatet bliver, at baade Debitor og Kreditor kan give bindende Afkald paa Konkursbehandling, er det anførte dog af Betydning, idet det viser, at man maa være varsom med at gaa for langt med at anerkende de private Aftalers Betydning paa dette Omraade. Een Ting er, at man anerkender en Aftale om at gaa udenom Domstolene, naar alle Parter er enige herom, men et helt nyt Spørgsmaal er, om dette kan have nogen Betydning for dem, der ikke vil være med. Og i saa Henseende er det, som allerede fremhævet ovenfor pg. 19 ff., ikke blot, naar der er Tale om den processuelle Retsbeskyttelse, men ogsaa naar der i Civilretten er Spørgsmaal om den tinglige Beskyttelse, at det maa blive Retsordenen, der bestemmer, og ikke alene Parternes Aftale. Og da Retsordenen ikke kan akceptere, at man berøver nogen

---

[80]) Jfr. Arne Meidell i T. f. R. 1926, pg. 149 ff.

[81]) Navnlig pg. 159—61.

[82]) Jfr. H. H. Bruun i T. f. R. 1927, pg. 101 ff.

Kreditor hans Ret til Konkursbehandlingens Garanti, og da dette reelt vil blive Følgen af at opretholde et frivilligt Arrangements tinglige Beskyttelse overfor Konkursboet, maa denne bortfalde.

Nu vil man maaske indvende, at de anførte Betragtninger beviser for meget, nemlig at man saa ogsaa maa frakende Arrangementet tinglig Beskyttelse overfor Eksekution. Denne Indvending vilde imidlertid ikke være rigtig[83]). Ved Spørgsmaalet om Forholdet overfor Konkurs har Frakendelse af Beskyttelse, som tidligere paavist, en analogisk Støtte i Lovgivningens Grundsynspunkt med Hensyn til Beskyttelsen af Gældsafviklinger som Tvangsakkord og Aktieselskabslikvidation. Overfor Udlæg, der foretages hos en notorisk insolvent Skyldner, viser Retsordenen derimod en helt modsat Tendens, idet man tværtimod ved Midler som de ovenfor omtalte »Retsværnsbestemmelser« søger at komme disse til Livs. De i dette Afsnit anførte Betragtninger krydses med andre Ord i Forhold til Udlægskreditor af andre Hensyn, der viser, at der for Retsordenen ikke er noget Motiv til at frakende Arrangementet den tinglige Beskyttelse overfor Individualforfølgning.

Selv om det saaledes antages, at Arrangementets tinglige Beskyttelse ikke kan opretholdes overfor Konkursboet, kan det dog, som fremhævet i Konkurssurrogater Kapitel XXI, ikke antages, at Ordningen mister sin Virkning med tilbagevirkende Kraft. De Skridt, der allerede er foretaget i Henhold til Arrangementet, mister derfor ikke deres Virkning, med mindre de kan afkræftes, hvilket de som Regel ikke kan[84]).

---

[83]) Jfr. herved ogsaa Konkurssurrogater, pg. 325—26 og ovfr. pg. 80 om det urigtige Synspunkt i ældre Domme, hvorefter Overdragelser til ligelig Fyldestgørelse af alle Kreditorer skulde være lovstridige og derfor simpelthen ugyldige.

[84]) Jfr. herom nærmere Konkurssurrogater, pg. 349—50, og den der omtalte Dom, U. f. R. 1913, pg. 789.

Det kan ikke bestrides, at dette Forhold volder visse Vanskeligheder, men at disse skulde være saa store, at det derfor skulde være nødvendigt at anerkende en Særkonkurs over Likvidationsformuen[85]), kan jeg ikke se, jfr. ogsaa ovenfor ved Note 72—73. Disse Vanskeligheder er ikke større end de, der opstaar, naar en Tvangsakkordforhandling eller et Aktieselskabs Likvidation slaas i Stykker ved Konkurs.

Med Hensyn til de uheldige Sider ved, at skete Udbetalinger i Almindelighed staar ved Magt, maa det erindres, at der ogsaa, naar et insolvent Aktieselskabs Likvidation erstattes med Konkurs, vil kunne være sket Udbetalinger under Likvidationen, som man heller ikke her uden videre vil kunne kræve tilbage[86]). I disse Tilfælde er Ligelighedsprincippet ganske vist udtrykkeligt foreskrevet, men det maa erindres, at jeg ved de i dette og forrige Afsnit behandlede frivillige Arrangementer ligeledes har opstillet det som en Betingelse, at Arrangementet tilsikrer *ligelig* Fyldestgørelse. Heraf følger imidlertid, at det ikke vilde være lovligt at betale en enkelt Kreditor paa et tidligere Tidspunkt end de øvrige[87]). En sand Overholdelse af Ligelighedsprincippet maa med andre Ord føre til, at der ligesom ved Konkurs bliver en Pligt til *samlet* Udlodning til alle de deltagende Kreditorer. Hvis en enkelt Kreditor uden samtlige øvrige Kreditorers Tilslutning forud for disse fik udbetalt noget, vilde dette være retsstridigt, og selv om det ovenfor er antaget, at man ikke uden videre kan anvende Afkræftelsesreglerne paa de skete Udbetalinger, maatte disse kunne anvendes, hvis en enkelt Kreditor saaledes havde faaet en Begunstigelse fremfor de øvrige, ligesom der maatte kunne blive

---

[85]) Herfor Illum i U. f. R. 1932, B, pg. 65.

[86]) Ved Tvangsakkord bliver der derimod først Tale om Udlodninger, naar Akkorden stadfæstes.

[87]) Jfr. om insolvente Aktieselskabers Likvidation Krenchel: Aktieselskabsloven, pg. 280.

Tale om Erstatningskrav mod Likvidatorerne. Ligelighedsprincippets Konsekvens er saaledes ikke blot, at Kreditorerne har Krav paa at faa ligelig Fyldestgørelse, men ogsaa, at de har Krav paa at faa den samtidig, saaledes at Udbetalinger i Strid hermed ikke kan karakteriseres som lovlige, men som foretaget af Likvidatorerne paa egen Risiko.

Det er derfor ikke rigtigt, naar det mod mit Standpunkt er blevet indvendt[88]), at der, hvis Likvidationsmassen inddrages under Debitors paafølgende Konkurs, vil opstaa en urimelig Ulighed mellem de i Likvidationen deltagende Kreditorer, dersom nogle af disse havde faaet à conto Udbetaling, men andre ikke. Er der virkelig opstaaet en urimelig Ulighed, vil de skete Udbetalinger til enkelte Kreditorer netop ikke kunne karakteriseres som fuldstændig lovlige, men de kan tværtimod afkræftes.

Det her hævdede er ogsaa antaget af Jaeger[89]) for tysk Ret, idet det fremhæves, at det alene er, naar Treuhänder loyalt har betalt alle Kreditorerne den aftalte Rate, at Udbetalingen staar ved Magt overfor Konkursboet. Derimod siges det udtrykkeligt: »wäre dagegen bei Konkurseröffnung auch die erste Rate nur vereinzelt ausgezahlt worden, dann läge auch kein ordnungsmässiger Teilvollzug des Zwangsvergleichs vor. Das oberste Gebot einer Zwangsvergleichsbefriedigung, die Gleichbehandlung, wäre verletzt«; Udtalelsen angaar ganske vist et Treuhandarrangement indenfor Tvangsakkord, men det samme maa antages ved et paa Ligelighedsprincippet baseret frivilligt Arrangement.

Overfor den Indvending, at eventuelle *nyopstaaede Kreditorer* faar Andel i Likvidationsmassen, naar denne inddrages i Debitors efterfølgende Konkurs, maa det bemærkes, at det

---

[88]) Illum, U. f. R. 1932, B, pg. 65—66.
[89]) K. u. T. 1927, pg. 163.

samme gælder i Almindelighed, naar en Tvangsakkordforhandling afløses af Konkurs. Anderledes stiller det sig alene, hvis der allerede forud for Tvangsakkordforhandlingernes Aabning er indgivet en Konkursbegæring, som er udsat af Hensyn til Forhandlingerne[90]). Iøvrigt er det formentlig i begge Tilfælde utvivlsomt, at der, *naar* en Konkurs indtræder, maa blive Tale om ligelig Fyldestgørelse af alle de Kreditorer, der ved Konkursbegæringen havde Krav mod Skyldneren, saaledes at altsaa ogsaa nye indtil da tilkomne Kreditorer kommer i Betragtning. Dette antages ogsaa i tysk Ret[91]). For de Kreditorer, der er berettigede ifølge Arrangementet, fører dette naturligvis til, at de nøje maa overveje, om det kan betale sig at erklære Debitor konkurs, hvis der siden Arrangementets Stiftelse maa antages at være opstaaet betydelig ny Gæld. Hvis dette maatte virke hæmmende paa altfor emsige Kreditorer, kan jeg ikke se, at der er sket nogen Skade herved. Og at man paa den anden Side, hvis der virkelig er Grund til at slaa Arrangementet i Stykker, maa tage den nye Gæld med i Købet, er som nævnt ikke andet, end hvad der gælder ved Tvangsakkord, hvor Faren for ny Gæld i og for sig er større paa Grund af Debitors frie Raadighed over Boet.

Spørgsmaalet bliver imidlertid, *hvem* der kan fremkalde Konkursen. Hvis en enkelt ny Kreditor kan det, med den Virkning at hele Arrangementet falder, vilde der indtræde højst uheldige Resultater, f. Eks. hvis det blot drejede sig om Bageren eller Urtekræmmeren, der havde faaet et mindre Beløb til Gode.

I engelsk Ret opstaar dette Spørgsmaal ikke, idet selve Arrangementet er Konkursgrund, »act of bankruptcy«, og Konkursens Virkninger regnes tilbage til det Tidspunkt, hvor Kon-

---

[90]) Jfr. herved Konkurssurrogater, pg. 133—35.

[91]) Jfr. Jaeger i K. u. T. 1927, pg. 162.

kursgrunden forelaa[92]). Herefter er det klart, at ingen senere tilkommet Kreditor har Glæde af at erklære Debitor fallit, idet han slet ikke har Krav paa Fyldestgørelse gennem Konkursen.

I tysk Ret, hvor man derimod ligesom i dansk Ret i og for sig maa anerkende, at nyopstaaede Kreditorer har Krav paa Fyldestgørelse i Konkurrence med Arrangementskreditorerne, er det dog ogsaa antaget af de Forfattere, der holder paa, at Treuhandordningen falder sammen i Tilfælde af Konkurs, at noget andet gælder, hvor Konkursen alene skyldes ny Gæld[93]). I dette Tilfælde antages der ikke at ske noget Afbræk i Treuhänders Virksomhed, og Treuhandoverdragelsen medfører uden videre Separatiststilling i Boet. De Tilfælde, hvor Ordningen derimod antages at falde, foreligger alene, naar Konkursen indtræder, fordi selve Treuhandordningen ikke har vist sig gennemførlig. Det er ogsaa kun i disse Tilfælde, at den tyske Teoris Begrundelse af Resultatet ud fra det Synspunkt, at Forudsætningerne for Arrangementet er bristet, slaar til[94]).

For dansk Rets Vedkommende vil det ses af det foregaaende, at der ligesom i Konkurssurrogater Kapitel XXI i det hele kun er tænkt paa det Tilfælde, at en *dissentierende Kreditor,* til Trods for at han i og for sig er berettiget ifølge Arrangementet, foretrækker de Garantier, som en Konkursbehandling ved Skifteretten maa præsumeres at byde. Derimod passer de anførte Betragtninger ikke til Fordel for en *senere tilkommet* Kreditor, som aldeles ikke vilde have haft Krav paa at komme i Betragtning, hvis der i Stedet for Afslutningen af Arrangementet straks var blevet aabnet Konkurs. Som

---

[92]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 343.

[93]) Jfr. Jaeger, K. u. T. 1927, pg. 162 f. o. og Bley, K. u. T. 1928, pg. 9.

[94]) Jfr. ovfr. pg. 105—106.

Følge af Princippet »faillite sur faillite ne vaut«[95]) vilde en saadan Kreditor, selv om han erklærede konkurs, ikke kunne faa Andel i Formuemassen, men alene være henvist til, hvad Debitor senere maatte have erhvervet. I Forhold til nyopstaaede Kreditorers Konkursbegæring er det derfor ikke nogen Anomali, at de ikke kan faa Andel i den af det tidligere Arrangement omfattede Formuemasse, og det kan derfor vistnok ogsaa i dansk Ret antages, at den tinglige Sikring af Arrangementet kan opretholdes under en Konkurs, som overhovedet ikke tiltrædes af nogen af de tidligere Kreditorer.

De lege ferenda kunde der maaske nok være Grund til, naar man alligevel skal give en ny Konkurslov, udtrykkeligt at fastslaa de her omhandlede Arrangementers Stilling ved Debitors senere Konkurs, men da de hævdede Resultater efter min Mening maa anerkendes allerede i gældende Ret, er jeg dog mest tilbøjelig til i saa Henseende at anse det for tilstrækkeligt, at den til K. L. § 1 svarende Bestemmelse faar en mere elastisk Formulering, jfr. ovenfor pg. 112.

---

[95]) Jfr. Konkurssurrogater, pg. 119.

§ 5.

SLUTNING

»Les gros négociants ne déposent plus leur bilan, ils liquident à l'amiable: les créanciers donnent quittance en prenant ce qu'on leur offre. On évite alors le déshonneur, les délais judiciaires, les honoraires d'agréés, les dépréciations de marchandises. Chacun croit que la faillite donnerait moins que la liquidation. Il y a plus de liquidations que de faillites à Paris.«

Saaledes skrev allerede Balzac i »Grandeur et Décadence de César Birotteau«. Men Udtalelsen har sin fulde Sandhed i Frankrig den Dag i Dag, trods alle Forsøg paa at komme »liquidation amiable« til Livs ved nye Regler om »faillite« og Indførelsen af Instituttet »liquidation judiciaire«[1]). Og Forholdet er praktisk set det samme i alle Lande[2]). Dette gælder iøvrigt selv i England, til Trods for at den engelske Lovgivning som fremstillet i Konkurssurrogater Kapitel XII principielt indtager det Standpunkt, at alle frivillige Ordninger er undergivet »Deeds of Arrangement Act«.

Der er derfor heller ingen Tvivl om, at hvor god en Konkurslov man end maatte skabe i fremtidig dansk Ret, vil de frivillige Ordninger altid bevare deres store Betydning. Det turde maaske overhovedet være et Spørgsmaal, i hvor høj Grad de mange frivillige Ordninger i Øjeblikket skyldes væsentlige Mangler ved den gældende Konkurslov. Det er ikke engang sikkert, at man deri, at Dividenden i Konkursboer gennemgaaende er lav, uden videre kan se et Bevis paa, at

---

[1]) Jfr. ovfr. pg. 101—102.

[2]) Jfr. Konkurssurrogater, Kap. X ff.

det nugældende Konkursinstitut er slet. Dette kunde skyldes, at det i Øjeblikket oftest kun er de »daarlige« Boer, der kommer til Konkurs, Boer der maaske under en hvilkensomhelst Konkursordning ikke kan give bedre Resultater, medens man i stort Omfang, naar der i Boet virkelig er Aktiver af Betydning, foretrækker en frivillig Ordning. Men dette sidste behøver ikke at have sin Grund i, at en Konkursbehandling faktisk vilde give et ringere Resultat. I økonomiske Forhold er der nu engang en Tendens til saa vidt muligt at undgaa offentlige Myndigheders Indblanding. Hvor meget man end udbygger Kreditorautonomien ved Konkurs, maa det nødvendigvis være saaledes, at den offentlige Tilsynsmyndighed, in casu Skifteretten, er nødt til at vise en meget stor Forsigtighed og Tilbageholdenhed overfor rent forretningsmæssige Dispositioner.

Det er derfor givet, at en Hovedopgave ved Reformeringen af Konkursloven maa blive at gøre Konkursinstituttet mere egnet for de store Boer og i videst muligt Omfang at skaffe forretningsmæssig og branchekyndig Bistand ved Afviklingen. Hvis Behandlingen helt igennem bliver smidigere, er der sikkert ogsaa Grund til at haabe, at nogle flere Boer vil blive undergivet offentlig Behandling. Men selv om dette Haab gaar i Opfyldelse, vil der utvivlsomt stadig blive et stort Antal frivillige Afviklinger. Det kan godt være, at det i Virkeligheden ofte — som allerede Balzac antyder i Citatet ovenfor — vil være en Overtro, at en saadan Gældsordning vil give et bedre Resultat end et forbedret Konkursinstitut, men der er ingen Retsorden i Verden, der har været i Stand til at udrydde en saadan Overtro.

Spørgsmaalet om Reformen af Konkurslovgivningen skal derfor ikke forfølges nærmere her. Som Momenter, der muligvis kunde virke til at indskrænke rent frivillige Ordninger, kan dog nævnes Gennemførelse af en videre Adgang til ekstra-

ordinært Skifte ved forretningskyndige Skiftekommissærer samt en udtrykkelig Anerkendelse af Instituttet Likvidationsakkord som Indhold af en Tvangsakkord, saaledes at dette Institut maaske kunde komme til at spille en større Rolle i Praksis, end det gør i gældende Ret[3]).

Man kunde imidlertid spørge, om det ikke vilde være rigtigt ved Reformen af Konkursloven at søge indskrænket de rent frivillige Ordninger ved at give visse Lovregler om disse. Dette Spørgsmaal er ogsaa berørt flere Steder i det foregaaende, men det vil ses, at man efter min Opfattelse bør være meget varsom hermed[4]). Og selv om man maatte give saadanne Regler, er det i hvert Fald min Tro, at de rent frivillige Ordninger dog vil komme til at bevare et betydeligt Omraade. Det vil sikkert gælde ogsaa ved Aktieselskaber, selv om man maatte gennemføre den flere Gange antydede mere konkurslignende, lovordnede Likvidation, idet næppe nogen vilde tænke paa ikke ved Siden af denne at anerkende frivillige Likvidationer.

Hvis dette vil vise sig rigtigt, maa det imidlertid blive Retsordenens Opgave i videst muligt Omfang at fremme loyale Principper for saadanne Afviklinger. Ud fra dette Synspunkt maa det af mig i §§ 3 og 4 forsvarede Standpunkt ses, idet man paa den ene Side ved alene at knytte den Virkning, at Individualforfølgning udelukkes, til Arrangementer, der reelt gennemfører Ligelighedsprincippet og Uraadighedsprincippet, frister Parterne til disse Princippers Overholdelse ogsaa ved frivillige Likvidationer, og paa den anden Side først ved at anerkende denne Konsekvens vil opnaa Ligelighedsprincippets sande Overholdelse.

---

[3]) Jfr. herved Konkurssurrogater, pg. 60—67, hvorefter Likvidationsakkord principielt maa anerkendes allerede i gældende Ret, se nu ogsaa Akkordretskendelse U. f. R. 1934, pg. 129.

[4]) Jfr. navnlig pg. 97 og 101—102.

LITTERATURFORTEGNELSE

(Derunder Forkortelser.)

Aubert: Obl. Ret Spec. Del = L. M. B. Aubert: Den norske Obligationsrets Specielle Del, 2. Udg. ved Per Rygh, Bind I, Kristiania 1901, Bind III, 1904.

Augdal, Per: Norsk Panteret, Oslo 1932.

B. A. = The Bankruptcy Act 1914 med The Bankruptcy Amendment Act 1926.

Benckert, Karl: Pantsättning eller överlåtelse till säkerhet för fordran. Stockholm 1926.

Bergmann, C. G.: Köp och Lösöreköp, Lund 1927.

B. G. B. = Bürgerliches Gesetzbuch für das deutsche Reich.

Bruun, H. H., T. f. R. 1927, pg. 101 ff.: Enkelte Spørgsmaal om insolvente Personers Retsforhold.

Deuntzer: Skifteret = I. H. Deuntzer: Den danske Skifteret, København 1885.

D. L. = Christian den Femtes danske Lov af 15. April 1683.

Emmerich: Sanierung = H. Emmerich: Die Sanierung, I. Teil, Mannheim-Berlin-Leipzig 1930.

Fischbach, Oskar: Treuhand und Treuhandgeschäft, Mannheim-Leipzig 1912.

Forhandlinger paa det 14. nordiske Juristmøde, København 1928.

Getz: Udvalgte Afhandlinger = Bernhard Getz: Juridiske Afhandlinger, udgivne af Francis Hagerup, Kristiania 1903.

Gram: Formueret II, 2 = F. T. J. Gram: Den danske Formueret, Anden Del. Andet Bind, København 1864.

Grünschild, J.: Die Treuhänderschaft zum Zwecke der Gläubigerbefriedigung, Berlin 1914.

Hagerup: Panteret = Francis Hagerup: Den norske Panteret, 3. Udg., Kristiania 1917.

Hagerup: Konkurs = Francis Hagerup: Konkurs og Akkordforhandling, 4. Udg. ved P. I. Paulsen, Oslo 1932.

Hagerup Bull, E.: N. R. T. 1903 pg. 17 ff.: Om Overdragelse af mundtlige Fordringer i Sikringsøjemed, og 1903 pg. 257 ff.: Endnu lidt om Overdragelse af mundtlige Fordringer i Sikringsøjemed.

Hagerup Bull, E.: N. R. T. 1924 pg. 1089 ff.: Om pantsættelse av mundtlige fordringer.

Hallager—Aubert: Norsk Obligationsret = Fr. Hallager: Den norske Obligationsret, 2. Udg. ved L. M. B. Aubert, Kristiania 1879.

Hvidt, Valdemar: U. f. R. 1923 B pg. 33 ff.: Bemærkninger om Kreditorernes Stilling ved insolvente Aktieselskabslikvidationer.

Illum, Knud: Modregning i Konkurs, København 1934.

Jaeger: K. O. = Ernst Jaeger: Kommentar zur Konkursordnung, Band I, 6/7. Aufl., Berlin-Leipzig 1931.

Jaeger: K. u. T. 1927 = Ernst Jaeger: Treuhandvergleich und Konkurs i Tidsskriftet »Konkurs- und Treuhandwesen«, 1927 pg. 161 ff.

Kiesow: V. O. = W. Kiesow: Gesetz über den Vergleich zur Abwendung des Konkurses (Vergleichsordnung) 3. Aufl., Mannheim 1930.

K. L. = dansk Konkurslov af 25. Marts 1872.

K. O. = tysk »Konkursordnung« af 10. Februar 1877 med Novelle af 17. Maj 1898.

Konkurssurrogater = Erwin Munch-Petersen: Konkurssurrogater. En retssammenlignende Undersøgelse, København 1932.

Krenchel: Aktieselskabsloven = H. B. Krenchel: Aktieselskabsloven af 15. April 1930. Haandbog i Dansk Aktieret, København 1930.

K. u. T. = Konkurs- und Treuhandwesen. Halbmonatschrift für Wirtschaft und Recht. Unter Mitwirkung von Professor Jaeger herausgegeben von Levy, Berlin 1927 ff.

Larsen, J. E., II. 2 = J. E. Larsen: Samlede Skrifter, Anden Afdeling, Andet Bind, København 1858.

Lassen: Alm. Del = Jul. Lassen: Haandbog i Obligationsretten, Almindelig Del, 3. Udg., København 1917.

Lassen: Hdb. Spec. Del = Jul. Lassen: Haandbog i Obligationsretten, Speciel Del, København 1897.

Lassen: Kunstig Kreditorbegunstigelse = Jul. Lassen i T. f. R. 1917 pg. 45 ff.

Lassen: Lærebog Spec. Del = Jul. Lassen: Lærebog i Obligationsrettens specielle Del, 4. Udg. ved Henry Ussing, København 1931.

Lawrance: Arrangement = Lawrance: Deeds of Arrangement with Precedents, 9. ed., London 1922.

Löchen, Edvard: N. R. T. 1924, pg. 529 ff.: Overdragelse av fordringer i sikringsöjemed. Sikringscession, og pg. 1022 ff.: Sikringscession.

Matzen: Tingsret = H. Matzen: Forelæsninger over den danske Tingsret, 2. Udg. 1891.

Meidell, Arne: T. f. R. 1926 pg. 149 ff.: Enkelte Spørgsmaal om insolvente Personers Retsforhold.

Mentzel: K. O.: = F. Mentzel: Kommentar zur Reichskonkursordnung. 3. Aufl., Mannheim-Berlin-Leipzig 1928.

Munch-Petersen, H.: Den borgerlige Ret, 9. Udg., København 1934.

Munch-Petersen, H.: D. Rpl. = H. Munch-Petersen: Den danske Retspleje, Bind IV, 2. Udg., København 1923 ff.

Munch-Petersen, H.: Reformkrav indenfor Nutidens Konkursret. Særtryk af »Festskrift för Prof. jur. utr. dr. Otto Hjalmar Granfelt«, Helsingfors 1934.

Müller-Erzbach: Deutsches Handelsrecht, 2/3. Aufl., Tübingen 1928.

N. R. T. = Norsk Retstidende.

Planck: B. G. B. = Planck's Kommentar zum Bürgerlichen Gesetzbuch, II Band, 1. Hälfte. Recht der Schuldverhältnisse, 4. Aufl., Berlin 1914.

Platou: Norsk Selskabsret I = O. Platou: Forelæsninger over Norsk Selskabsret, Bind I, 2. Udg. ved Lindvik, Oslo 1927.

Popp-Madsen, Carl: Bod, København 1933.

Rasting, Carl: Retssammenlignende Studier over Entreprenørens Omsætningsbeskyttelse, København 1932.

Ringwood: Bankruptcy = Ringwood's Principles of Bankruptcy, 15. ed. London 1927.

Rühl, H.: Eigentumsvorbehalt und Abzahlungsgeschäft, Berlin 1930.

Sindballe: Selskabsret = Kr. Sindballe: Dansk Selskabsret I ff., København 1928 ff.

Stang, Frederik: Indledning til Formueretten, 3. Udg., Oslo 1935.

Stultz, G.: Der Eigentumsvorbehalt im in- und ausländischen Recht. Berlin 1931.

T. f. R. = Tidsskrift for Retsvidenskab.

Torp: Selskabsret = Carl Torp: Den danske Selskabsret, København 1919.

Torp—Grundtvig: Tingsret = Carl Torp: Dansk Tingsret, 2. Udg. ved L. A. Grundtvig, København 1905.

U. f. R. = Ugeskrift for Retsvæsen.

Undén, Östen: Om Panträtt i Rättigheder, Lund 1915.

Undén, Östen: Svensk Sakrätt I, Lös egendom, Lund 1927.

Ussing: Aftaler = Henry Ussing: Aftaler paa Formuerettens Omraade. København 1931.

Ussing, Henry: Juridisk Forenings Aarbog 1924 pg. 42 ff.: Sikkerhedsoverdragelser af Fordringer.

Ussing, Henry: Juridisk Forenings Aarbog 1934 pg. 43 ff.: Hovedspørgsmaal for en nordisk Lovgivning om Gældsbreve.

Vinding Kruse: Ejendomsretten I—V, København 1929—1933.

Vinding Kruse: Ejendomsrettens Overgang, Afhandling i T. f. R. 1924 pg. 315 ff.

Vinding Kruse: Ejendomsretsspørgsmaal, København 1934.

Vinding Kruse: Pant i Løsøre og Rettigheder. Afhandling til det 14. nordiske Juristmøde, København 1928.

V. L. T. = Vestre Landsrets Tidende.

V. O. = Tysk »Gesetz über den Vergleich zur Abwendung des Konkurses (Vergleichsordnung) vom 5. Juli 1927.«

Williams: Bankruptcy = R. L. V. Williams: The Law and Practice in Bankruptcy, 13. ed. London 1925, Supplement 1926.

Ørsted, A. S.: Haandbog over den danske og norske Lovkyndighed, V. Bind, København 1832.

SAGREGISTER

Fælles for »Konkurssurrogater« (betegnet I) og »Overdragelser til Fyldestgørelse« (betegnet II).

Aabenlys Begunstigelse af enkelt Kreditor, ved Tvangsakkord I 102—103, jfr. 91—102; ved frivillige Ordninger I 257, 275—76.

Absicht I 371—74, 401, 411—12.

Absichtsanfechtung I 147, 365, 366 ff., 400—03.

Absonderungsrecht, Anfægtelse af, ved Konkurs I 148—49, ved Tvangsakkord I 152—53; Anerkendelse i Treugebers Konkurs I 217, 218—19.

action paulienne I 146, 258, 352[4]), 377—83. — Se iøvrigt under actio pauliana.

actio pauliana I 145, 171, 315—16, 323[23]), 351 ff., 363—65, 365, 378, 384, 400, 404[3]), 407, 411, 416.

act of bankruptcy I 35, 36[42]), 178, ved deeds of arrangement 178—79, 343, 384, II 131, 139—40.

actual fraud I 386, 387, 388—89, 394 ff., 401, 412.

actual intent, se actual fraud.

actual notice I 188.

adjudication of bankruptcy I 35, 122, 127.

Afkald paa processuel Retsbeskyttelse II 19—20 og 133—135.

Afkræftelse, ved Konkurs I 145—50, ved Tvangsakkord I 143—44, 150—53 og 358—59; af Arrangementer til ligelig Fyldestgørelse af alle Kreditorer I 184—86, 299—301, 322—26, 349—50, 382—83, 394—95. II 14 v. [9]), 58—59, 93, 136—38, af Overdragelser til Fyldestgørelse eller Sikkerhed for enkelt Kreditor II. 11, 23, 25, 26, 39—40, 52—54, af Retsforfølgningsskridt I 141 [96a]), 142—44, 148—50, 152—53, II 115, 120—21, 136. Afkræftelse udenfor Konkurs, se Omstødelse udenfor Konkurs. Se iøvrigt under Gaver, Kreditorbegunstigelser, Nærpaarørende.

Aftalelovens § 33 I 283, 286—87.

Accept, om kræves overfor Akkordforslag, i dansk Ret I 236—38, II 70—76, K. L. § 98 I 235—36, II 72—73, i tysk Ret I 202—205.

Akkord, Begrebet modsat Likvidation I 68—71, Interessen heri I 3, 159, A. som Saneringsmiddel I 23—25, 32, 68. Se iøvrigt: Frivillig Akkord, Tvangsakkord, Likvidationsakkord, simpel Akkord og Kvotaakkord.

Akkordforening I 136 ff., 160—61, 162—65, 233, 320, 328 ff., 349—50. II 66, 88—89, 90—91, 95—96.

Akkordkreditorer, ligelig Behandling ved Tvangsakkord I Kap. VII (se Indhold), Udelukkelse fra Individualforfølgning I 119 ff. (se Kap. VIII Indh.).

Akkordudvalg I 136—41, II 126—27.

Aktieselskaber, Sanering af, I 1 ff.,

4—6, 7, 16—17, 24; Likvidation af, I 12, 17, 170—71, 244[33]), 245, 277[1]), 318, 333, 345, 359 m.[33]), II 100[85]), 102, 123—26, 129, 137—38, 144.

Aktieselskabslikvidationer, se under Aktieselskaber.

Anfechtung I 147, 153 ff., 296, 299—301, 323, 344—45, 365 ff., 399—403, 416—17, II 99.

Anmeldelse til Skifteretten II 81, 97.

Anschlusskonkurs I 135, 143.

Ansvarligt Interessentskab, Sanering af, I 1 ff., 7—9, Aftaler om Uopsigelighed af, II 109—112, Medhæftelse for indtrædende II 84[53]).

»assignment of property in trust for creditors« I 176—79, 193—95, 306—308, 342—44, 394—95, II 56, 64, 104—105, 131, 139—40.

Ausgleichsordnung (østrigsk) I 29, 77, 85, 92, 97, 110—112, 125, 144, 150, 154.

Ausgleichsverfahren, se Ausgleichsordnung.

Ausgleichsverwalter (østrigsk) I 85, 125, 154.

Aussergerichtlicher Gläubigerakkord, se Aussergerichtlicher Vergleich.

Aussergerichtlicher Nachlassvertrag (Svejts) I 165, 205, 272.

Aussergerichtlicher Vergleich, alm. Karakteristik I Kap. XIII (se Indh.) Ligelighedsprincippet og Afvigelser herfra I 259—71.

Aussonderungsrecht i Treuhänders Konkurs I 215—17, 224, 230—31, 322, II 65.

Banker I 4, 12, 359 m.[33]), II 125.

bankruptcy notice I 36[42]).

»Bedragelighed« som Grundlag for Omstødelse udenfor Konkurs, I 352—53, 364, 400, 404—405, 416—19, II 98.

Begunstigelse af enkelte Kreditorer, ved Tvangsakkord I, Kap. VII (se Indh.), ved frivillig Akkord I, Kap. XVIII (se Indh.), se iøvrigt aabenlys Begunstigelse, hemmelig Begunstigelse, Særaftaler, Særbegunstigelser. Om Afkræftelse og Omstødelse, se Kreditorbegunstigelse.

Begunstigelseshensigt ved Omstødelse udenfor Konkurs I 402—403, jfr. I 361—363, 367—76, 378—79, 382—83, 388 ff.

Begünstigungsabsicht, svejtsisk Ret I 361—63, tysk Ret I 362[4]), 363[9]), 367 ff., 402, 426.

Benachteiligungsabsicht, i svejtsisk Ret I 361—63, tysk Ret I 367—76, 401, 426.

beneficiary I 180—83, 186—91, 224—25, 229, 307, II 56, 64—65.

Berigelseshensigt I 408—409, 423, 426—27. Om B. kræves ved Omstødelse udenfor Konkurs, navnlig I 410—11.

Besiddelsesopsigelse som Betingelse for Ejendomsrets Overgang, I 340—41, II 28—29, 88—92.

Beskyttelse mod Konkurs, ved allerede etableret Konkurs I 119, II 140—41, ved Tvangsakkord I 128—31, 131—35, 346, II 123—28, 136, ved frivillige Arrangementer I, Kap. XI (se Indh.) og II § 4 (se Indh.), jfr. I 178, 322, 324, 326 og II 72, 94, 95, 97.

Besserungsschein I 69[3]).

Betaling, Afgrænsning overfor Pant, 1) ved Overdragelse til enkelt Kreditor II 23—32, 37 ff., 2) ved Overdragelse til samtlige Kreditorer I 337—38, II 68—69, 100. Afkræftelse eller Omstødelse af B., I 361, 364—65, 368 ff., 380—83, II 11, 23, 39—40, 52—54, se ogsaa forfalden Gæld og uforfalden Gæld.

Betalingsstandsnings- og Gældsordningsstadium II 72—73, 97, 128—29.
Betalingsudsættelse I 30—31, 38, 41, 46, 56, 58, 140[96a]), 198, 421.
Bogfordringer, Transport af, II 45, 53.
breach of trust I 188.

cessio bonorum, romersk Ret I 18[18]) og [19]), 320, engelsk Ret I 178, 193, 244, 306, se iøvrigt assignment of property, fransk Ret se cession de biens.
cession de biens (volontaire og judiciaire) I 18[19]), 169[5]), 170, 310—16, 320.
cestui que trust I 181, 388, se iøvrigt beneficiary.
composition, ved Tvangsakkord I 35—37, 51—55, ved deeds of arrangement I 176—78, Ligelighedsprincip 101—102, 273—76, Udelukkelse af Individualforfølgning I 177—78, 305—306.
concordat amiable, i Almindelighed I 165, 168—75, Ligelighedsprincip I 257—59, Udelukkelse af Individualforfølgning I 308—16.
concordat judiciaire I 32—34, 38—40, 87, 100—101, 127—28, 169.
concordat par abandon d'actif, Begreb I 18[19]), 33, 38—40, 42[13]), 46, 49, 50, 56, 58, 87, Udelukkelse af Individualforfølgning ved frivillig, I 308—16.
concordat simple I 33, 38—39, 56.
constitutum possessorium, ved Overdragelse til enkelt Kreditor II 28—29, 34—35, 51—52, ved Overdragelse til alle Kreditorer II 89—92, i tysk Ret I 290, 297, 297[33]), II 61.
constructive fraud I 386—87, cfr. 394, 401, 412.
constructive notice I 188, 190 ff.
constructive trust I 189.
conveyances for value I 188—89, 388—89, 392—99.

datio in solutum, ved Overdragelse af Løsøre II 23, 26—27, 29—32, ved Transport af Fordringer II 37—38, Ved Overdragelse til alle Kreditorer I 337—38, II 68—69, 100, som Akkordindhold I 40, 58, 207, 311, som Genstand for Afkræftelse I 364—65, 368, 380—83, 423, II 11, 23, 26—27, 39—40, 52—54.
deeds of arrangement, alm. Karakteristik I 34[39]), 165, 176—79, 190—91, 193—95, 207, 335, II 61, 63, 97, 142; Ligelighedsprincip I 101—102, 194—95, 273—76; Udelukkelse af Individualforfølgning I 305—308, II 56, 63, 97; Stilling overfor Konkurs I 342—44, II 104—105, 139—40.
Deliktsanfechtung I 147, 365, se iøvrigt Absichtsanfechtung.
Denunciation II 35—48, 52, 92, jfr. I 340—41.
dessaisissement, ved liquidation judiciaire I 32—33, 88—89, 121, ved faillite I 82—83, 117—18, 121, ved faillite de fait I 173, 174, 358—59, ved concordat par abandon I 171, 308—16.
discharge I 36, 40[3a]), 52—55, 103[35]), II 61.
dissentierende Kreditorer, modsat nyopstaaede, I 194, 270, 296—97, 301, 302, II 59, 86—87, 99 ff., 139—41.
doppelseitige Treuhand I 228—30.
Dækningstransport II 36 ff., 48.

Eigennützige Treuhand I 217 ff., 247, 292—94.
Eigentum zur gesamten Hand I 8—9, II 75—76.
Einstimmigkeitsvergleich I 202—205, 269—70.

Ejendomsforbehold, Virkning overfor Kreditorerne II 116—21.
Eksstinktion overfor godtroende Omsætningserhververe I 190—91, 214—15, 313—14, II 32—34, 54
Enkeltmandsforetagende I 6—7, 17.
Enstemmighed, om kræves ved ethvert frivilligt Arrangement I 171, 177 ff., 201—205, 235—38, 269—70, 278, II 70 ff.
»Erhaltung des Unternehmens« I Kap. I .
Erlass og **Erlassvergleich** I 44—47, 200, 265[42]).
equitable ownership I 182 ff.

faillite I 32—34, 56, 82—83, 88—89, 91, 100, 114, 117—18, 119, 121, 126, II 101, 142.
»faillite de fait« I 172—75, 254—55, 257—59, 358—59.
»faillite sur faillite ne vaut« I 119, II 140—41.
fiducia I 212 ff., 226, 250—51.
fiduciarisk Retshandel, ved engelsk trust I 82 v.[3]), 180—81, II 56, ved tysk Treuhand I 211—12, 221—22, 225—27, II 55, 65, i dansk Ret I 246—52, 320, 332, 337, II 65.
Firmareglerne I 6—7, 341.
Fledførelse II 13—14, 79—87.
Flertallets Tilslutning, Betydning 1) ved Tvangsakkord: I 28—29, 29[19]), 55—56, 70—71, 72—73, 2) ved frivillige Ordninger: i engelsk Ret I 177—79, 333, 343, II 63, 97, i dansk Ret: I 321—22, 333, 335—36, II 61—63, 70, 94—95.
Fordringsopkøb, ved Tvangsakkord I 97, 106—112, ved frivillig Akkord I 264, 281.
forfalden Fordring, som Genstand for Transport, II 11, 31, 38—48, 52.
forfalden Gæld, Betaling af, 1) Forhold til Pantsætningsreglerne: II 37—38, 41—45, 2) Forhold til Afkræftelse og Omstødelse: I 361, 364, 368 ff., 380—83, 423—28, II 39—40, 52—54.
»Forhandlersynspunktet« II 32—34.
fraude paulienne I 378—79, cfr. 381, 401, 412.
»fraudulent conveyances« I 352[4]), Kap. XXIV, D (se Indh.).
fraudulent intent I 401, jfr. 386 ff., se iøvrigt »actual fraud« og »constructive fraud«.
fraudulent preference I 148, cfr. I 307—308, 389 ff.
fremtidige Formueerhvervelser, som Genstand for 1) Overdragelse II 79—80, 2) Panteret II 77—78.
Frigørelse for Restgælden I 18[19]), 36, 40 ff., 68—71, 168—72, 176—77, 196—97, 233—34, 311, 338—39, II 60[11]), 60—61, 69, 77, 99—102.
frivillig Akkord i dansk Ret, alm. Karakteristik I 159—65, Kap. XV (se Indh.), Ligelighedsprincip I Kap. XVIII (se Indh.), Udelukkelse af Individualforfølgning Kap. XX (se Indh.), II § 3 (se Indh.), Stilling overfor Konkurs af tinglig sikret, I 345—49, II § 2 (se Indh.). Se iøvrigt Akkord.
frivillig Likvidation I 11 ff., 165—67, 168—71, 175, 176, 197—99, 233—34, 253, II 60—61, 69, 77, 99—102, 144, se iøvrigt Citater under frivillig Akkord og Likvidation.
»frivillige Ordninger«, se frivillig Akkord og frivillig Likvidation.

Gavers Afkræftelse eller Omstødelse I 146, 147, 365, 366, 377—78, 385—88, 400—401, 413.
Geldinstitutezentralengesetz (østrigsk) I 97—99.

Gemeinschaft zur gesamten Hand I 8—9, II 75—76.
Generalpant II 12, 77—78, 79.
Geschäftsaufsicht I 26—27, 30, 31—32, 42, 198.
Godtroende Omsætningserhververe, ved engelsk trust I 190—91, ved tysk Treuhand I 214—15, ved fransk concordat par abandon I 313—14, ved Overdragelse til Fyldestgørelse i dansk Ret II 32—34.
»Gratifikationsteori« I 358[28]), 364.
Gældsordningsstadium II 72—73, 97, 127—28.

Haandpant I 337, 340, II 12, 77—78, 91—92.
Hel Forretning, Salg af, I 341, II 14, 38, 92.
Hemmelig Begunstigelse, 1) ved Tvangsakkord I 102—103, jfr. 92 ff., 2) ved frivillige Ordninger I 172, 174, 194—95, 239 ff., 257—59, 260 ff., 274—75, 284—85.
Hensigt, som Betingelse for Omstødelse udenfor Konkurs: i fremmed Ret I 401, jfr. 371—74, 378—79, 381, 386 ff., i dansk Ret I 406 ff., 411 ff.

»illusory trust« I 191—93, 306—307, 330.
Individualforfølgning, se Udelukkelse af Individualforfølgning og Afkræftelse af Retsforfølgningsskridt.
Inkongruente Deckung I 368 ff., 423.
»inspectorship deeds« I 175—78, 305—306.
Interessentskab, se ansvarligt Interessentskab.
Interventionsrecht, overfor Eksekution ved Treuhand. I 215, 217—20, 232, 288.

Kaution, ved frivillig Akkord, I 205 — 206, 265, 279.
Kollektivaftale, om frivilligt Arrangement med Kreditorerne er K., I 201, 238—41, 273—74.
Kongruente Deckung, I 368 ff., 423.
Konkursbegæring, Afvisning af, I 133—34, Udsættelse af, I 131 ff., 142 ff., II 124[53]), 139, Udelukkelse af, I 119, 128—29, II 125, 126—27, Begrænsning i Adgangen til K., I 129—31, II 123—28.
Konkursens Tilbagedatering I 145 ff., se ogsaa Retsværnsbestemmelser.
Konkursforbrydelser I 353—56, 408—10, 419—22.
Konkurskreditorer, Raadighedsret over Konkursmassen I 81—84, II 12, 13, 77—78, 93, 144, ligelig Behandling I 90, Udelukkelse fra Individualforfølgning I 114—19, II 93—94, 144, Adgang til at begære ny Konkurs I 119, II 140—41.
Konkursloven 1872.
§ 1: I 81, 114[2]), II 78, 103, 105—107, 112, 117, 121, 141. — **§ 5:** I 114, II 78. — **§ 10:** I 114[1]), — **§ 15:** II 122. — **§ 16:** II 107, 116—17. — **§ 17:** II 103, 106—108, 110, 112, 114. — **§ 20:** I 325, 349—50, II 40, 41[46]), 53—54. — **§ 21:** II 25, 40, 53, 120—21, 132. — **§ 23:** I 141[96a]), 142, 144[1]), 146, II 115, 120—21, 136. — **§ 24:** I 325, 349—50, 421, 425, II 53. — **§ 26:** I 358, 405, 412—13. — **§ 28:** I 413—14. — **§ 48 a** (jfr. Lov Nr. 68 af $^{12}/_{4}$ 1927): I 79, 131—35, 136, II 124[53]). — **§ 98:** I 235—36, II 72. — **§ 106:** I 107, 111. — **§ 111:** I 62, 92. — **§ 115:** I 92, 104—106, 108, 284. — **§ 118:** I 92, 108. — **§ 121:** I 60. — **§ 123:** I 92, 104, 106, 108, 283. — **§§ 151—152:** II 77—78.
Konkurspauliana (spezielle Konkursanfechtung) I 147, 365.

Konkursprivilegier I 195, 256, 270, 275, 282, II 115, 117, 122.

Konkursregulering II 108—109, 110 m.[19]), 120—21.

Konkurssurrogat, navnlig I 10, 73—80, 75[25]), 172—75, 193—95, 206—208, 230—32, 234, 243—45, 255.

Kontrakt, Tvangsakkord som, I 72, frivillig Akkord som, I 168 ff., 200—206, 234—43, II 70 ff.

Kreditorautonomi I 82, II 143.

Kreditorbegunstigelse, 1) Afkræftelse af, I Kap. XI, II 11, 23, 25, 26, 39—40, 52—54, 2) Omstødelse udenfor Konkurs: i svejtsisk og romersk Ret I 361—65, i tysk Ret I 367—75, 402—403, i østr. Ret 376—77, i fransk Ret I 379—83, i engelsk Ret 389—99, 402—403, i dansk Ret I 355—58, 415—28, II 85, 98—99, 120, 3) i Strid med Akkord, se Begunstigelse af enkelte Kreditorer.

Kreditorforening, se Akkordforening.

Kreditorfællesskab, ved Konkurs, I 83, 84, ved Tvangsakkord I 91.

Kriselovgivningen I 140[90a]), II 126—27, se ogsaa Landbrugsakkord.

Kvotaakkord, I 38—39, 56, 58, 60, 63, 166, 233—34, 337—38, II 68—69, 77—78, 100.

Landbrugsakkord I 3, 24, 140[90a]), 159, II 126—27.

legal ownership I 182 ff.

letter of licence I 176—78.

Ligelighedsprincippet, ved Konkurs I 79, 83—84, 91, ved Tvangsakkord I 29, 65, 87, Kap. VII (se Indh.), ved frivillige Ordninger I 172, 174, 194—95, 204, 206, 231, 236, 239—41, 243, 253—54, Kap. XVII (se Indh.), Kap. XVIII (se Indh.), som Betingelse for tinglig Beskyttelse I 300—301, 321 ff., 349—50, II 61, 68, 87, 92—94, 137—39, 144.

Likvidation, Begreb modsat Akkord I 68—71, jfr. 11—12, 233, 338, modsat Sanering I 13—14. Se iøvrigt frivillig Likvidation, Aktieselskaber, Lovordnet Likvidation og Tvangslikvidation.

Likvidationsakkord, Begreb II 60[11]), jfr. I 13—14 v.[7]), 25, Kap. IV, 74, 87—88, 128, 277[1]), II 73, modsat Tvangslikvidation I 40 v.[3a]), 66—67, II 60—61, 99—102, Anerkendelse i skandinavisk Ret: 1) ved Tvangsakkord I 56—67, II 144 v.[3]), 2) ved frivillige Ordninger I 166—67, 198 ff., 233—34, 270, 271, 277[1]), 301, 338, 348, 421, II 100. Om fremmed Ret se: concordat par abandon, Liquidationsvergleich, scheme of arrangement, Nachlassvertrag mit Vermögensabtretung og Liquidationsausgleich.

Likvidator I 333, II 66, 70—71, 124—25.

liquidation amiable I 51, 168—71, II 102, 142.

liquidation judiciaire, alm. Karakteristik I 18[18]) og [19]), 25, 30, 32—34, 36—37, 38, 55—56, 74, 76, 78, II 101—102, 142. Overførelse af Uraadighedsprincippet I 88—89, Ligelighedsprincippet I 100—101, Udelukkelse af Individualforfølgning I 121, 126, 309, Afkræftelsesreglernes Anvendelse I 153.

Liquidationsausgleich (østrigsk), Begreb I 49—50.

Liquidationsvergleich (tysk) I 14, 40—49, 86—88, 128, 153[28]), 222, 289 ff., 299—301, 376—77.

Livsforsikringsselskaber, Administration af, I 4, 12, II 125[55]), Afkræftelse ved Livsforsikring I 150.

Lov og Ærbarhed, om Overdragelse til Fyldestgørelse af alle Kredito-

rer er i Strid hermed I 325—26, II 80, 130[83]).
Lovordnet Likvidation I 12, 359[33]), 177—79, II 100[85]), 102, 125—28, 144.

Majoritetsprincippet I 321—22, II 59, se iøvrigt Flertallets Tilslutning.
mandat irrévocable à vendre I 312—16.
Medansvar for Gæld ved Overtagelse af andens Formue, ved Fledførelse II 83 ff., ved Treuhand I 301—304, ved frivillige Ordninger II 86—87, 93, I 326[23]).
Mellemmand I 251—52, 319 ff., II 61, 63—67, 87 v. [61]), 95—96, se ogsaa Treuhänder og trustee.
Minimumsdividende ved Tvangsakkord I 26, 29, 47, 57, 59, 60.
Misligholdelse af Akkordaftale I 241 ff., 265 ff., 281 ff.
Missetatschuldanfechtung I 147, 365.
missio in possessionem I 18.
Modregning i Konkurs II 122.
monopolistisk trust I 179[12]), 245[37]).
Moratorium, se Betalingsudsættelse.

Nachlassvertrag (Svejts) I 74—75, se iøvrigt aussergerichtlicher Nachlassvertrag og Nachlassvertrag mit Vermögensabtretung.
Nachlassvertrag mit Vermögensabtretung I 50—51, 316—17.
»naturgroet« Ret II 56 ff.
negotiable Fordringer II 49—50.
normal Handel, modsat Overdragelse til Fyldestgørelse eller til Sikkerhed II 10—15, 24—27.
nyopstaaede Kreditorer, modsat Konkurskreditorer I 114 ff., modsat Akkordkreditorer ved Tvangsakkord I 119 ff., modsat dissentierende Kreditorer, se disse.
nærpaarørende, Afkræftelse eller »Omstødelse« af Retshandler med, I 367, 374—75, 401—402, 413—14.

objektivt bestemte Afkræftelsesnormer I 145—50, II 109, 120—21.
obligatorisk Privatakkord (Ungarn) I 162—65, jfr. II 95.
official receiver I 35, 90, 127, II 128.
Omstødelse udenfor Konkurs I 153—56, 321, 322—25, II 59, 85 ff., 93, 98—99, 108, 120, se iøvrigt for dansk Ret: Indhold til I Kap. XXII og XXV, for fremmed Ret: Indh. til Kap. XXIII og XXIV.
Oprykningsret, Kreditorernes Ret til at beslaglægge ledig Prioritet II 112—15.
Overdragelse til Fyldestgørelse, Afgrænsning overfor O. til Sikkerhed, ved Overdragelse til enkelt Kreditor navnlig II 10—12, 23—27, ved Overdragelse til samtlige Kreditorer I 337—38, II 68—69, 77, se iøvrigt Indhold til II.
Overdragelse til Sikkerhed, til enkelt Kreditor II 10—12, 17, 22, 24—27, til samtlige Kreditorer I 337—38, II 68—69, 77—78.

Pant, Afkræftelse eller Omstødelse af I 364, 368, 380, II 39—40, 52—54, 132, om K. L. §§ 151 og 152 II 77—78, 132, se iøvrigt under Betaling.
periode suspecte, ved faillite I 146—47, ved liquidation judiciaire I 153.
privilegerede Kreditorer, se Konkursprivilegier.
Proformaretshandler I 246, II 18.
Præventivakkord I 29 ff., se iøvrigt Tvangsakkord.

Quotenerlassvergleich I 41 ff.

Raadighedsindskrænkning for Skyldneren, se Uraadighed.
receiving order, alm. Karakteristik I 34—37, II 127—28, Uraadighedsprincip I 89—90, Ligelighedsprincip I 101—102, Udelukkelse af Eksekution I 121—22, 126—27.
relation back of trustee's title I 101, 147—48, 343.
release I 52—55, 102, 108[49]), 176—77, 275, 305—306, II 61.
remise I 38—40, 168—72, 311.
Retsforfølgningsskridt, se Afkræftelse, Omstødelse og Udelukkelse af Individualforfølgning.
Retspanteret ved Konkurs I 81—84, 118, II 12, 13, 77—79.
»Retsværnsbestemmelser«, ved Konkurs I 148—50, II 109, 115, 120—21, 136, ved Tvangsakkord I 152—53, jfr. I 141[96a]), 144.
revocable trust I 191—93, 306—307, 330.
romersk Ret I 18[18]) og [19]), 363—65, se iøvrigt missio in possessionem, cessio bonorum og actio pauliana.

Saldokvittering, ved Akkord I 40 ff., 68—71, 166, 233—34, 277, 338—39, II 60[11]), 68—69, 77, 100, ved Aktieselskabslikvidation I 277[1]), II 100[85]), 102.
»Salgsagentsynspunktet«, ved Overdragelse til enkelt Kreditor II 27—32, ved Overdragelse til alle Kreditorer II 89—92.
Sanering, Begreb I 12—17, Formaal I 1—3, 23, 196, modsat Likvidation I 13, 23. Om Akkord er det I 13—14, 23—25, om Konkurs er det I 14, se ogsaa Aktieselskaber.
Sanierungstreuhand I 200, 209, 227—32, 292 ff., 344—45, 346—47.
scheme of arrangement, Begreb I 35, 37, 51—55, Ligelighedsprincippet ved, I 101—102.
Schenkungsanfechtung (pauliana) I 147, 365, 366, 400—401.
Selskaber, se Aktieselskab og ansvarligt Interessentskab.
settlor I 181 ff., 224—25, 229, II 64.
Sicherungsübereignung I 217[34]), 217—19, 221, 225, 232, 247, 249—50, 291 ff.
Sikkerhedsoverdragelse (Transport) I 249—50, 339, 340—41, 423, II 18—22, 24—27, 34, 35 ff.
simpel Akkord, Begreb, I 13, 24, 38, 63, 166, 233—34, modsat Likvidationsakkord I 13—14 v.[7]), 17 v.[17]), 25, 38 ff., 75, 166, 233—34, se iøvrigt Kvotaakkord.
Skyldnerens Værdighed, som Betingelse for Tvangsakkord I 25 ff., 29[19]).
Skyldnersvig I 408—10, jfr. 419—22 og 353—56, II 87, 93, 98, 110.
Smaakreditorer, Begunstigelse af S. ved Tvangsakkord: I 99 ff., ved frivillige Ordninger: I 270—71, 280, 282, II 71—72.
Sparekasser I 4, 12.
Stadfæstelse af Tvangsakkord, Betingelser herfor I 26, 29 m.[19]) og [20]), Kap. IV, 68—73, 92—93, 131—32, 151—52.
Stemmesalg ved Tvangsakkord I 100, 107—109.
Straffelov 1866, §§ 260—61, I 354—55, 356[24]), 408, 420, 421, II 110.
Straffelov 1930, § 283: I 356[24]), 409, 415, 420—21, 422—26, II 87, 93, 98, 110, **§ 300:** I 415, 425—28.
Stundungsvergleich I 41, 46, 200, 265[42]).
Subjektive Betingelser for Omstødelse udenfor Konkurs, fremmed Rets Resultater I 399—403, dansk Rets I 405—13.

Subjektivt bestemte Afkræftelsesnormer I 145. Se iøvrigt actio pauliana og Omstødelse udenfor Konkurs.

Suspension af Individualforfølgning, se Udelukkelse af Individualforfølgning.

syndic I 33, 88, 153, 171[17]).

Særaftalers Ugyldighed, ved Tvangsakkord I 92, ved frivillig Akkord 1 257—59, 260—65, 274—75, 284—87.

Særbegunstigelser ved Akkord, 1) af Skyldnerens Midler: ved Tvangsakkord I 92 ff., ved frivillig Akkord I 257—59, 260 ff., 273 ff., 397—98, 2) af Tredjemands Midler: ved Tvangsakkord I 103—104, ved frivillig Akkord I 257, 276, 287. Se ogsaa aabenlyse og hemmelige Begunstigelser og Særaftaler.

Tilbagedatering af Konkursen I 145—46, 141[96a]).

Tilbagekaldelighed af Arrangement til Fyldestgørelse af alle Kreditorer II 61, 62, 67—68, 70, cfr. I 295ff., 321 ff.

Tiltrædelseserklæring ved frivillig Ordning I 235 ff., 253—54, 318—19, II 70 ff., 74—75, 89[66]).

Tinglysning, ved fast Ejendom I 336, II 81, ved Løsøre, II 81—82.

Tredjemandsløfte, ved trust I 227, 246, 307, ved Treuhand I 226—29, 292, i dansk Ret I 251, 320, 334, 335, 336, 344.

Treugeber I 211 ff., 244 ff., 245 ff., 291 ff., II 64—65.

Treuhand I 180, 197, 199, 208, Kap. XIV (se Indh.) 245—52, Udelukkelse af Individualforfølgning I 288—305, 320—21, II 55—56, 64—65, Stillingen overfor Konkurs I 344—45, II 105—106, 138, 139.

Treuhandvergleich, indenfor Tvangsakkord (Treuhandzwangsvergleich) I 41—43, 86—88, 127—28, indenfor frivillige Ordninger (aussergerichtlicher Treuhandvergleich) I 197, 199—200, 209, 227—32, Udelukkelse af Individualforfølgning I 86—88, 127—28, 289—305, 320—21, II 55—56, 64—65, Stilling overfor Konkurs I 344—45, II 105—106, 138, 139, Omstødelse I 299—301, 376—77.

Treuhänder I 41, 42 153[28]), 199, 208, 209 ff., 224 ff., 245, 290 ff., II 55—56, 64—65, 138.

trust, alm. Karakteristik I 179—95 (se Indh. Kap. XII), 224—27, 245—46, Ligelighedsprincip 194—95, 273—76, Udelukkelse af Individualforfølgning I 306—308, 320—21, II 56, 64—65, Stilling overfor Konkurs I 178—79, 342—44, II 104—105.

trustee I 35, 51—55, 82, 90, 101, 180—86, 224—25, II 56, 64.

trust for payment of debts I 191—95, 306—308, II 56, 64—65.

Tvangsakkord i dansk Ret, alm. Synspunkter I 25—30, Garantier I 29[19]), Konstruktioner I 71—75, Funktion som Konkurssurrogat I 76—80, Raadigheden over Boet I 84—85, II 99—100, Ligelighedsprincippet og Afvigelser fra dette I 91—97, 104—109, Udelukkelse af Individualforfølgning og Konkurs I 122—24, 129—44, II 123—26, Afkræftelse I 150—56, se ogsaa Kvotaakkord og Likvidationsakkord.

Tvangsakkordloven 1905.

§ 5: I 121—23, 129—31, 136—40, 141[96a]), 142—43, II 123 ff. — **§ 11:** I 107, 111. — **§ 14:** I 61. — **§ 17:** I 92, 107. — **§§ 25** og **26:** I 29[20]), 92—93, 104—108, 151.—**§ 29:** I 123.

— § 30: I 92, 104—109. — § 31: I 92—93, 104, 106—109, 283, 284.
Tvangslikvidation, Begreb modsat Likvidationsakkord I 40 v.[3a]), 60, 66 67, 70, II 60—61, 99—102, fremmed Rets Stilling I 46 v.[34]), 55v.[65]), 57 v.[71]), 59, de lege ferenda I 70—71, II 98—102.
Tvangsprincippet, Overførelse paa frivillig Ordning I 321—26, II 59, 93, 99 ff.

Udelukkelse af Individualforfølgning, ved Konkurs I 114—19, II 93, 98, ved Tvangsakkord I 119—28, 135—44 (se Kap. VIII Indh.), II 123—26, ved frivillige Ordninger II § 3 (se Indh.), I Kap. XIX (se Indh.), Kap. XX (se Indh.), jfr. I 173, 177—78, 194, 206, 232, 243—45.
Udelukkelse af Konkurs, se Beskyttelse mod Konkurs.
Udestaaende Fordringer, Transport af, til enkelt Kreditor II 14, 35—50, til alle Kreditorer I 340—41, II 92.
Udsættelse af Konkursbegæring I 131 ff., 142 ff., II 124[53]).
Uforfalden Fordring, som Genstand for Transport, II 11, 37—38, 46.
Uforfalden Gæld, Betaling af, 1) Forhold til Pantsætningsreglerne II 30—47, 2) Forhold til Afkræftelse eller Omstødelse I 364, 370 ff., 423, II 39—40, 52—54.
Uigenkaldelig Fuldmagt I 328, 334.
Underhaandsstadiet ved Tvangsakkord I 77—78, 84, 131—44, 159—61.
Underpant II 12, 17—22, 77—78, 132.
Uneigennützige Treuhand I 215, 217 ff., 292—94.
union I 33, 39, 100.
Universalsukcession, om U. indtræder ved Konkurs I 82, II 13.
Uopsigelighed af Interessentskabsforhold II 109—112.
Uraadighed, som Grundlag for Udelukkelse af Eksekution, ved Konkurs: I 116—19, II 93, 98, ved Tvangsakkord: I 86—88, 127—28, II 99—100, ved frivillige Ordninger: I 255, Kap. XIX og XX, II 93—94, jfr. 88—92, 97—98, se iøvrigt Uraadighedsprincippet.
Uraadighedsprincippet, ved Konkurs I 79, 81—84, ved Tvangsakkord I 84—90 (se Kap. VI Indh.), ved frivillige Ordninger I 173, 193, 206—207, 230—31, 243, 245, II 91, 93, 98, 100, se iøvrigt Uraadighed.
Urteilstheori I 72—73.

Vedtagelse af Konkurslovens Regler, Betydningen heraf I Kap. XVI (se Indh.), jfr. 277, 318—19, 359, II 116[33]).
Verfahrenstheori I 73—75.
Vergleichsordnung (tysk) I 27, 42 ff., 85 ff., 98 ff.
Vergleich zur Abwendung des Konkurses, se Zwangsvergleich.
Vertragstheori I 172.
Verwaltungstreuhand I 220 ff., 232, 292—93.
Vollgiro zum Incasso I 213, 217, 247—49.
Vollstreckungssperre I 121 ff., 153—54.
voluntary conveyances I 385—88, 401.

Widerspruchsrecht I 218, 297—98, 302.
Wiederauflebensklausel I 47, 69[3]).
winding up I 170—71, II 125—26.

Zwangsausgleich (østrigsk), Liquidationsausgleich som Indhold I 49—50; Debitors Raadighed I 85, Lige-

lighedsprincip og Afvigelser herfra I 91—93, 97—98, 110—12.

Zwangsvergleich (tysk), Historie I 27 28, Konstruktion I 71—75, Liquidationsvergleich og Treuhandvergleich som Indhold I 40—49; Debitors Raadighed 85, 86; Ligelighedsprincip og Afvigelser herfra 91—93, 98—100, 109—110.